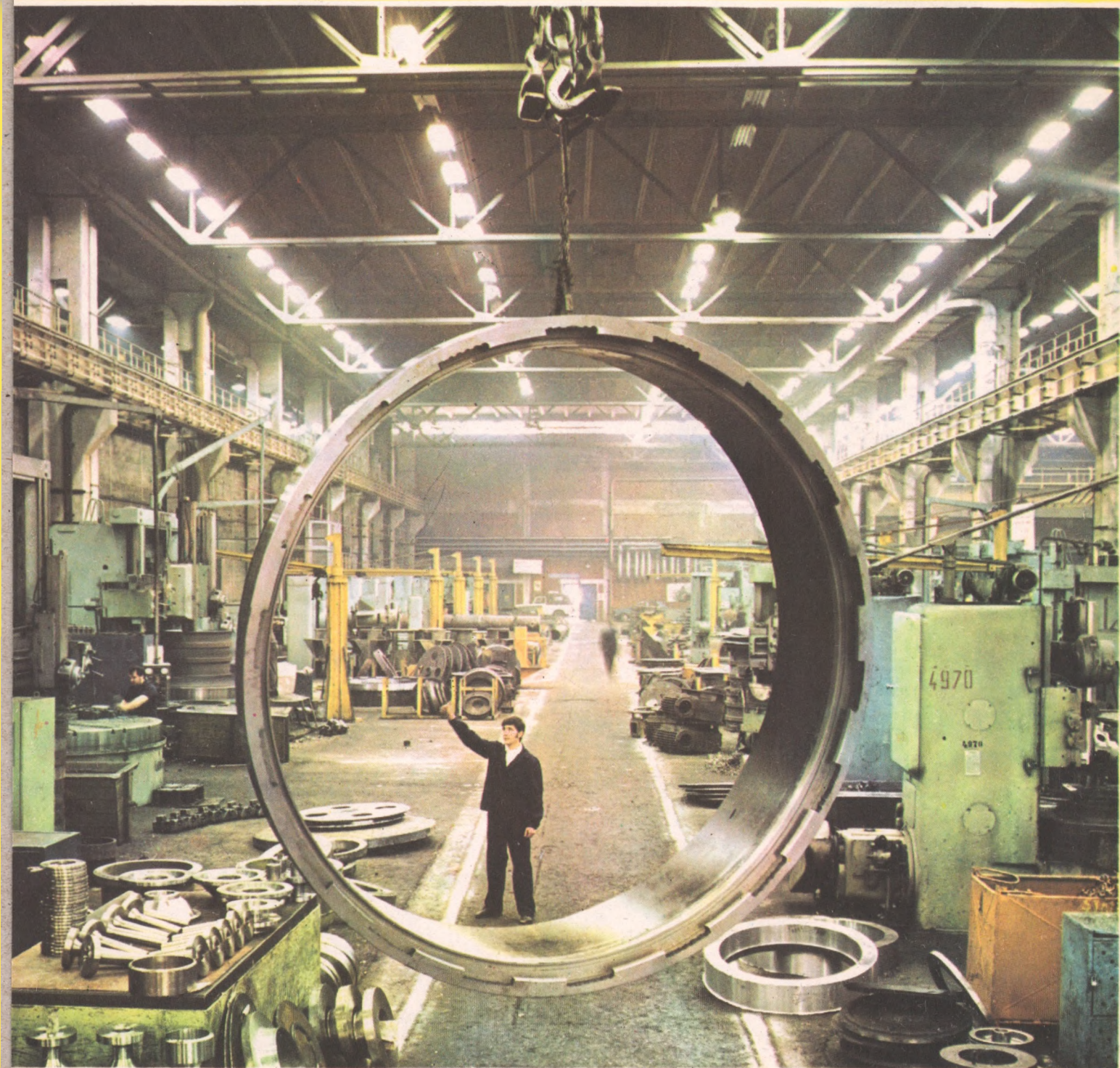

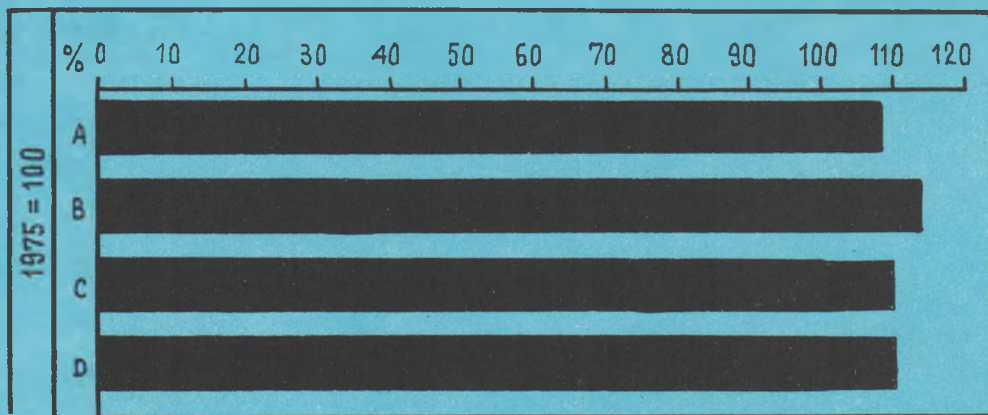
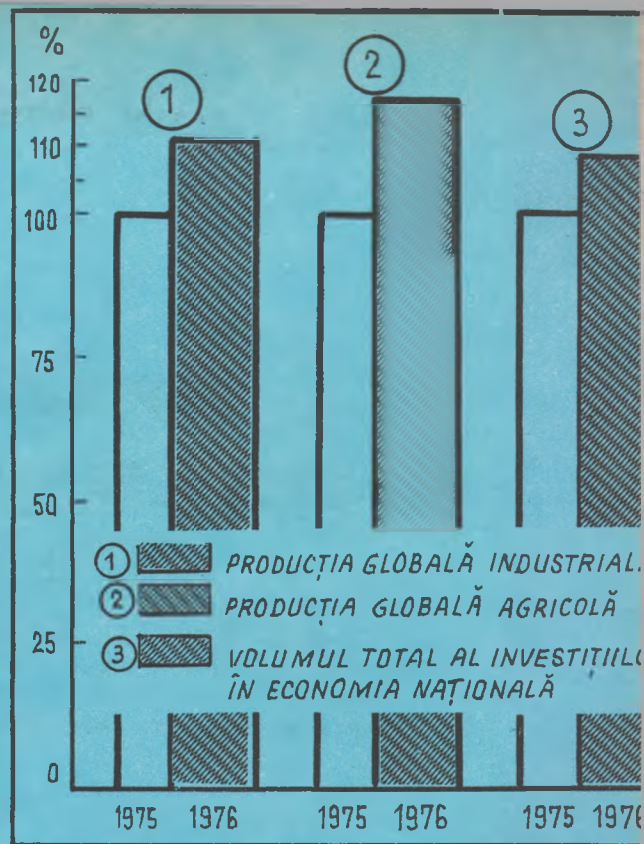
Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

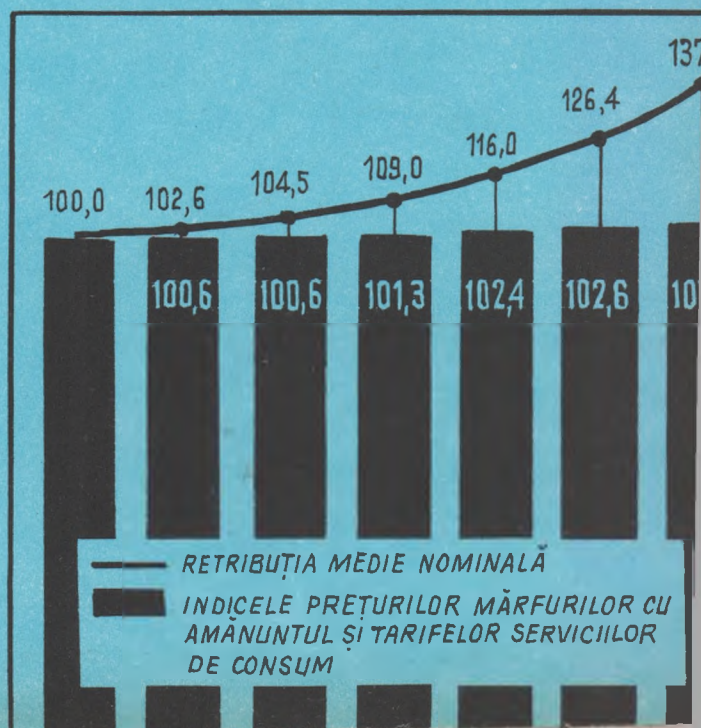
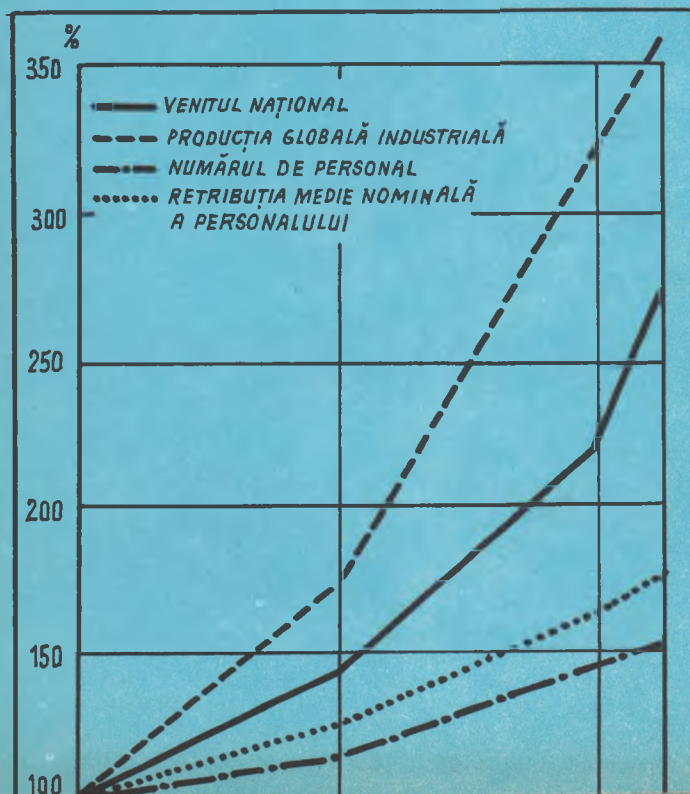

EFFICACITATEA PRODUCȚIEI • CREATIVITATE ȘI EFICIENȚĂ • RESURSELE ENERGETICE
PLANIFICARE • CERCETAREA ȘI PROIECTAREA TEHNOLOGICĂ • EXPORTUL DE INTELIGENȚĂ

ROADELE HĂRNICIEI OAMENILOR MUNCII OGLINDITE ÎN REZULTATELE ÎNDEPLINIRII PLANULUI PE 1976

A - PRODUCTIVITATEA MUNCII ÎN INDUSTRIA REPUBLICANĂ
B - VOLUMUL TOTAL AL COMERȚULUI EXTERIOR
C - VENITUL NAȚIONAL
D - VENITURILE BĂNEȘTI ALE POPULAȚIEI DIN SECTORUL SOCIALIST

Bilanț 1976

ÎMPLINIRI REMARCABILE ÎN DEZVOLTAREA ECONOMICO-SOCIALĂ A ROMÂNIEI

● În 1976, o producție industrială aproape egală cu cea din cincinalul 1961—1965 ● Producția de cereale — record în istoria țării ● Sporul venitului național depășește întregul venit național al anului 1950 ● Importante creșteri ale veniturilor populației

PRIN CIFRELE și aprecierile sale, Comunicatul cu privire la îndeplinirea planului național unic de dezvoltare economico-socială a României în anul 1976 evidențiază succesele obținute de poporul nostru în primul an al actualului cincinal, activitatea entuziastă a clasei muncitoare, a țărănimii și a intelectualității, a tuturor oamenilor muncii pentru transpunerea în viață a hotărârilor Congresului al XI-lea și a Programului partidului de construire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Caracteristice pentru dezvoltarea economico-socială a țării în anul 1976 — cel dintâi an al cincinalului afirmării revoluției tehnico-științifice — sînt **ritmurile înalte** de creștere a producției materiale, care au asigurat sporuri absolute remarcabile la principalii indicatori (tabelul nr. 1). Aceste sporuri **cantitative**,

zare socialistă un accent deosebit s-a pus în anul trecut pe creșterea **producției industriale**. Se poate arăta astfel că volumul producției industriale al anului precedent este **mai mare decît întreaga producție industrială realizată într-o perioadă de 11 ani (1950—1960) sau că este aproape egală (91%) cu întreaga producție industrială realizată în cincinalul 1961—1965**. Este semnificativ pentru aceste dimensiuni că numai sporul producției globale obținute în anul 1976 față de anul 1975 este egal cu producția industrială a anului 1957. Pe de altă parte, calculele relevă că producția industrială realizată într-o zi a anului 1976 reprezintă producția industrială din 33 zile ale anului 1938.

Realizări de amploare s-au obținut în **agricultură**, cu o bază tehnico-materială aflată într-un susținut proces de dezvoltare și modernizare. **Producția de cereale a anului 1976 constituie astfel o producție record în istoria țării**. Comparativ cu anul 1938, producțiile realizate în 1976 au crescut: de 1,7 ori la grâu și seară și de 2,9 ori la porumb boabe. De asemenea, producția de cartofi a crescut de 3,5 ori, de legume de cîmp de 7,3 ori, iar la sfecla de zahăr s-a înregistrat o creștere de 15,5 ori.

O trăsătură esențială a politicii partidului, ce se remarcă din bilanțul anului trecut, este orientarea spre creșterea puternică a producției în ramurile de bază — construcțiile de mașini și chimia — care au realizat ritmuri de creștere de 12,2%, respectiv 16,1%, superioare mediei pe ansamblul industriei 11,5%; aplicarea a 72 tehnologii noi de fabricație; extinderea sferei de aplicare a 73 tehnologii avansate; introducerea în fabricație a 1752 tipuri de mașini, utilaje și instalații, precum și a 843 materiale și bunuri de consum. În aceeași direcție este relevabil și faptul că valoarea produselor noi și reproiectate introduse pentru prima oară în fabricație a reprezentat 15,5% din producția marfă realizată în ramurile industriei prelucrătoare din industria republicană. Se poate de asemenea sublinia că încheierea în anul trecut a unor valoroase lucrări de cercetare în toate ramurile productive va contribui, în însemnată măsură, la realizarea importantelor obiective de dezvoltare economico-socială din actualul cincinal.

Dezvoltarea cantitativă și calitativă a economiei românești din anul trecut a fost susținută, pe de o parte, de un **însemnat program de investiții**, ce a însemnat, ca volum, 149 mld. lei, cu 8,2% mai mult decît în 1975, fiind puse în funcțiune integral sau parțial 446 capacități de producție industriale și agrozootehnice. Pe de altă parte, necesitățile dezvoltării economico-sociale a țării din anul trecut au fost acoperite în condițiile unor energice măsuri luate pentru creșterea **eficienței activității**. Astfel, comparativ cu anul 1975, productivitatea muncii a crescut în industria republicană cu 8,8%, iar nivelul cheltuielilor totale la 1000 lei producție în industria republicană a fost mai mic cu circa 15 lei, realizîndu-se o economie de peste 8 mld. lei.

Permanent, în cursul anului 1976, conducerea de partid, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, au analizat la fața locului, împreună cu cadrele de conducere ale unor ministere, centrale industriale și întreprinderi, înfăptuirea măsurilor stabilite privind reducerea consumurilor de materii prime, materiale, energie și combustibil, a cheltuielilor de fabricație, introducerea în producție a tehnicii și tehnologiilor avansate, înnoirea și modernizarea produselor, creșterea constantă a productivității muncii — obiective prioritare în cincinalul revoluției tehnico-științifice.

Dezvoltarea economiei naționale în ritm susținut, îmbunătățirea calității produselor, lărgirea, diversificarea și ridicarea nivelului tehnic al producției au contribuit la **extinderea activi-**

Tabelul nr.1

Creșteri la unii din principalii indicatori ai dezvoltării economice

	- miliarde lei -		
	Reali- zări 1976	Creșteri față de 1975 %	Date absol- ute
Producția globală industrială	661,0	11,5	68
Producția globală agricolă	110,0	17,2	16
Volumul total al investițiilor din economia națională	149,0	8,2	11
Volumul comerțului exterior ^x	60,8	14,5	7,7
Venitul național	400,0	10,5	38

x În miliarde lei valută.

ce pun în evidență vigoarea cu care economia noastră evoluează spre trepte tot mai înalte de împlinire, sînt însoțite de îmbunătățirea structurii ramurilor de producție, ca urmare a creșterii prioritare a ramurilor de vîrf ale industriei, de valorificarea superioară a materiilor prime, materialelor și combustibilului, de modernizarea producției și îmbunătățirea calității acesteia — procese caracteristice unei dezvoltări calitative, menite să contribuie la amplificarea și creșterea competitivității potențialului nostru productiv. Imprimarea de către partid a unor asemenea orientări dezvoltării economiei țării a determinat atingerea în 1976 a unor niveluri absolute de producție superioare celor din oricare din perioadele anterioare. Avem astfel în vedere faptul că venitul național de 400 mld. lei aferent anului 1976 reprezintă aproape dublul venitului național realizat în 1970; că numai sporul de venit național de 38 miliarde lei obținut în plus față de anul 1975 depășește nivelul venitului național al anului 1950.

În lumina **continuării neabătute a procesului de industrializ-**

Tabelul nr.2

Dimensiuni ale unor efecte sociale
ale dezvoltării economice

	Realizări 1976	Creșteri față de 1975	
		%	Absolute
- Numărul de posturi noi create în economie	258000	4,1	-
din care:			
- ocupate de femei	150000	7,1	-
- Populația cuprinsă în învățământul de toate gradele în anul școlar 1976/1977 - milioane	5,3	4,1	0,2

tății de comerț exterior, la creșterea participării României la schimbul mondial de valori, la lărgirea cooperării cu alte state. Sintetic, activitatea de comerț exterior s-a materializat într-un import în valoare de 30,3 miliarde lei valută și un export de 30,5 miliarde lei valută, **soldul activ** ridicându-se, după cum se vede la 0,2 miliarde lei valută. În spiritul Programului partidului, unde se prevede că lărgirea schimburilor economice și cooperarea în producție cu alte state, participarea activă la diviziunea internațională a muncii reprezintă o latură inseparabilă a procesului de dezvoltare, anul 1976 marchează și alte realizări importante, în acest domeniu. Bunăoară, în cadrul cooperării economice internaționale s-au încheiat 38 de acorduri și înțelegeri cu 24 de state, numărul statelor cu care întreprinem în prezent relații economice, comerciale și de cooperare economică ridicându-se la 140.

Reflectând accentele noi, calitative, imprimate de partid, îndeosebi după Congresul al IX-lea, procesului de industrializare și de dezvoltare în general a țării, în anul trecut au fost exportate pentru prima oară produse ca locomotive Diesel electrice de 3500 CP, noi tipuri de tractoare, noi tipuri de autoturisme de teren, tipuri noi de strunguri automate și freze, televizoare cu circuite integrate, numeroase modele noi de mobilă, confecții textile și altele care atestă creșterea potențialului tehnic al economiei românești sub toate aspectele.

Realizările obținute în anul 1976 în domeniul dezvoltării producției materiale sunt rezultatul aplicării **consecvente a politicii de repartizare a unei cote ridicate din venitul național pentru dezvoltare**, pentru asigurarea reproducerii socialiste lărgite, opțiune stabilită de partid ca un imperativ vital pentru dezvoltarea țării noastre, menit să asigure îmbinarea armonioasă a țelurilor imediate și de perspectivă ale societății. Structurarea astfel a venitului național pentru dezvoltare și consum a permis înlăptuirea programului de investiții de care am amintit, împlinirea unor însemnate cerințe ale dezvoltării materiale și spirituale a cetățenilor. Trebuie remarcat în acest cadru că **implantarea în teritoriu a noilor capacități de producție s-a efectuat în concordanță cu politica partidului de a acorda prioritate zonelor mai puțin dezvoltate**, astfel ca acestea să determine ridicarea economică și socială, în mod armonios, a tuturor județelor țării.

În condițiile dezvoltării accelerate a economiei, a **crescut numeric clasa muncitoare**, a sporit numărul de personal, prin crearea de noi locuri de muncă în întreprinderi și instituții, în care tinăra generație, pregătită în sistemul de învățământ general, găsește un larg câmp pentru aplicarea cunoștințelor acumulate (tabelul nr. 2). Efectele acestor procese se concentrează în creșterea amintită a productivității muncii, indicator sintetic al sporirii și modernizării producției, ce reflectă efortul de angajare plenară a oamenilor muncii în edificarea noii societăți.

Ca o consecință firescă a succeselor obținute în activitatea productivă, a **crescut nivelul de trai material și spiritual al întregului popor**, atât pe calea obținerii unor câștiguri directe realizate după calitatea și cantitatea muncii depuse de fiecare, cât și pe calea unor câștiguri indirecte, de care beneficiază toți locuitorii țării (tabelul nr. 3). Se poate arăta în această direcție că, drept urmare a sporirii retribuției nominale și a stabilității prețurilor, retribuția reală a personalului din întreprinderi și instituții a crescut cu 6,1% față de anul 1975.

Rezultatele obținute în producția materială în anul trecut, precum și măsurile luate de conducerea de partid și de stat în baza indicațiilor tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, materializate în Programul privind producția și desfacerea către populație

a bunurilor de consum în perioada 1976—1980, au contribuit la **satisfacerea într-o mai mare măsură a nevoilor de consum a populației și la dezvoltarea și modernizarea rețelei de desfacere cu amănuntul și de alimentație publică a comerțului stat și cooperatist.**

Pe total, volumul desfacerilor de mărfuri prin comerțul socialist și al prestațiilor de servicii către populație a crescut față de 1975 cu 8,6%, și respectiv 6,9%. În ce privește desfacerile de mărfuri, sporuri importante s-au înregistrat la **produse alimentare de bază**, ca de exemplu: carne și produse din carne (echivalent carne proaspătă) — 15,4%; ulei comestibil — 8,3%; lapte, lapte praf și produse lactate proaspete (echivalent lapte) — 8,6%; brânzeturi — 15,0%; unt — 8,8%; ouă — 9,8%; zahăr — 14,9%; legume proaspete — 8,6%; cartofi — 17,5% cum și la **produse industriale principale** ca țesături de bumbac — 3,4%; țesături de lână — 7,1%; încălțăminte — 5,3%; frigider — 13,8%; mobilă — 7,3%; autoturisme — 22,0% etc.

În anul 1976 a crescut susținut zestrea țării — ca parte a avuției naționale — destinată nevoilor de învățământ, cultură, sănătate și odihnă. S-au construit astfel 2415 săli de clasă s-au dat în folosință 46100 mp pentru învățământul superior s-au creat 15000 locuri noi în internate: s-au creat 23800 locuri noi în grădinițe de copii și 12000 locuri în creșe; numărul paturilor de asistență medicală a ajuns la 198000, în anul 1976 revenind 9,2 paturi de asistență medicală la 1000 locuitori. Concomitent cu sporirea numărului de locuințe, creșterea numărului de școli, spitale, case de cultură, s-a îmbunătățit și dotarea tehnică-edilitară a localităților. S-a lărgit, astfel, rețeaua de apă, canalizare, a crescut numărul de străzi pavate și asfaltate, a sporit parcul de transport în comun.

Așa cum se relevă în Hotărârea Sedinței comune a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., a Biroului Permanent al Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale și Consiliului de Miniștri al R.S.R., pe parcursul îndeplinirii programului național unic de dezvoltare economico-socială pe anul 1976 s-au manifestat și unele lipsuri și fenomene negative, privind încălcarea ordinii și disciplinei în producție, mai ales ce privește depășirea unor consumuri de materii prime, ma-

Tabelul nr.3

Creșterea veniturilor bănești ale populației
și a cheltuielilor pentru acțiuni social-culturale de la bugetul de stat

	Realizări 1976	Creșteri față de 1975	
		%	Absolute
Retribuția nominală lei/lună	1964	8,3	151
Veniturile bănești ale populației obținute din sectorul socialist - miliarde lei	221,9	10,5	21,0
Cheltuielile pentru acțiuni social-culturale de la bugetul de stat - miliarde lei	55,2	8,2	4,3

riale și energie; rămăneri în urmă cu deosebire în domeniul investițiilor, al industriei chimice și în alte sectoare. În vederea eliminării acestor neajunsuri au fost stabilite **măsuri tehnice organizatorice concrete pentru ministere, centrale și întreprinderi, precum și pentru organele și organizațiile de partid** sprijinul mai bune organizări a muncii în toate sectoarele, îndeplinirea sarcinilor pentru anul 1977 să fie înlăptuite în mod eficient.

Această succintă prezentare a unor principale cifre și date privind realizările obținute în anul 1976 dovedește caracterul realist al hotărârilor Congresului al XI-lea al P.C.R., al obținutului anului precedent, ca etapă principia în atingerea noului nivel de dezvoltare economico-socială preconizat pentru anul 1980, dovedește că înlăptuirea în bune condițiuni a sarcinilor constituie rodul muncii pline de abnegație a întregului popor închinată ridicării României pe noi culmi de civilizație și progres.

dr. Gh. ȘEREA

director adj.
Direcția Centrală de Statistică

PLAN ● ANGAJAMENTE

0 analiza in 15 întreprinderi privind

RITMICITATEA REALIZĂRII PLANULUI FIZIC

DINCOLO de orice procente sau cifre global-valorice cu multe zerouri, **adevărată măsură a dinamismului** fiecărei industrii este **apreciată de către beneficiar în măsura în care cererile sale sînt satisfăcute — cantitativ și calitativ — cu produsele fizice necesare. Alături de calitate, factorul timp a devenit o coordonată majoră a exigențelor, nimănui nefiindu-i indiferent nu numai CUM dar și CIND își onorează obligațiile producătorul. În aceste condiții, ritmicitatea realizării producției devine subiectul unor preocupări deosebit de actuale în fiecare întreprindere — nu numai beneficiară, ci și furnizoare. Problema îmbracă dimensiuni sporite în industria ușoară, legată nemijlocit de satisfacerea cerințelor imediate sau mediate ale populației.**

În numărul de astăzi despre ritmicitatea cu care se realizează producția fizică într-un domeniu de larg interes: industria tricotajelor.

De la „puls” ritmic lunar la oscilații pe decade

ANALIZA noastră s-a desfășurat în câteva dintre cele mai însemnate întreprinderi din **industria tricotajelor**. Trebuie precizat însă că denumirea generică de „industria tricotajelor” înglobează de fapt o activitate complexă: produsul de bază îl reprezintă într-adevăr tricotatele; alături de acestea se realizează însă și ciorapi, perdele, blănuri sintetice etc.

În marea întrecere socialistă desfășurată pentru îndeplinirea și depășirea planului și a angajamentelor asumate pe 1977, colectivele din aceste unități au înregistrat, în ansamblu, pe luna ianuarie, rezultate bune. Astfel, **deși sarcinile de plan ale acestui an prevăd o creștere a producției fizice la produsele tricotate de 15%** față de 1976, ele au fost depășite în ianuarie

cu 3,4%. Acest spor al producției a fost realizat în bună măsură pe seama creșterii productivității muncii cu 6,1% față de prevederi, realizare ce creează o bază de îndeplinire a sarcinii anuale de ridicare a acestui indicator cu 10% față de 1976. Producția obținută în plus a permis efectuarea unor livrări suplimentare la fondul pieței de circa 8% față de prevederi la tricotate din bumbac, lână, mătase artificială, din poliester ș. a. Desigur, la aceste realizări globale, aportul întreprinderilor a fost diferit. Planul producției marfă destinate beneficiarilor a fost îndeplinit și depășit substanțial în luna ianuarie în multe unități: la întreprinderea de ciorapi din Timișoara cu 22%, la „Tricotajul roșu” din București cu 14%, la „Adesgo” — București și „Zimbrul” — Suceava cu câte 11% la „Someșul” — Cluj-Napoca cu 10%, la „Tricodava” — București cu 9% etc.

Realizările bune obținute de la începutul anului 1977 au avut ca premise trainice de înfăptuire o eșalonare judi-

cioasă a eforturilor. Prin plan a fost prevăzută o ritmicitate adecvată a activității productive, o **repartizare echilibrată a sarcinilor între cele patru trimestre ale anului**. Se poate constata, de asemenea, desfășurarea unei judicioase activități de planificare și la nivelul lunilor.

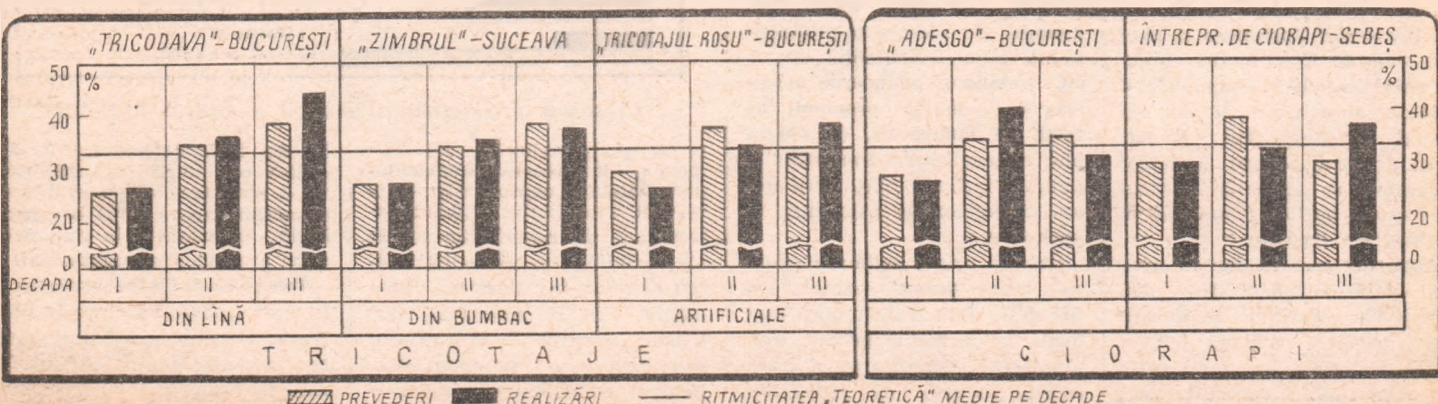
La o „microanaliză” în timp, deci în urmărirea ritmicității decadale, în aceste întreprinderi au fost relevate însă și altfel de aspecte. O primă precizare care trebuie făcută este aceea că ritmicitatea este de la început „dotată” prin prevederi, în funcție de numărul de zile lucrătoare existent în cadrul fiecărei decade. Dar, dacă în întreprinderile analizate a existat o activitate de planificare care a urmărit realizarea unei ritmicități adecvate, pînă la nivel de decadă, drumul de la prevederi la realizări a fost traversat, în unele cazuri, de acțiunea unor cauze care au generat o serie de **decalaje** (graficul). Ca urmare, în luna ianuarie, alături de ritmicități decadale realizate conform prevederilor, sau cu decalaje minime (de exemplu la producția de ciorapi a întreprinderii din Sebeș sau la producția de tricotate de la întreprinderea „Someșul” — Cluj-Napoca, „Zimbrul” — Suceava ș.a.), se înregistrează anumite denivelări accentuate fie între nivelul realizărilor din prima și ultima decadă la „Adesgo” — București de la 23,9% la 42,4%, la „Tricodava” — București de la 25,6% la 43,4% etc.), fie între prevederile pe decadă și realizări (la întreprinderea de ciorapi din Timișoara, la „Tricotajul roșu” — București, la „Drapelul roșu” — Sibiu etc.).

De ce decalaje între prevederi și realizări ?

ASA după cum am arătat, cauzele sînt multiple. În cadrul factorilor care acționează asupra ritmicității un rol principal îl deține funcționarea mecanismului aprovizionării și desfacerii produselor. Să ne oprim asupra unor aspecte pe care le ridică acest proces.

1 Pentru materia primă „fire tip lână”, pe ansamblul întreprinderilor de tricotate, s-a primit în luna noiembrie 1976 o repartiție de 2665 tone (conform necesarului solicitat de unitățile economice). Ulterior, la sfîrșitul lunii decembrie, repartiția s-a micșorat cu 65 de tone. Este adevărat că apoi s-a revenit la repartiția inițială, dar abia la

Ritmicitatea producției pe decade în luna ianuarie 1977

/// PREVEDERI ■ REALIZĂRI — RITMICITATEA „TEORETICĂ” MEDIE PE DECADE

sfrîșitul lunii ianuarie 1977. A fost un prim generator de muncă în asalt.

2 Eșalonarea livrărilor de la furnizori a produs, de asemenea, probleme. La încheierea contractelor, filaturile de lînă (din București, din Miercurea-Ciuc, Brașov s. a.) nu prevăd în contracte o eșalonare proporțională a livrărilor pe luni și decade. Din păcate, situația care a existat în ianuarie 1977, se perpetuează în continuare. Pentru februarie, de pildă, Filatura de lînă pieptănată din București și-a propus să livreze materia primă astfel: 52 tone în decada I, 52 tone în decada II și 90 tone în decada III. Pe total filaturii livrările au fost eșalonate astfel: 29% în ianuarie, 34,5% în februarie și 36,5% în martie. O asemenea „colaborare” a generat neritmicitatea producției la „Tricodava”, la „Drapelul roșu” ș. a. În astfel de cazuri, întreprinderile de tricotație au intrat în divergențe contractuale cu furnizorii. Soluționarea lor, însă, durează destul de mult, iar producția se realizează în asalt.

3 Alte probleme sînt generate de nerespectarea termenelor contractuale. Furnizorul de lînă pieptănată din Buzău, de pildă, a contractat cu întreprinderea de tricotație „Bucovina” din Rădăuți 50 tone fire PNA pentru trimestrul I din 1977. Pentru luna ianuarie filatura a înscris în contract 7,5 tone, din care, a livrat numai 3,5 tone. De asemenea, întreprinderea de tricotație din Brașov, care a contractat 17 tone de fire în trimestrul I a.c. de la același furnizor, nu a primit nimic pînă la 30 ianuarie a.c.

4 Pentru diversificarea producției de tricotație în 1977, încă din anul trecut, în colaborare cu Filatura de lînă din București, a fost conceput un program de introducere în fabricație a unor fire noi tip lînă, a fost constituită chiar o colecție de astfel de fire etc. Pe această bază, întreprinderile de trico-

taje au încheiat contracte pentru 1977 cu diverși beneficiari, necesarul lor se cifra la circa 100 tone. Filaturile din Buhuși, Timișoara, București și-au onorat doar parțial obligațiile contractuale, cu consecințele nefavorabile asupra activității unor întreprinderi de tricotație, ca de exemplu: „Tinăra gardă” București, întreprinderea de tricotație Brașov, „Tricotex” Satu Mare etc.

5 În fine, specialiștii au apreciat că o contribuție sporită la realizarea în bune condițiuni a sarcinilor de plan ar putea să o aducă mai buna coroborare a preocupărilor lor cu cererile întreprinderilor care comercializează produsele. Astfel, pentru 1977, la producția de ciorapi, deși în decursul anului trecut, de comun acord cu specialiștii din cadrul Ministerului Comerțului Interior, s-a stabilit producerea și, respectiv, contractarea unui anumit număr de astfel de produse, ulterior (după ce începuseră pregătiri la producător), întreprinderile comerțului au contractat o cantitate substanțial mai mică.

Propuneri de asigurare a ritmicității

ÎN VEDEREA realizării ritmice a planului fizic, pentru ca eficiența activității productive să atingă cote cît mai înalte, specialiștii au făcut o serie de propuneri menite să regleze mai bine „pulsul” fabricației:

- la încheierea contractărilor, filaturile de lînă să prevadă în contracte o eșalonare ritmică a livrărilor pe luni și decade, cu termene precise de onorare a obligațiilor contractuale. Divergențele contractuale pentru ast-

fel de cauze să fie rezolvate cu operativitate sporită:

- în interesul ritmicității și ridicării calității produselor, ar fi necesară o scădere a frecvenței cu care se schimbă furnizorii întreprinderilor de tricotație. Se înțelege de la sine că **instaurarea unor relații de mai lungă durată între furnizor și beneficiar** ar favoriza o mai bună colaborare reciproc avantajoasă pentru ambii parteneri;

- **modificările și revenirile asupra cantităților de aprovizionat** prevăzute în repartiții ar trebui să se efectueze, în totalitate, **înainte de anul de plan**, iar justificările respective să fie mai amplu discutate cu întreprinderile;

- o contribuție sporită ar putea aduce creativitatea specialiștilor din cadrul filaturilor de lînă pentru **realizarea mai operativă a întregii game de fire noi** solicitate de întreprinderile de tricotație. Apelul la operativitate devine cu alit mai stringent cu cît cerințele modei sînt în continuă schimbare;

- un ajutor prețios l-ar putea constitui **perfecționarea formelor în care întreprinderile de comercializare prezintă produsele întreprinderilor de ciorapi**. În acest sens, nu ar fi poate lipsită de interes lărgirea gamei de magazine în care se prezintă asemenea produse. Cumpărătorii ar trebui să găsească ciorapi și în magazinele de încălțăminte, în holurile hotelurilor, în tutungerii etc.

Desigur, alături de toate acestea se cere sporit efortul propriu al colectivelor din întreprinderile de tricotație. Prin aplicarea în practică a programelor de creștere a productivității muncii, de diminuare a consumurilor de materii prime și materiale, în condițiile dotării tehnice și umane care se situează în aceste unități la un nivel ridicat, activitatea productivă se va putea materializa ritmic, într-un sortiment mai larg de produse fizice, de calitate înaltă.

Bogdan PĂDURE

COMENTARIU LA UN GRAFIC

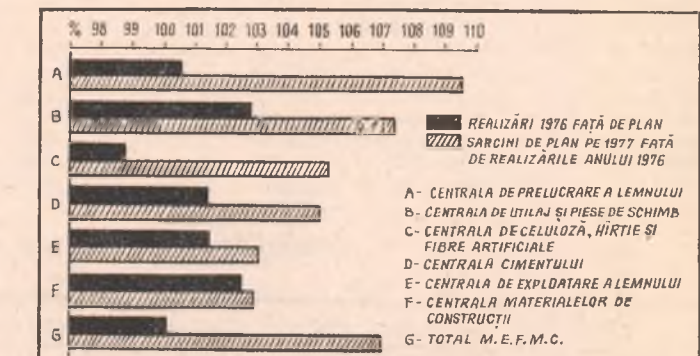
Resursele productivității muncii

POTRIVIT planului național unic de dezvoltare economică-socială pe anul 1977, întreprinderile, centralele, ministerele trebuie să ia cele mai eficiente măsuri pentru asigurarea creșterii productivității muncii planificate și, totodată, să contribuie la majorarea suplimentară a acesteia. În cadrul Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, unde în anul precedent 5 din cele 6 centrale au realizat și depășit planul productivității muncii (vezi graficul), există condiții favorabile ca sarcinile inițiale de creștere pe 1977 (circa 7%) să fie simțitor depășite.

Analizele care se fac în prezent în întreprinderi de către colectivele constituite în fiecare județ urmăresc să pună în evidență rezervele existente pentru a crea astfel condițiile ma-

teriale necesare realizării productivității muncii planificate pe 1977, cît și depășirea suplimentară a acesteia. Este demn de menționat faptul că circa 70-80% din majorarea suplimentară a productivității muncii se va obține pe calea **introducerii progresului tehnic**. În acțiunea de sporire a productivității muncii o atenție deosebită trebuie să se acorde măsurilor care duc la **economii de forță de muncă** ea, de exemplu, raționalizarea transportului intern, îndeosebi prin extinderea sistemelor de paletizare și pachetizare.

Dintr-o primă estimare reiese că s-ar putea reduce cu 30-50% volumul de muncă manuală la operațiile privind manipularea, depozitarea și transportul (intern) al materiilor

Creșterea productivității muncii în cadrul M.E.F.M.C.

prime și materialelor. De asemenea, **miesorarea numărului personalului neproductiv** — la nivelul unor limite rațional determinate de necesitățile stricte ale activității — și redistribuirea acestuia în activități productive este de natură să contribuie la creșterea în proporții însemnate a productivității. Pentru cointeressarea colective-

lor din întreprinderi, art. 63 din Legea retribuției muncii prevede acordarea de premii personalului care a adus o contribuție nemijlocită la realizarea unor asemenea economii.

Toate măsurile ce urmează a fi luate trebuie cuprinse în programe concrete și apoi urmărite sistematic pentru a fi realizate în termen.

Piloni ai creșterii eficienței SPORIREA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII ȘI REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE

VALORIFICAREA POTENȚIALULUI CREATIVITĂȚII TEHNICE

De la stadiul demonstrativ la aplicare și generalizare

DACĂ ECONOMIA MODERNĂ face necesară desfășurarea întregii activități productive la un nivel cât mai înalt de eficiență, revoluția tehnico-științifică creează instrumentele de acțiune pentru trecerea operativă de la deziderat la realitate. Desigur, problema nu se rezolvă de la sine. Drumul de la obiectivele propuse la realitatea producției a fost și este modelat de calitatea activității umane. Din acest punct de vedere — și cu deosebire în anul 1977 — în toate domeniile de activitate din economia națională se remarcă, ca o trăsătură dominantă, **permanenta preocupare a fiecărui colectiv din unitățile economice pentru perfecționarea laturilor calitative ale activității desfășurate**, reducerea continuă a costurilor de fabricație cu ajutorul tehnologiei moderne, diminuarea consumurilor de materii prime și materiale, folosirea rațională și valorificarea superioară a produselor secundare și auxiliare, a înlocuitorilor, economisirea energiei electrice și a combustibililor etc.

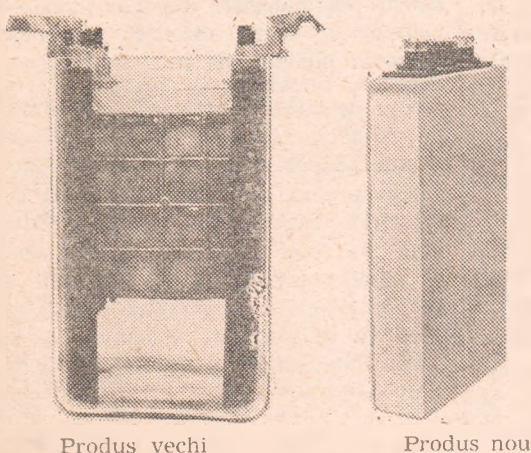
● De la vechi la nou : economii de metal, dar și ridicarea performanțelor produsului ● Prin promovarea tehnologiilor moderne : economii de milioane de lei la costurile de producție ● Puterea motoarelor — dimensionată la nivelul optim.

Fără îndoială că, în obținerea unor rezultate superioare, aportul esențial l-a avut și trebuie să-l aibă asimilarea și introducerea în fabricație a unor **mașini, agregate și tehnologii noi**, cu caracteristici tehnico-economice ridicate, obținute ca urmare a dezvoltării și valorificării potențialului de creație tehnico-științifică al specialiștilor noștri. **Argumente convingătoare se regăsesc** — cu o deosebită forță de sugestie — în recenta analiză pe care tovarășul

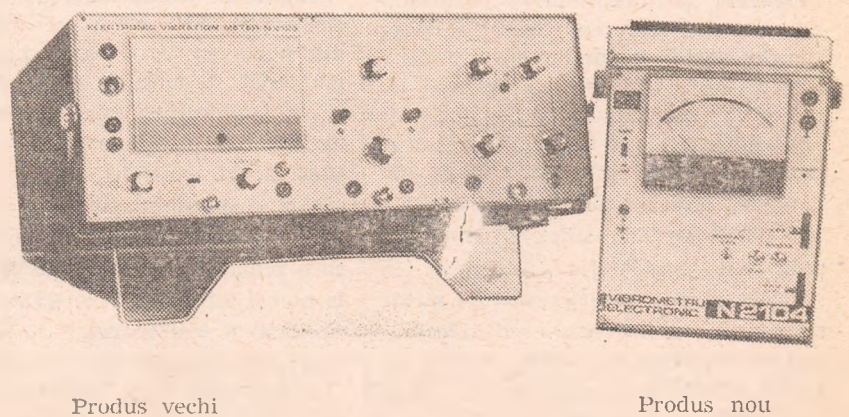
Nicolae Ceaușescu a efectuat-o la Complexul expozițional din Piața Științei, în fructuosul dialog cu membrii conducerii unor ministere și unități industriale, cu specialiști din diferite ramuri ale economiei naționale. Ne vom opri, în cele ce urmează, asupra unuia dintre domeniile cele mai active în promovarea progresului tehnic : **construcția de mașini.**

Mare „consumatoare“ și, concomitent, generatoare de produse și tehnologii noi, industria constructoare de mașini a constituit terenul fertil de elaborare a unor programe prioritare de introducere a progresului tehnico-științific, de valorificare superioară a tuturor resurselor. Roadele acestei munci de creație tehnică, desfășurată la îndemnul secretarului general al partidului, s-au concretizat și se vor concretiza, cu efecte pozitive considerabile în acest an — și mai cu seamă în viitorii ani ai cincinalului — nu numai în ce privește reducerea consumu-

Baterie de elemente staționare (1)

Vibrometru electronic (2)

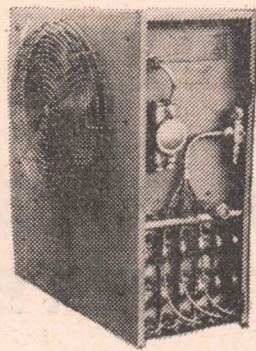
rilor de materii prime și materiale, ci și în economisirea combustibilului și a energiei electrice, în creșterea randamentului mașinilor, utilajelor și instalațiilor, cu efecte favorabile directe la beneficiari.

EFECTELE înnoirii apar puternic în evidență în comparație edificatoare dintre nou și vechi, **dintre ceea ce se producea — nu cu mult timp în urmă — și ceea ce se produce în prezent.** Alăturarea unui produs nou lângă produsul vechi a devenit o imagine-simbol al progresului în producție; privind de la PRODUSUL VECHI la PRODUSUL NOU implicațiile economice favorabile multiple ale creației devin certitudini.

Economisirea metalului constituie un efect al înnoirilor de o deosebită importanță pentru industria constructoare de mașini, care consumă în acest cincinal circa 35—40 milioane de tone din acest material. Prin găsirea unor noi soluții în proiectarea produselor s-a redus greutatea netă a acestora, au fost redimensionate piese și subansamble, s-au adoptat soluții constructive îmbunătățite, în așa fel încît consumul de metal a fost sensibil diminuat, fără ca acest lucru să afecteze calitatea. Tractorul fabricat la Brașov, de exemplu, produs reprezentativ pentru economia românească, a avut în acest sens o evoluție edificatoare. La tipurile U 445, consumul de metal pe tractor (în kg/C.P.) a scăzut de la 44 în anul 1970 la 35,4 în 1977, la U 650 M de la 50,6 la 46,1, iar la tipul S 1500 de la 128,6 la 114,8. În prezent greutatea pe C.P. a tractorului românesc este comparabilă sau inferioară față de cea a unor produse străine renumite.

La instalația F 320 tf pentru foraj cu adîncimea maximă de 6 000 m, realizată la întreprinderea specializată din Ploiești, s-a obținut prin reproiectare — pentru aceleași performanțe superioare ale produsului — o însemnată economie de metal, evaluată în perioada 1977—1980 la circa 8 400 t. De asemenea, la întreprinderea de mașini electrice din București, trecerea de la „produs vechi“ la „produs nou“ în construcția motorului asincron trifazat cu rotor în scurtcircuit (antiexploziv și antideflagrant) s-a materializat în reducerea greutății pe produs de la 150 la 93 kg, economisindu-se, printre altele, 38 000 kg tablă silicioasă anual. În realizarea motoarelor asincrone în scurtcircuit cu consum redus de metal se remarcă și întreprinderea „Electroputere“ din Craiova, unde, numai la tipul M.I.B.-2 economia obținută prin reproiectare este de 420 kg/produs. Un salt evident de la vechi la nou s-a rea-

Răcitoare pentru instalații frigorifice navale (3)

Produs vechi

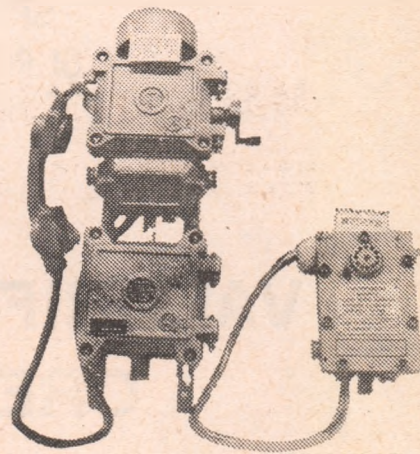
Produs nou

lizat și în fabricarea elementului staționar la o baterie de acumuloare la întreprinderea „Acumulatorul“ din București, la care consumul de metal s-a micșorat cu 20 kg/produs, ceea ce conduce la o economie anuală de circa 20 tone. (foto 1).

Beneficiare ale modernizării în concepție și proiectare nu au fost numai produsele destinate industriei. Păstrîndu-și nealterate performanțele ridicate, apreciate de cumpărători, **noile produse destinate consumului populației se realizează în prezent cu eficiență sporită la producător.** Bicicleta Pegas 18, de exemplu, și-a diminuat greutatea față de varianta veche cu circa 3 kg, iar mașina de cusut reproiectată la întreprinderea mecanică din Cugir are, într-o nouă variantă, greutatea capului redusă cu circa 10 kg pe bucată, indicele de utilizare a metalului în construcția acestui subansamblu fiind cu circa 10 procente mai ridicat.

Alături de economia de metal, **ridicarea performanțelor produselor** constituie un alt „sens“ al evoluției: produs vechi — produs nou. Prin reproiectarea vibrometrelor electronice, de exemplu, la întreprinderea de aparate electronice de măsură și industriale din București nu s-a redus numai greutatea produsului de la 15 la 3,31 kg, ci a scăzut și viteza minimă memorată de la 0,3 mm/s la 0,02 mm/s (foto 2). Un exemplu edificator îl constituie și reproiectarea răcitorului pentru instalația frigorifică navală, prin care reducerea greutății de la 10,5 kg la numai 2,2 kg (față de 4,3 kg pe plan mondial) a fost realizată concomitent cu creșterea capacității frigorifice la nivelul celor mai bune performanțe internaționale (foto 3). Și un ultim exemplu. La „Electromagnetica“—Bucu-

Aparat telefonic de mină (4)

Produs vechi

Produs nou

rești aparatul telefonic de mină cu protecție antideflagrantă și antigriutoasă a fost reproiectat în așa fel încît greutatea a fost diminuată de la 25 kg la numai 7 kg. Concomitent cu o economie anuală de 30 000 kg metal a crescut rezistența la izolatant de la 0,1 Mohmi la 10 Mohmi (foto 4).

Reducerea cheltuielilor materiale, micșorarea costurilor de producție reprezintă însemnatul „beneficiu“ al înnoirii produselor și tehnologiilor construcției de mașini. Utilizarea noilor materiale electrotehnice, de pildă, obținute la Institutul de cercetări și proiectări electrotehnice pe bază de rășini sintetice, va avea ca efect, în cincinalul 1976—1980, printre altele, și însemnate reduceri ale manoperei și a consumului de materiale: la mufele pentru cabluri — reducerea manoperei cu 10% și a consumului de fontă cu 100 t/an la utilizator; la benzile de construcție o economie la preț de cost de 5 milioane lei pe an etc.

Noile tehnologii de sudare — multe din ele asimilate cu sprijinul cercetătorilor de la Institutul de sudură și cercetări de materiale din Timișoara — cum ar fi sudarea electrică prin presiune în puncte, cea prin frecare, sudarea cu microplasmă protectoare în mediu de gaze, diminuează consumul de metal și sporesc productivitatea. Asemenea procedee vor ridica productivitatea unui sudor de la 45 tone de structură sudată pe an în 1976, la 70 în 1980; va spori gradul de mecanizare al operațiunii de la 30% în 1976 la 45% în 1980 și se va diminua cantitatea necesară de material de sudare de la 5,6 kg/t de structură sudată în 1976 la 4,5 kg în anul 1980.

B. CODRU

(Continuare în pag. 11)

„R. E.“ PE FLUXUL INOVAȚIE — MATERIALIZARE

MARI POSIBILITĂȚI DE ATRAGERE A RESURSELOR ENERGETICE SECUNDARE ÎN CIRCUITUL ECONOMIC

Dezbatere privind eficiența tehnico-economică a unor noi instalații: pompele termice

DOMENIU larg de investigație, atragerea în circuitul economic a resurselor energetice secundare a făcut obiectul unui articol recent publicat de „Revista economică” (nr. 2/1977), prin care se milita pentru găsirea unor posibilități ca și în țara noastră să se folosească pompele de căldură (termice), ca mijloc eficient de fructificare a unor asemenea resurse. Evidențiindu-se multiplele domenii de folosire a acestora în diferite țări, în articolul amintit s-au prezentat, pe bază de calcule, efectele lor economice favorabile.

Recent, la Institutul central de cercetări energetice a avut loc o primă întâlnire între specialiști din diferite unități de cercetare și proiectare specializate, al cărei obiect principal l-a constituit analiza rezultatelor cercetărilor efectuate până în prezent, a domeniilor de aplicare și a posibilităților de extindere pe scară largă în țara noastră a folosirii unor asemenea pompe. Iată, pe scurt, din stenograma dezbaterilor, principalele opinii exprimate.

POMPA TERMICĂ — UN PROCEDEU VALOROS

Alexandru Florescu : „Deși pompa termică este cunoscută relativ de mult timp, ea apare competitivă abia în contextul situației actuale, când pe plan mondial se face din ce în ce mai mult resimțită necesitatea economisirii resurselor energetice. Ca urmare, și în țara noastră, în cadrul Institutului de cercetări și modernizări energetice (ICEMENERG), cercetări privind pompa termică au fost abordate încă cu câțiva ani în urmă, dar o intensificare a acestora s-a produs abia în ultimii 2 ani. Au fost examinate, în special, domeniile de competitivitate ale pompelor termice, constatându-se că ele pot deveni avantajoase, mai ales în cazurile în care valorifică o sursă de căldură cu temperaturi superioare celei din mediul ambiant. Pentru aceasta se cer îndeplinite unele condiții care să-i confere pe deplin eficiența : apropierea sursei de căldură de consumator, diferența nu prea mare între temperatura sursei de căldură și temperatura necesară consumatorului.

Referitor la această ultimă condiție, s-a constatat că, față de producerea de căldură în centrale termice, pompa care valorifică căldura unor ape de 30°, este competitivă, dacă temperatura necesară la consumator nu depășește 80°C. Într-o atare situație, consumatorii potențiali care ar putea fi alimentați cu căldură cu ajutorul pompelor termice sînt, în primul rînd, construcțiile industriale și construcțiile urbane. Pentru cazurile în care resursele energetice secundare (apa de răcire sau alți agenți calzi cu temperaturi de ordinul a 30—40°C) apar în zone apropiate de cele cu construcții urbane noi, este oportun a se utiliza asemenea agregate, întrucît ele sînt mai avantajoase. Evident, sînt de luat în considerare și consumatorii tehnologici, care necesită căldură la parametrii apropiați. În acest sens, vor trebui continuate și completate studiile și cercetările ce se impun.

Pentru o serie de cazuri, cercetările

La dezbateri au participat: ing. Titus BERINDE, inspector teritorial Cluj-Napoca al Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale și Gospodăririi Fondurilor Fixe ; ing. Ion PĂNOIU, de la Ministerul Energiei Electrice ; ing. Ion EDU, de la Ministerul Turismului ; prof. dr. ing. Iacob LAZAR, de la Institutul politehnic Cluj-Napoca ; dr. ing. Călin MIHAILEANU, director general al Institutului central de cercetări energetice ; ing. Alexandru FLORESCU, ing. Dan GOLICI și dr. ing. Mihai POP, de la Institutul de cercetări și modernizări energetice ; ing. Ludovic BARABAS, de la Institutul de cercetări și proiectări de mașini și instalații pentru industria alimentară și frigorifică ; dr. ing. Petre TERZI, de la Institutul de cercetări și proiectări de aparate pentru instalații și utilaje de construcții ; dr. ing. Ionel GRIGORIU, de la Institutul de proiectări chimice ; ing. Radu ANASTASIU, de la Institutul de cercetări și proiectări miniere pentru substanțe nemetalifere ; ing. Tudorel MOCANU, ing. Costin POPA, ing. Nicolae DUMITRU și ing. Teodor CHIRICĂ, de la Institutul de studii și proiectări energetice

efectuate au stabilit de acum și unele soluții, scheme de configurație ale instalațiilor producătoare de căldură. De asemenea, au fost realizate experimental două tipuri de echipamente : pompa termică aer-aer pentru încălzirea locuințelor individuale (care valorifică căldura aerului exterior) și o pompă termică apă-apă de 100 000 kcal/h (care valorifică căldura apelor calde evacuate). O primă aplicare a instalației de tip apă-apă va valorifica, încă din acest an, căldura unor ape geotermale.

Programele de cercetare în curs prevăd atît extinderea gamei de echipamente ce se vor asimila la nivelul maxim permis de producția actuală de echipamente frigorifice, cît și lărgirea aplicațiilor la alte sisteme de încălzire a clădirilor unde condițiile sînt favorabile. Se poate cita, în acest sens, cazul băilor Bochiș din județul Sălaj.

Pentru a ilustra efectele (asupra bilanței de energie primară) rezultate din folosirea pompei termice, este de menționat faptul că ea permite reduceri ale consumului de combustibil pentru producerea căldurii cu aproximativ 50% față de soluțiile clasice. Aceste

efecte economice pun pompa termică pe o poziție apropiată de cea pe care o deține procedeul de producere a căldurii în termoficare.

ÎN RAPORT DE RESURSE — ECHIPAMENTE CORESPUNZĂTOARE

Dan Golici : „Sînt întrutotul de acord cu cele afirmate de antevorbitor. Trebuie totuși să evidențiem un principiu care se cere respectat în abordarea problemelor de aplicare : căutarea posibilităților de valorificare a căldurii deșeu cu ajutorul pompelor termice trebuie să înceapă din interiorul sectorului în care aceste resurse apar. Bineînțeles că, în aceste căutări, energeticienii din industrie trebuie să fie sprijiniți, atît de specialiștii care s-au preocupat sau se preocupă de promovarea pompelor termice în economie, cît și de constructorii de mașini care asigură, practic, echipamentele necesare pentru aplicarea procedurii. De altfel, experiența de pînă acum în această activitate ne-a arătat că fără o colaborare strînsă între toți specialiștii care pot aduce o contribuție concretă în domeniul cercetării, nu este cu puțință să se obțină rezultate remarcabile”.

Ion Edu : „Din cîte cunosc, resurse de căldură insuficient valorificate în țara noastră avem încă destule. Mă voi referi la una dintre acestea, deosebit de însemnată. Se știe că multe din obiectivele noastre turistice sînt situate în puncte unde se găsește ape termale (Herculane, Felix, Sovata, Basna etc.). Dacă am putea folosi „energia” acestora pentru încălzirea respectivelor complexe de odihnă, s-ar putea diminua serios cerințele de surse clasice de combustibil. Proiectanții și cercetătorii specializați în acest domeniu, au un teren important de acțiune pentru a găsi o soluție care să valorifice, cu ajutorul pompelor termice, căldura acestor ape”.

Ionel Grigoriu : „După mine, interesant apare să abordăm și problema modului în care pompa termică poate să pătrundă în raționalizarea gospodăririi energiei la obiectivele industriale. La obiectivele Ministerului Industriei Chimice, de pildă, gospodăria energetică se prezintă ca un sistem deosebit de complex. Preocupările noastre pentru raționalizarea acestui sistem au evidențiat că, în cadrul său, există simultan sau decalat foarte puțin în timp, procese care consumă căldură, pe de o parte, și procese din care rezultă căldură, pe de altă parte. În multe cazuri aceste procese nu pot fi cuplate direct din cauza neconcordanței temperaturilor la care

căldura se prezintă sub formă exceden-tară sau deficitară. Pompa termică ar putea să reprezinte mijlocul de racordare a acestor parametri. Este, deci, necesară studierea pe cazuri concrete (întreprinderile de fibre sintetice, de anvelope, de sodă etc.) a soluțiilor de aplicare a pompei termice. Bineînțeles, aceste studii trebuie realizate printr-o colaborare mai strânsă atât a tehnolo-gilor de specialitate, a energeticianu-lui, cât și a constructorului de mașini“.

Ion Popa : „În prezent ar fi util să se realizeze agregate de pompe termice mari, care să permită valorificarea resurselor de căldură-deșeu existente în industrie. S-ar putea astfel pune în valoare o cantitate mare de resurse, cu o eficiență bună. De altfel, un aseme-nea agregat l-am prevăzut în documen-tația de investiție pentru instalațiile de recuperare a căldurii evacuate de la un reactor nuclear de cercetare. Realizarea lui în țară, sau a unor compo-nente ale sale, ar reduce importul. nece-sar pentru acest obiectiv și s-ar pu-tea executa mai repede.

Ținând seama de marile economii ce le pot aduce asemenea agregate prin valorificarea energiei secundare, pom-pele de căldură ar trebui să figureze în planul de asimilare al M.I.C.M. încă în acest an“.

SPRIJIN OPERATIV PENTRU ASIMILAREA POMPELOR !

Ludovic Barabaș : „Problema esen-țială care se cere rezolvată în con-tinuare — ținind seama de ceea ce s-a realizat prin cercetare și proiectare pînă în prezent — este cea care privește asigurarea con-dițiilor de execuție a echipamentelor pompei. O primă posibilitate s-a creat pentru aceasta prin angrenarea întreprinderilor care execută echipamente frigorifice. Există în programul institu-tului în care lucrez o sarcină care pre-vede realizarea încă în acest an a unui agregat de pompă termică. Lucrările de cercetare și proiectare sînt începute. În-tîmpinăm o serie de dificultăți, în spe-cial pe linia materializării acestora. Pentru intensificarea activității și fina-lizarea cât mai repede a obiectivului propus, este necesar să fim sprijiniți îndeaproape de toți factorii de decizie și de producție, în special de cei din ca-drul M.I.C.M., prin cuprinderea în pla-nurile tehnice de asimilare din acest an și materializarea documentațiilor pri-vind pompele termice“.

AGENTUL STIMULATOR POATE FI PRODUS ÎN TARĂ

Titus Berinde : „Despre importan-ța pompei de căldură eu mi-am spus cuvîntul în articolul publicat recent de „Revista economică“.

Socot că acum trebuie depuse toate e-forturile pentru a trece cât mai repe-de de punctul critic al discuțiilor și să găsim mijloacele cele mai adecvate și rapide de acțiune, încît încă în acest an pompa de căldură să fie asimilată și produsă în serie. Între factorii care îngreunează realizarea rapidă a pom-pelor de căldură se află și lipsa agen-tului de lucru al acesteia. Ne-fiind încă produs în țară, agentul respectiv va trebui importat — soluție costisitoare. Din acest motiv, socotim necesar să recomandăm ca în preocu-pările specialiștilor noștri să fie inclu-se și cercetări pentru realizarea cit mai

rapidă în țară a unor agenți corespun-zători, care să satisfacă condițiile puse de utilizarea într-o instalație de pompă termică“.

Ionel Grigoriu : „Problema realizării în țară a agenților pentru pompa ter-mică nu ridică dificultăți. În progra-mul de cercetări și asimilare al Minis-terului Industriei Chimice este prevă-zută asimilarea unor asemenea agenți specifici, pentru alte întrebuițări, dar care pot corespunde, după părerea mea, și pentru pompele termice. Problema care se pune este dacă sortimentele și cantitățile prevăzute a se asimila co-rrespund pe deplin tuturor tipurilor de pompe termice“.

Petre Terzi : „Sînt și alte aspecte care se cer avute în vedere în momentul cînd se va lua decizia de trecere la e-xecutia în masă a unor asemenea pom-pe. Eu aș pune în fața specialiștilor problema realizării unor instalații interioare de încălzire, care să asigure con-dițiile optime de funcționare a pompei termice. Trebuie să studiem aparatele noastre de încălzire a încăperilor și, e-ventual, să le adaptăm astfel încît ele să poată funcționa și cu agenții care transportă căldura produsă de pompele termice“.

NECESITATEA INFORMĂRII OPERATIVE ȘI A RECICLĂRII SPECIALIȘTILOR

Lazăr Iacob : „Rit-mul încă lent în care acest proce-deu pătrunde în economia noastră se datorește, după părerea mea, faptului că el este re-lativ nou, că despre el lipsesc in-formațiile tehnico-științifice necesare și cunoașterea concretă a rezultate-lor obținute. Din acest motiv, este nece-sar să ne concentrăm eforturile și spre diversificarea cunoștințelor privind acest procedeu. Ca acțiuni concrete aș pro-pune depistarea și concentrarea la un institut a tuturor informațiilor și docu-mentațiilor existente, difuzarea lor la cei interesați, precum și introducerea în programele de studii ale învățămîn-tului superior, cu o pondere mai mare, a tematicii privind acest domeniu“.

Radu Anastasiu : „Aș dori să com-pletez această propunere cu o altă idee. Personal, consider necesar să se orga-nizeze și unele cursuri de reciclare pen-tru inginerii energeticieni din industrie. Aceasta ar avea menirea să aducă în fața specialiștilor cele mai noi euceriri tehnico-științifice în domeniul valorifi-cării resurselor energetice secundare. De

asemenea, susțin și eu necesitatea ca un colectiv de specialiști să primească sarcina de a concentra informațiile ne-cesare valorificării resurselor energetice secundare, respectiv a efectelor în acest domeniu a pompele termice la un sin-gur institut de cercetări“.

ACTIONI CONVERGENTE

Călin Mihăileanu „În discuțiile pur-tate au fost oglin-dite o serie de as-pecte importante

care privesc determinarea locului și ro-lului pompelor de căldură în economie, ca mijloc de recuperare a resurselor energetice secundare.

Ținînd seama de avantajele econo-mice ce le oferă, în fața cercetării noas-tre se pune problema de a găsi soluții cât mai favorabile pentru dezvoltarea, pe o bază sistematică și coordonată, a activităților de implementare a pompei termice în economie. A sosit momentul să trecem de la faza de tatonare și stu-diu a problemei, la aceea care să per-mită accelerarea tuturor activităților — de la cercetare pînă la aplicare.

Experiența activității institutului nos-tru arată că realizări cu efecte impor-tante se pot obține atunci cînd există și se creează condiții pentru o colabo-rare strînsă între toți factorii intere-sați. De aceea, socotim necesar să a-pelăm la toate instrumentele posibile pentru perfecționarea acestei colabo-rări. Ca urmare, institutul nostru a ini-țiat constituirea unui colectiv de coor-donare, de promovare a unor acțiuni susținute pe linie de cercetare, duse pînă la faza de aplicare — colectiv care are menirea să găsească soluții pentru rezolvarea în condiții corespunzătoare a problemelor pe care le ridică imple-mentarea în economie a pompele de căldură.

Desigur că, în afară de cei prezenți, considerăm necesar ca în acest colectiv să fie incluși și reprezentanți ai altor unități, care pot contribui la îmbunătățirea activității în acest domeniu. Un asemenea colectiv lărgit va trebui să lucreze sub coordonarea directă a C.N.Ș.T., care are sarcini precise în a-ceastă privință și anume : încadrarea tuturor preocupărilor privind pompa termică într-un program unitar. Pro-gramul discutat în prezent este sus-ceptibil de îmbunătățire. De aceea, con-sider că cel mai important aport în e-tapa actuală a colectivului nostru este acela de a aduce elemente noi pentru perfecționarea lui“.

EVIDENT, din derularea dezbaterilor s-a putut desprinde importanța și răspunderea cu care specialiștii din țara noastră abordează problemele progre-sului tehnic. Merită apreciat, de asemenea, faptul că Institutul central de cere-tări energetice și-a asumat o asemenea răspundere de a promova utilizarea pom-pelor de căldură, ca mijloc eficient de valorificare a resurselor energetice secundare. Acest promișor început trebuie, firește, continuat. După părerea noas-tră, pentru succesul acțiunii se cer luate măsuri în trei direcții principale :

- 1 Stabilirea unui organ central sau institut specializat care să preia, în continuare, problema elaborării soluțiilor cadru tehnologice și a tipurilor de agregate necesare, corespunzător condițiilor de valorificare a resur-selor energetice secundare existente în România.
- 2 Unitățile constructoare de mașini să dovedească o mai mare solicitudine pentru a trece în planurile de asimilare realizarea încă în acest an, atât a prototipurilor, cât și a fabricării în serie a unor tipuri de pompe termice.
- 3 Pentru valorificarea diferitelor categorii de resurse energetice secundare existente în economie, este necesar ca beneficiarii potențiali să treacă neîntîrziat la acțiuni de introducere în practică, potrivit specificului, a procedeelor cu pompe de căldură.

Dezbatere consemnată de
V. BOESCU
L. ȚINTEA

În pregătirea Congresului consiliilor de conducere a unităților agricole

● semnificații ● rezultate ● obiective ●

EXPERIENȚE ÎN ACTUALITATE

CONSILIUL INTERCOOPERATIST, CADRU ORGANIZATORIC PROPICE DEZVOLTĂRII AGRICULTURII

ADUNĂRILE GENERALE ale celor 10 cooperative agricole din consiliul intercooperatist Mizil, județul Prahova, desfășurate recent, au constituit prilejul deosebit de favorabil de a propune și adopta numeroase soluții pentru dezvoltarea mai rapidă a averii obștești, pentru creșterea continuă a veniturilor cooperabililor. În 1976, la nivelul consiliului intercooperatist, producția globală agricolă a sporit, indiciul de eficiență economică au fost mai buni decât în anul precedent. Depășindu-se substanțial producțiile planificate, valoarea normei de muncă convenționale a crescut în anul precedent în toate cooperativele componente (în cazul C.A.P. Vadu Săpat de pildă o normă de muncă convențională a ajuns la peste 65 de lei).

Perfecționarea activității depuse de conducerea consiliului intercooperatist a fost una din temele cele mai dezbătute. Creșterea rolului acestuia, în baza hotărârilor adoptate de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. la sfârșitul anu-

lui 1976, vizează atât îndrumarea și planificarea producției în cooperativele componente, cât și specializarea producției, organizarea de ferme și asociații intercooperatiste, dezvoltarea intensivă a zootehniei, legumiculturii și pomiculturii etc., fapt reflectat în intervențiile cooperabililor în adunările generale. De asemenea, în luările de cuvânt, cooperabilii s-au referit pe larg la semnificația apropiatului Congres al consiliilor de conducere ale unităților agricole, la măsurile ce trebuie luate încă în aceste zile pentru ca în 1977 să se obțină rezultate și mai bune.

Apreciind că realizările din cincinalul precedent pot ilustra eficiența conducerii întregii activități de către consiliul intercooperatist — în condițiile menținerii autonomiei cooperativele — prezentăm studiul de față, întocmit de autor pe baza proiectului de absolvire a Institutului central de pregătire a cadrelor de conducere din economie și administrație de stat de pe lângă Academia „Ștefan Gheorghiu“.

Dinamism și funcționalitate

CONSILIUL intercooperatist Mizil s-a constituit la începutul anului 1971, prin asocierea a 10 cooperative agricole. Aplicând în activitatea sa principiile democrației cooperatiste și autonomiei el asigură ca acțiunile ce se întreprind să răspundă intereselor fiecărei cooperative, astfel ca acestea să aibă avantaje în urma asocierii, cooperării și specializării în producție. Adunarea

Locul consiliului intercooperatist Mizil în agricultura cooperatistă a județului Prahova

Indicatori	Pondere fața de total județ (%)
Suprafața agricolă	10,6
Suprafața arabilă	9,0
Suprafața cultivată cu viță de vie	40,4
Producția globală totală	11,0
Producția globală vegetală din care:	12,2
Producția globală viticolă	46,4
Producția globală animală	11,0

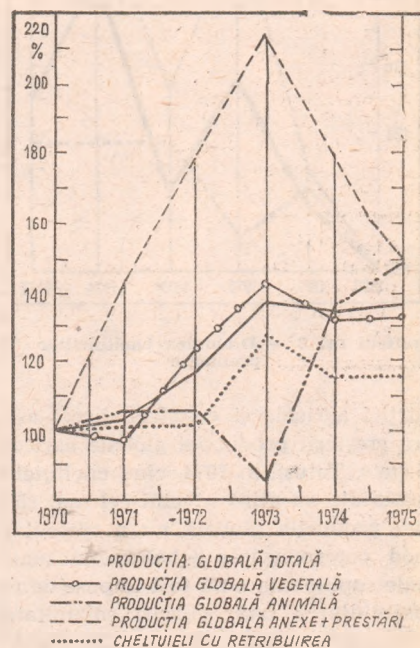
generală a consiliului intercooperatist are legături funcționale cu consiliile de conducere ale cooperativele com-

ponente, iar biroul executiv al consiliului are legături funcționale cu președintele, inginerul-șef și contabilul șef al fiecărei cooperative.

În raza consiliului este exploatată o suprafață totală de peste 15 mii ha, din care 8740 teren arabil; suprafața cultivată cu viță de vie în cele 10 cooperative este de peste 1800 ha, ceea ce reprezintă 40,4% din totalul suprafeței viticole din județ. Din tabelul nr. 1 rezultă că indicatorii de producție sînt superiori celor referitori la ponderea diferitelor categorii de suprafețe (agricolă, arabilă, cultivată cu viță de vie) în cadrul agriculturii cooperatiste a județului Prahova, ceea ce evidențiază un grad mai ridicat de intensificare a producției, rezultate economice mai bune.

Un aspect pozitiv în activitatea consiliului intercooperatist îl constituie preocuparea de a folosi cât mai rațional fondul funciar, atât prin extinderea categoriilor superioare de folosință în detrimentul celor inferioare, cât și prin atragerea în circuitul agricol a unor terenuri neproductive; în perioada 1970—1975, cele 10 cooperative au luat în cultură 167 ha de terenuri neproductive, care au devenit pășuni și finețe. Roadele acestor preocupări sînt reflectate de dinamica producției globale (graciul nr. 1), care reflectă, de asemenea, și faptul — pozitiv — că ritmul

de creștere a producției globale totale este devansat de ritmul de creștere a producției globale din activități industriale. Totuși, analizînd evoluția pro-

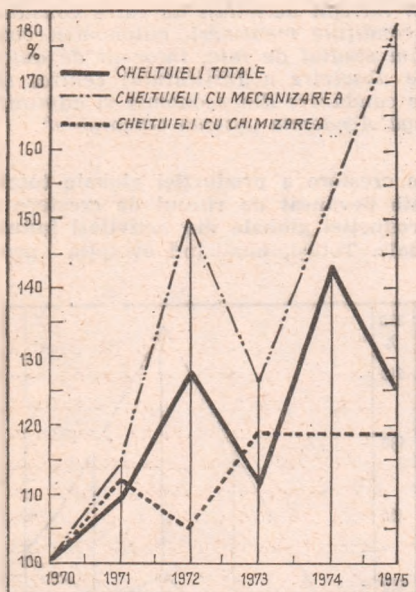

Graficul nr. 1 — Dinamica producției globale

ducției globale animale și a producției globale industriale, constatăm că deși înregistrează o creștere substanțială, aceste sectoare economice dețin încă o pondere destul de scăzută. (Producția animală din 6 cooperative a fost preluată de Asociația intercooperatistă Mizil).

Reliefând importanța acțiunii de reducere a cheltuielilor materiale în agricultură, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta: „**În domeniul agriculturii sînt, de asemenea, necesare măsuri hotărîte pentru obținerea unor producții sporite cu cheltuieli minime. Subliniez acest lucru deoarece se manifestă multe neajunsuri în folosirea bazei tehnico-materiale a acestei ramuri**”.

În acțiunea de consolidare economico-organizatorică a cooperativelor agricole, conducerea consiliului intercooperatist Mizil a utilizat cu bune rezultate pîrghia **reducerii cheltuielilor materiale**. Cadrele tehnice și economice din raza consiliului au înțeles că este necesar ca ritmul de creștere a producției globale să-l devanseze pe cel al cheltuielilor materiale, în acest fel asigurîndu-se o creștere reală a producției nete. După cum rezultă din graficul nr. 2, cheltuielile materiale au înregistrat creșteri normale, determinate de necesitatea intensificării pro-

Graficul nr. 2 — Dinamica cheltuielilor de producție

ducției agricole și cu efect direct asupra creșterii producției globale agricole și nete. Totuși, în 1974, cînd cheltuielile materiale au atins nivelul cel mai ridicat, producția globală nu a crescut în mod corespunzător (cheltuielile materiale suplimentare au fost impuse de reînălțarea unor culturi calamitate).

În unele cooperative (Călugăreni, Fîntînele, Gura Vadului și Vadu Săpat) cheltuielile materiale înregistrează o

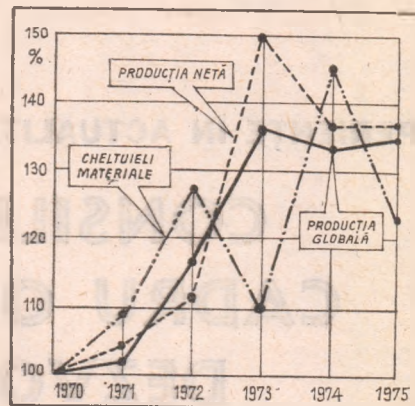
creștere cuprinsă între 1% și 34,5%; acestea sînt devansate însă de ritmul de creștere a producției globale și a producției nete, ceea ce înseamnă că s-a stabilit o corelație economică între evoluția celor trei indicatori. Alte cooperative din cadrul aceluiași consiliu (Conduratu, Cireșanu și Tătaru) au avut însă cheltuieli materiale majorate cu 15—93%, fără ca aceasta să aibă efectul așteptat în producție. O asemenea decolare a fost rezultatul acțiunii unor cauze obiective (inundații, secetă, grindină), dar și al unor neajunsuri subiective (deficiențe de ordin organizatoric, aplicarea unor tehnologii necorespunzătoare).

Dacă analizăm numai cheltuielile efectuate cu mecanizarea lucrărilor agricole constatăm că acestea au crescut, în 1975, cu 80,5% față de nivelul înregistrat în 1970, ponderea lor în totalul cheltuielilor materiale ajungînd la 26%. Mărirea volumului absolut al acestor cheltuieli este un fenomen pozitiv într-o agricultură modernă, bazată pe introducerea pe scară largă a progresului tehnic. Ceea ce trebuie însă corectat în structura cheltuielilor la acest capitol este faptul că gradul de mecanizare crește îndeosebi la cereale și plante tehnice și mai puțin în legumicultură, viticultură și zootehnie, sectoare cu pondere importantă în unitățile componente ale consiliului nostru intercooperatist. În perioada 1970—1975 cheltuielile cu chimizarea s-au menținut aproximativ constante în cele 10 cooperative agricole — circa 13,5% din totalul cheltuielilor materiale, — ceea ce reflectă o înțelegere limitată a sensului raționalizării cheltuielilor, a rolului acestora pentru creșterea producției.

Cheltuielile cu retribuirea muncii au crescut substanțial în majoritatea cooperativelor agricole din raza consiliului intercooperatist (cu excepția C.A.P.-urilor Baba Ana, Mizil și Tătaru). Ca și în cazul celorlalte elemente ale costurilor, mărirea cheltuielilor cu retribuirea trebuie interpretată ca un fenomen pozitiv numai atunci cînd este devansată de creșterea producției globale și nete. Din graficul nr. 1 rezultă că, în perioada analizată, acestea au crescut în ansamblu, însă în mod diferențiat, corelat strict cu evoluția celorlalți indicatori economici. În mod deosebit, valoarea unei norme convenționale a crescut la C.A.P.-urile Fîntînele, Vadu Săpat, Călugăreni și Gura Vadului, adică în cooperativele în care a sporit mai repede și producția globală și s-au raționalizat mai strict cheltuielile materiale.

Folosind ecuația dreptei, se constată că pentru fiecare 1000 de lei creștere a producției globale în perioada 1970—1975, cheltuielile materiale suplimentare au fost de circa 370 de lei, fapt explicat de creșterea investițiilor în agricultura cooperatistă, de extinderea mecanizării etc; în același timp, pen-

tru o creștere a producției globale cu 1000 de lei este necesar să se cheltuiască suplimentar cu forța de muncă 230 de lei. În contextul creșterii cheltuielilor materiale este normal ca sporul relativ al cheltuielilor cu munca vie să fie mai mic, ca efect a creșterii gradului de mecanizare. (Sintetic, evoluția principalilor indicatori economici este redată în graficul nr. 3).

Graficul nr. 3 — Dinamica principalilor indicatori economici

Fondul de dezvoltare are un rol deosebit în consolidarea economică¹⁾ a cooperativelor agricole din consiliul intercooperatist Mizil: în medie, în cele 10 cooperative, fondul de dezvoltare a oscilat între 18,9% din producția netă (în 1972) și 24,7% (în 1974). Creșterea producției nete cu 37% a făcut ca fondul de dezvoltare să sprijine puternic dezvoltarea celor 10 cooperative agricole; acesta a fost majorat, la nivelul consiliului intercooperatist, de la 7,7 mil. lei în 1970, la 10,7 mil. lei în 1975. Aceasta demonstrează că dezvoltarea de ansamblu, la nivelul consiliului intercooperatist, se îmbină rațional cu dezvoltarea fiecărei cooperative, că întărirea acestora trebuie să se bazeze pe efortul propriu, pe descoperirea resurselor specifice zonei și unităților agricole componente. Cu alte cuvinte, în zona de activitate a fiecărui consiliu intercooperatist poate fi „descoperită” o ramură de succes, în măsură să ridice nivelul general de dezvoltare al cooperativelor. Pentru consiliul intercooperatist Mizil, această ramură de succes este viticultura.

Viticultura — importantă sursă de venituri

VITICULTURA este ramura de bază în 6 din cele 10 cooperative agricole care dețin suprafețe cuprinse între 155 și 440 ha. În anul 1975, activitatea în viticultură a fost realizată de 14 ferme vegetale mixte (viti-agricole) și

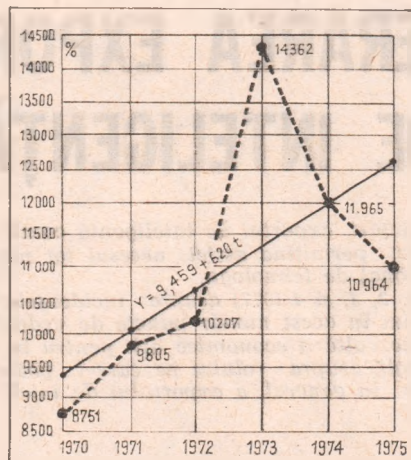
¹⁾ Vezi și concluziile dezbaterii pe tema consolidării economico-organizatorice a cooperativelor agricole, R.E. nr. 2, 3, 4 și 5/1977.

9 brigăzi permanente mixte; ambele forme au fost organizate pe principiul delimitării și stabilității teritoriale, asigurării și permanentizării mijloacelor de producție, având plan de producție ca parte integrantă a planului cooperativelor. Echipele au, la rîndul lor, caracter permanent și primesc anual, din planul de producție al fermei sau brigăzii, suprafețele de vii și alte culturi, precum și producțiile care trebuie realizate.

Reducerea cheltuielilor de producție la această cultură reprezintă una din principalele surse de creștere economică în cooperativele agricole analizate. Din analiza evoluției cheltuielilor materiale în sectorul viticol al celor 10 cooperative rezultă că ele au crescut substanțial în 3 uniți; la cooperativele agricole Fintinele și Jugureni, cheltuielile materiale s-au menținut în cincinalul precedent sub nivelul celor efectuate în 1970, însă cu prețul menținerii unor producții mici de struguri.

Cresterea volumului cheltuielilor materiale este o consecință directă a extinderii mecanizării și mai puțin a chimizării. În ansamblu, mecanizarea unor operațiuni a contribuit la economisirea muncii vii, la creșterea producției de struguri la hectar, la creșterea productivității muncii și la reducerea prețului de cost al unui kilogram de struguri. Cu toate acestea, ponderea cheltuielilor

efectuate cu lucrările mecanice în cele 10 cooperative este încă foarte scăzută: între 8% (în 1971) și 16,2% (în 1975). Cauzele se cunosc îndeobște: insuficiența mașinilor specifice acestui sector, dificultatea de a folosi mașinile existente în plantații situate pe pante mai mari (cum sînt cele de la C.A.P.-urile Vadu Săpat, Călugăreni, Jugu-

Graficul nr. 4 — Dinamica cheltuielilor cu forța de muncă în sectorul viticol

reni și Tătaru), neasigurarea zonelor de întoarcere (aspect neglijat cu ocazia înființării noilor plantații), lipsa unor utilaje care să poată fi utilizate în plantațiile cu distanța între rînduri de sub 1,8 m.

Și cheltuielile cu îngrășămintele au pondere relativ redusă în totalul cheltuielilor de producție (16—21% în perioada analizată). Sub aspectul eficienței cu care sînt utilizate acestea, trebuie spus că este necesar să se obțină un spor mai mare de producție la hectar, care să compenseze creșterea continuă a cheltuielilor efectuate cu fertilizarea. În ce privește cheltuielile cu forța de muncă în sectorul viticol, graficul nr. 4 este edificator. În 1975, față de 1970, acestea au crescut cu 25,2%, în timp ce producția globală a sporit în aceeași perioadă cu 35,4%.

Aspectele de eficiență au fost analizate și aprofundate în recentele adunări generale din cele 10 cooperative. Acum, cadrelor cu munci de răspundere din cooperative și de la nivelul consiliului intercooperatist le revine sarcina de a înfăptui neabătut ceea ce au hotărît adunările generale. Cooperativele, care rămîn titulare de plan, care primesc direct planul de producție și răspund de realizarea lui, trebuie să conlucreze în cadrul consiliului pentru a contribui la creșterea rolului acestuia, pentru a pune în timp cit mai scurt în valoare valențele organizatorice ale acestui cadru propice dezvoltării agriculturii.

Ioan CURTU

inginer șef la C.A.P. Vadu Săpat-Prahova

Valorificarea potențialului creativității tehnice

(Urmare din pag. 6)

DIN IMPRESIONANTA paletă de noi realizări prezentate de către industria constructoare de mașini la Pavilionul expoziției am amintit doar câteva exemple. În cadrul vizitei de lucru a secretarului general al partidului la expoziție, punctul central al analizei l-a constituit tocmă tema efectului economic global al măsurilor de reducere a consumurilor preconizate, al înnoirii produselor tehnologiilor, al soluțiilor concrete de înfăptuire în condițiile unei înalte eficiențe a obiectivelor cincinalului revoluției tehnico-științifice.

Acordînd o bună apreciere rezultatelor obținute în construcția de mașini pe linia reducerii consumului de metal, tovarășul Nicolae Ceausescu a subliniat că la fel de important este efectul economic al acestor măsuri, privit îndeosebi din punctul de vedere al reducerii consumului de energie, al creșterii randamentelor mașinilor și instalațiilor. Astfel, s-a subliniat că este

inutil și dăunător sub raport economic să se prevadă la motoare rezerve de putere. Puterea motoarelor trebuie dimensionată la nivelul optim, adecvată necesităților specifice. Este mai puțin eficientă micșorarea consumului de metal la un asemenea produs, cînd el nu este folosit la puterea maximă. În astfel de cazuri mai eficientă ar putea fi utilizarea altuia, de capacitate mai mică, ce consumă mai puțină energie și a cărui realizare necesită mai puțină materie primă. A fost relevată, totodată, existența în acest sector a unor importante rezerve de diminuare a consumului de metal. Pentru atragerea lor operativă în circuitul productiv s-a cerut să se acționeze mai energic pe linia introducerii maselor plastice și a altor înlocuitori la confecționarea unor părți componente ale mașinilor. tipizarea produselor și concentrarea producției de instalații și mașini destinate industriei ușoare, a celei de vagoane, aplicarea celor mai eficiente metode de debitare și croire a lami-

natelor, care trebuie făcută la limita minimă de toleranță tehnologică justificată.

În ce privește sporirea aportului inteligenței tehnice românești la realizarea în condiții de eficiență sporită a unei game tot mai largi de produse noi, a fost subliniată necesitatea unei contribuții sporite a specialiștilor la realizarea și suplimentarea programului privind producția de aparatură medicală, a programului de sporire a producției de mașini-unelte mari, creșterea și diversificarea producției de nave, intensificarea producției de platforme de foraj marin.

Date fiind sarcinile însemnate care stau în fața industriei constructoare de mașini în acest cincinal, apare necesar ca — în lumina indicațiilor primite — specialiștii din întreprinderile acestui sector să aplice cit mai operativ și să generalizeze în producție rezultatele bune obținute pînă în prezent. O importantă contribuție în acest sens va aduce valorificarea mai largă a însăși gândirii tehnice valoroase existente, prin realizarea unor produse și tehnologii moderne, originale cu o mare eficiență economică.

Dezbateri „R.E.“: Căi de creștere a eficienței exporturilor

0 caracteristică a cincinalului revoluției tehnico-științifice

ACCELERAREA EXPORTULUI DE INTELIGENȚĂ

ÎN CADRUL balanței tehnologice a unei țări, exportul de inteligență constituie una din principalele surse de echilibrare, permițând astfel accesul tot mai larg al țării respective la transferul internațional de tehnologii.

Continuând dezbaterile noastre (R. E. nr. 2, 3, și 4/1977) asupra incidentelor accelerării exportului de inteligență, prezentăm în acest număr puncte de vedere asupra unor restricții care apar în procesul dezvoltării economice atât pentru beneficiarul cât și pentru furnizorul de tehnologii, asupra rolului pe care-l poate juca consultanța în promovarea exporturilor în general, a exportului de inteligență și exporturilor complexe în special.

În continuare dezbaterile va aborda :

- promovarea exporturilor complexe ;
- perfecționarea sistemului informațional de conjunctură — marketing ;
- riscul în operațiunile de „comerț fără substanță“ ;
- diversificarea pe zone a exporturilor și promovarea cooperării internaționale ;
- publicitatea externă.

Dezbaterile este deschisă tuturor cititorilor noștri care doresc să prezinte unele experiențe sau propuneri originale privind problematica amintită.

Echilibrul balanței tehnologice

TREBUIE PRECIZAT, de la început, că dimensionarea pieței internaționale de tehnologie nu este încă realizată satisfăcător, neexistând date statistice complete. Totuși, considerând ca un indicator al situației balanței tehnologice soldul operațiunilor export/import de licențe, constatăm că unele țări capitaliste dezvoltate — ca Franța, R. F. Germania, Italia, Japonia — deși sînt importante furnizoare de licențe pe piața mondială, înregistrează totuși solduri negative ale balanței schimburilor cu licențe. Această evoluție semnifică importanța acordată inteligenței tehnice ca factor de creștere economică, ca și puterea mare de absorbție a unor piețe pentru acest gen de importuri.

Față de numărul invențiilor înregistrate în România în perioada 1950-1976 — circa 13.000, din care peste 5.000 aplicate în producție, numărul licențelor românești înregistrate în străinătate și exportate în ultimii ani — incluse în prețul instalațiilor și utilajelor exportate, sau licențe „pure“ — este încă sub posibilitățile noastre. Dintre licențele românești exportate amintim: procedeul de fabricare a biostimulatorilor pentru plante „Folcisteina P“ (în Elveția și Italia) ; procedeu de fabricare și marcă de fabrică pentru Gerovital H₃ (în Belgia și Franța) ; neurostimulatorul „Burgele“ (în Franța) ; ventilatoare „Increst-Coandă“ (în Austria) ; cimenturi refractare aluminoase (în Franța) etc.

Amplificarea acestei activități nece-

sită promovarea unei politici comerciale mai active de către deținătorii de brevete de invenții, eventual chiar prevederea unor sarcini concrete de plan în acest sens, ca și îmbunătățirea structurii și funcționalității sale pentru o colaborare mai strînsă și mai eficientă între furnizor (institut de cercetări, proiectări etc.), cel ce prospectează piața externă și negociază (întreprinderea de comerț exterior) și specialistul în transferul internațional al drepturilor de proprietate industrială.

Invențiile deținute la un moment dat constituie o parte a avuției naționale care, de regulă, suferă un proces rapid de depreciere, în condițiile ritmului progresului tehnic contemporan, dacă nu sînt valorificate în industria proprie sau în colaborarea economică internațională. Acesta este motivul pentru care comerțul cu inteligență constituie unul din fluxurile cele mai alerte ale comerțului mondial, unde politica comercială pasivă este foarte păgubitoare. Un bun exemplu de organizare în vederea valorificării creației tehnice îl poate constitui activitatea INCREST, a ROMCONSULT. (Aspecte din activitatea și experiența acestor instituții sînt prezentate începînd cu acest număr — N.R.).

Un alt factor care contribuie la înregistrarea unei balanțe pasive este și faptul că în prezent, piața internațională a „tehnicilor“, în special a tehnicilor de vîrf continuă să fie o „piață a vînzătorului“, date fiind numărul re-

strîns de țări „donatoare“ și numărul crescînd de țări în curs de industrializare care necesită aceste tehnici. Astfel se face că piața internațională a tehnologiilor de vîrf este caracterizată printr-un grad de concurență relativ mai redus, ceea ce face ca beneficiarii transferului să fie obligați să accepte prețuri mai ridicate și alte clauze contractuale destul de grele. De exemplu țările în curs de dezvoltare, care sînt nevoite să facă importuri masive de know-how, au militat pentru a deține o specificație detaliată care să justifice prețul global solicitat și care să includă un procent rezonabil de beneficii. De asemenea trebuie relevat că unele firme occidentale impun, în contractele de licențe, restricții la exportul produselor românești fabricate sub licență. Astfel, dintr-un număr de 45 de contracte pentru import de licențe, încheiate de întreprinderea de comerț exterior Uzineexport și aflate în curs de derulare la sfîrșitul anului 1975, 42 stipulau restricții teritoriale la exportul produselor românești fabricate sub licență. În 10 cazuri, aceste restricții teritoriale sînt menținute chiar după expirarea contractelor de licență (uneori după anul 1977), iar în două cazuri restricțiile teritoriale sînt menținute pe o durată nedefinită. În acest mod o serie de produse românești de tehnicitate ridicată sînt restricționate la export, pentru perioade și zone geografice diferite.

Practica internațională în domeniul transferului de tehnologii înregistrează totuși cazuri în care unele țări în curs de dezvoltare — cum este de exemplu Columbia — au reușit să limiteze sau să elimine complet clauzele restrictive din contractele de transfer tehnologic. Se citează* activitatea în perioada 1967—1971 a unui comitet oficial columbian (Comitetul de redevență) care, analizînd și negociînd 395 de contracte pentru importuri de tehnologii, a reușit să elimine toate clauzele care restrîngeau exporturile produselor realizate pe baza tehnologiilor din import.

Întreprinderile noastre de comerț exterior, pornind de la poziția exprimată de țara noastră cu privire la accesul la tehnologiile moderne, de la realizările în acest sens ale celorlalte țări în curs de dezvoltare, trebuie să urmărească cu fermitate eliminarea din

contractele de transfer tehnologic a clauzelor restrictive, în special la importul tehnologiilor de vîrf. După opinia noastră, în echilibrarea balanței tehnologice un aport deosebit îl pot avea :

- Elaborarea unei politici unitare privind protejarea în străinătate a invențiilor românești, după o ordine de prioritate bine fundamentată pe țări și produse.

- Coordonarea unitară a activității de valorificare a invențiilor — valorificare care se face în prezent prin mai multe întreprinderi de comerț exterior — astfel încît în desfășurarea acestei activități să se asigure, alături de competența comercială, cea tehnică și juridică.

- Selecția optimă a nomenclatorului de invenții exportate în stare „pură” sau încorporate, avînd în vedere, pe de o parte, cheltuielile necesare dezvoltării invenției din stadiul de prototip sau instalație pilot și pînă la realizarea producției la scară industrială, iar pe de altă parte direcțiile de perspectivă ale dezvoltării economiei noastre.

- Apelarea cu prioritate la activitatea de cercetare proprie, la invenții proprii în locul importului de tehnolo-

gie, cu asumarea riscurilor de dezvoltare a tehnologiilor noi.

Pe plan internațional, România, ea însăși țară în curs de dezvoltare, a sprijinit activ și sprijină în continuare inițiativele unor țări în curs de dezvoltare în cadrul diverselor organizații internaționale (UNCTAD, C.E.E.—O.N.U., ECOSOC), în ce privește adoptarea unui cod internațional de conduită în domeniul tranzacțiilor cu tehnologii, crearea unor centre ale transferului de tehnici, a unor bănci de brevete și unei bănci mondiale de tehnologii, introducerea în sfera transferului de tehnici a unui sistem preferențial în favoarea țărilor în curs de dezvoltare. Este o cerință în concordanță deplină cu necesitatea instaurării unor noi relații bazate pe etică și echitate în relațiile economice internaționale.

Ioan GIONEA

*Ministerul Comerțului Exterior
și Cooperării Economice
Internaționale*

*) UNCTAD — Major issues arising from the transfer of technology to developing countries, TD/B/AC/11/10, dec. 1972.

Consultingul, avanpost în exportul de produse

AVÎNTUL consultingului — ca formă modernă și eficientă în cadrul noului flux economic internațional, cu caracteristici proprii, pe care îl constituie cooperarea economică între țări — a condus la îmbogățirea și restructurarea accepțiunii acestei noțiuni, în sensul includerii, alături de activitățile de consulting, și a celor de engineering. La ora actuală, contrar celor afirmate acum 5—10 ani, consultingul este considerat de către specialiștii în economia mondială ca o formă complexă de cooperare, capabilă să acționeze cu o mare eficacitate în toate domeniile de activitate.

Nevoia în creștere de a se apela la serviciul de consultanță decurge din faptul că soluțiile ce se propun constituie veriga de legătură între știință și aplicarea ei în practică, eliminînd căutări multiple, decizii și reluări succesive în mai multe etape, pentru soluționarea complexului de probleme pe care-l pune realizarea unui obiectiv economic.

Activitatea de consulting ocupă în prezent o pondere de 30% în volumul comerțului exterior al Franței și de peste 18% în cel al Japoniei. Demn de relevat este, de asemenea, efectul său de antrenare asupra exporturilor în ansamblu, care îndreptățește caracterizarea consultingului ca „vîrf de lance” în exportul de produse.

În ultimul timp s-au realizat studii vaste vizînd orientările actuale și de viitor ale consultingului mondial. Principala concluzie o reprezintă concentrarea atenției spre cerințele imediate ale țărilor în curs de dezvoltare — și anume infrastructura agro-alimentară, comunicațiile, construcțiile, urmate de realizarea de proiecte industriale. Faptul că ramurile industriale, în special industria de transformare secundară (construcțiile de mașini și electroteh-

nica, industria ușoară și metalurgică) sînt aparent mai puțin solicitate pentru lucrările de consulting se explică prin faptul că acestea recurg direct la transferul de tehnologie, prin livrări complexe de echipamente, engineering și asistență tehnică.

Comparînd aceste tendințe înregistrate în evoluția consultingului mondial cu realizările obținute de țara noastră în acest domeniu, se poate face afirmația că țara noastră se bucură de un bun renume în privința exportului de inteligență sub formă de consulting : proiectare, studii, asistență tehnică, formare de cadre.

Premisele acestor reușite rezidă în însăși dezvoltarea economico-socială a țării noastre în ultimele trei decenii, în care s-au parcurs rapid treptele industrializării, acumulîndu-se o experiență ce poate fi împărtășită eficient țărilor în curs de dezvoltare care urmează să parcurgă aceleași etape prin care a trecut țara noastră.

Putem aprecia că ceea ce s-a realizat în domeniul consultingului răspunde dezideratului de valorificare superioară a potențialului tehnic, material și uman, iar înființarea Institutului român de consultig, ca primă formă organizatorică de desfășurare a consultingului românesc, este rezultatul firesc al dezvoltării economiei noastre naționale, al preocupării țării noastre de participare și pe această cale la diviziunea internațională a muncii.

Dezvoltarea activității Institutului român de consulting ROMCONSULT, de o manieră apreciată pe multe merdiane, este rezultatul unei concordanțe cu cerințele pieței mondiale.

Concurența pe piața consultingului mondial este acerbă ; intervin în cumpănă elemente legate de mentalitate, tehnică, tradiție, cultură și, în ultimă instanță, de calitate și experiență. Ast-

fel, în unele țări africane școala românească s-a confruntat cu tradițiile școlilor celor ce le-au tutelat ani de-a rîndul, reușind să obțină un mare succes. Pe piața Asiei și Americii Latine, tehnica românească a avut, de asemenea, concurenți din țări care pînă mai ieri dețineau monopolul absolut în materie, reușind să obțină aprecieri similare.

Consultanții români sînt prezenți și își aduc contribuția atît în cadrul acțiunilor de consulting inițiate de țara noastră, cît și în cadrul unor programe finanțate de ONU sau de alte organisme internaționale.

Ca o recunoaștere a prestigiului său, putem remarca faptul că Institutul ROMCONSULT este solicitat de diverse firme de consulting străine să realizeze asocieri sub formă de „joint venture”, societăți mixte sau subcontractare. În R.F.G., ROMCONSULT este asociat la Societatea mixtă de consulting RODECO, iar la ora actuală se fac prospectări pentru înființarea unor societăți similare și cu alte țări.

Consultingul înfruntă aceleași greutăți legate de fenomenele conjuncturale, de instabilitatea economică a țărilor ce formează piața consultingului mondial, ca și celelalte forme de comerț.

Aceasta impune intensificarea preocupărilor noastre pe linia coordonării și structurării, pe forme de organizare și furnizori, a consultingului românesc. Se cunoaște că Institutul român de consulting nu deține exclusivitatea exportului de consulting, țara noastră efectuînd astfel de activități și prin alte unități de comerț exterior, sub formă de asistență tehnică, know-how, licență, engineering, studii sau proiecte.

Efortul pe care ROMCONSULT îl depune în prezent este canalizat spre pregătirea vîrfurilor profesionale din instituturile de cercetare, proiectare și învățămînt superior pentru activitatea de echipă specifică consultanței, pentru înarmarea acestora cu cunoștințele și deprinderile necesare care să le confere posibilitatea integrării rapide în munca ce se desfășoară în exterior. În acest sens, institutul nostru a pus la punct un program modular de perfecționare a specialiștilor în activitatea de consulting, ce se derulează cu ajutorul unor centre de perfecționare din țară, ca și în cadrul Academiei de studii economice-București ca un curs postuniversitar.

Sperăm ca prin această măsură să realizăm o apropiere mai bună a specialiștilor din unitățile de cercetare — proiectare și comerț exterior, de specificul activității de consulting a comerțului exterior, o uniformizare a concepțiilor privind abordarea problematicii consultingului, precum și o mai mare mobilitate.

Dirjecțiile noastre de acțiune în viitor, corelate cu orientările de ansamblu ale economiei, sînt :

- intensificarea colaborării internaționale și amplificarea cooperării în producție ;

- valorificarea superioară a experienței și creației tehnico-științifice românești ;

- promovarea exportului de utilaje și instalații complexe, precum și a altor produse cu un înalt grad de prelucrare și, prin aceasta, lărgirea asistenței tehnice în țările în curs de dezvoltare.

Cr. VILCIU

directorul Institutului român de consulting ROMCONSULT

CONTROLUL OBȘTESC,

EXPRESIE A LARGULUI DEMOCRATISM AL ORÎNDUIRII NOASTRE

ISTORICELE hotărâri adoptate de Congresul al XI-lea al partidului privind dezvoltarea economică și social-culturală impetuoasă și adâncirea democrației socialiste au determinat mobilizarea largă a energiilor și capacităților creatoare ale maselor la elaborarea și înfăptuirea politicii partidului și statului. Afirmarea multilaterală a personalității fiecărui om al muncii — pe temeiul importanțelor libertăți politice și drepturi sociale de care se bucură, al condițiilor materiale și spirituale ce garantează exercitarea lor în fapt — se realizează în condițiile unei munci avântate, caracterizate prin dinamism și preocupare constantă de autodepășire, prin participarea nemijlocită a oamenilor muncii la conducerea întregii vieți economice și sociale.

În actuala etapă de dezvoltare a patriei noastre, formele obștești de influențare capătă o tot mai mare amploare. Faptul că legile statului nostru exprimă opinia, interesele și se bucură de adevărate maselor, că Partidul Comunist Român conduce întreaga activitate de perfecționare a mijloacelor de atragere a oamenilor muncii la înfăptuirea sarcinilor politice, economice și social-culturale, dă controlului obștesc autoritatea și valențele unei instituții chemate să se afle la loc de frunte.

Instituționalizarea controlului obștesc reprezintă — așa cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu, în repetate rânduri — un factor de mare însemnătate în sistemul democrației noastre socialiste, o formă democratică de participare a maselor la perfecționarea întregii activități sociale, de antrenare a opiniei publice la exercitarea controlului asupra îndeplinirii hotărârilor de partid și de stat, a politicii partidului în sectoare esențiale ale societății. Faptul că în prezent controlul obștesc cuprinde sectoare și domenii deosebit de importante, cum sînt întreprinderile care produc bunuri de larg consum, unitățile comerciale de aprovizionare și servirea a populației, cele prestatoare de servicii, unitățile medico-sanitare de toate gradele, stațiunile balneo-climaterice de odihnă și tratament, unitățile de transport în comun și cele pentru gospodărirea parcurilor, zonelor de agrement și a bazelor sportive, protecția mediului înconjurător, prevenirea poluării aerului, apelor și solului etc. constituie o dovadă elocventă a importanțelor sale funcții sociale.

În cei aproape cinci ani de cînd controlul obștesc a fost reorganizat pe baza prevederilor Legii nr. 6/1972, sub conducerea directă a Frontului Unității Socialiste, s-a realizat o mai bună coordonare, a acestuia, o conlucrare mai strînsă între organizațiile de masă, o creștere a autorității și competenței controlorilor, obștești, a eficienței ace-

tei activități de interes social. Vasta sa arie de cuprindere rezultă și din faptul că, în prezent, sînt supuse controlului obștesc 130 000 unități de stat și cooperative și este exercitat de 40 000 echipe, cu peste 170 000 membri, aleși din rîndul celor mai buni muncitori, tehnicieni, ingineri, țărani cooperatori, medici, cadre didactice, elevi și studenți, femei casnice și pensionari.

În fiecare unitate, controlorii obștești acționează pentru înfăptuirea cu consecvență a prevederilor programelor adoptate de conducerea partidului în domeniul aprovizionării populației, îmbunătățirii calității bunurilor de consum, dezvoltării și diversificării unităților prestatoare de servicii către populație, pentru înlăturarea neajunsurilor în diferite sectoare ale vieții economico-sociale și în comportarea unor lucrători care activează în aceste sectoare, pentru întărirea legalității, a ordinii și disciplinei, respectarea normelor eticii și echității socialiste.

Constatarea și propunerile făcute de echipele de control obștesc demonstrează largi posibilități existente în organizarea mai bună a activității, gospodărirea și valorificarea cu o eficiență sporită a mijloacelor materiale și umane existente în fiecare unitate, pentru îmbunătățirea muncii de educație în rîndul tuturor lucrătorilor în vederea dezvoltării răspunderii civice, pentru servirea populației în conformitate cu hotărârile de partid și de stat.

Militînd pentru întărirea continuă a întregii activități de control obștesc, pentru creșterea eficienței sale, Consiliul Central al Uniunii Generale a Sindicatelor a îndrumat și sprijinit îndeaproape sindicatele, pentru ca activitatea de control obștesc desfășurată sub conducerea organelor Frontului Unității Socialiste să capete un caracter permanent, să asigure prevenirea lipsurilor, să cultive atitudinea civilizată, respectul și solitudinea lucrătorilor din unitățile controlate față de cerințele populației.

În acest scop, controlul obștesc în întreprinderile producătoare de bunuri de consum acționează pentru aplicarea indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la necesitatea ridicării calității produselor, fiind cunoscut că de realizarea acestor sarcini depinde atât valorificarea superioară a resurselor materiale și umane ale țării, satisfacerea nevoilor tot mai complexe și variate ale consumului populației, cât și participarea crescîndă și în condiții avantajoase a țării noastre la schimbul de valori pe plan internațional. Prin constatarea și propunerile făcute, controlul obștesc își aduce contribuția la promovarea experienței pozitive din acest domeniu și înlăturarea neajunsurilor ce mai există în cadrul unor întreprinderi privind respectarea prescripțiilor de calitate a produselor

destinate fondului pieței, aplicarea normelor igienico-sanitare, a prevederilor legale privind transportul și depozitarea mărfurilor, realizarea obligațiilor contractuale de livrare către beneficiari. O atenție deosebită s-a acordat, de asemenea, unităților comerciale care aprovizionează centrele muncitorești, localitățile mai izolate, șantierele de construcții, exploatarea forestieră și miniere, precum și exercitării controlului obștesc în unitățile de transport în comun și la întreprinderile cu potențial ridicat de poluare a mediului înconjurător.

Pornind de la sarcinile sporite care stau în fața controlului obștesc organelor și organizațiile sindicale vor acționa cu toată hotărîrea, împreună cu celelalte organizații componente ale Frontului Unității Socialiste, pentru îmbunătățirea conținutului acestei activități și creșterea eficienței sale. În acest scop se va urmări cu consecvență modul cum se finalizează propunerile făcute de echipele de control obștesc pentru înlăturarea neajunsurilor constatate. În același timp, se va acorda o atenție deosebită creșterii contribuției sindicatelor la îmbunătățirea muncii de educare a lucrătorilor din sectoarele supuse controlului obștesc în spiritul unei înalte responsabilități profesionale, al respectului și solitudinii, pentru crearea unei puternice opinii de masă împotriva oricăror manifestări de neglijență, nepăsare și lipsă de răspundere față de interesele populației și de păstrare a avutului obștesc, pentru respectarea legalității socialiste. Echipele de control obștesc le revine sarcina de a contribui în mai mare măsură la aplicarea hotărîrilor de partid și de stat, în fiecare din sectoarele și domeniile spuse controlului obștesc și de a aduce un aport sporit la stabilirea măsurilor în vederea eliminării neajunsurilor constatate în timpul controlului.

Experiența arată că organizarea în fiecare localitate a controlului obștesc în mod simultan la unitățile cu același profil creează posibilitatea cunoașterii mai bune, atât a aspectelor pozitive, cât și a celor negative și permite, totodată, să se formuleze propuneri eficiente cu caracter unitar către ministere, consilii populare și conducerile unităților respective.

Apropiata consfătuire pe țară consacrată analizei activității de control obștesc, reprezintă un eveniment de mare însemnătate pentru perfecționarea muncii în acest domeniu, pentru creșterea gradului de participare a maselor la conducerea treburilor obștești.

Florea CHIȚU

prim adjunct al președintelui
Consiliului pentru problemele sociale și
ridicarea nivelului de trai din cadrul
Consiliului Central al U.G.S.R.

CREȘTEREA VITEZEI DE ROTAȚIE A FONDURILOR CIRCULANTE

Factori și direcții prioritare de acțiune

FONDURILE DE PRODUCȚIE ale întreprinderilor socialiste sînt privite de teoria și practica economică ca o condiție materială a oricărei activități productive. Fiind rezultatul material al acumulării socialiste, ele au cunoscut o creștere continuă, conturînd noile dimensiuni ale procesului de reproducție lărgită din țara noastră.

Partea cea mai mare a fondurilor de producție o formează, desigur, fondurile fixe, al căror rol în dezvoltarea și modernizarea bazei tehnico-materiale este bine cunoscut. Prin volumul și calitatea lor, fondurile fixe au ridicat înzestrarea tehnică a muncii la cote din ce în ce mai înalte, sporind, pe această cale, forța productivă a muncii. Paralel cu fondurile fixe, creșteri însemnate au cunoscut și fondurile circulante. În principiu, ritmul mediu anual de creștere al celor din urmă ar trebui să fie mai mic decît al primelor, deoarece **introducerea în producție a unor mijloace de muncă moderne oferă posibilități mai mari nu numai de valorificare superioară a materiilor prime, dar și de prelucrare mai rapidă a acestora, scutînd substanțial durata lor de staționare în diferite stadii ale circuitului fondurilor.**

Tendința de creștere a cheltuielilor materiale în unele perioade ale procesului de reproducție imprimă și o evoluție apropiată a ritmurilor fondurilor fixe și circulante. Aceasta are loc, în special, atunci cînd sporește consumurile specifice de materii prime, materiale etc. și se încetinește viteza de rotație a fondurilor circulante.*) În bună măsură această tendință poate fi contracarată printr-o folosire intensivă, eficientă a fondurilor fixe care, așa cum arătam mai sus, influențează direct ritmul creșterii fondurilor circulante a-trase în procesul de muncă.

Conținutul material al fondurilor fixe și al fondurilor circulante diferă. Fără a neglija, însă, valoarea de întreținere, analiza eficienței lor trebuie să sporească, în primul rînd, de la valoare, deoarece: a) ele se produc și se folosesc în condițiile relațiilor marfă-bani și b) mișcarea acesteia, privită ca rotație, poartă, în cele două cazuri, unele particularități. Într-adevăr, așa

cum remarcă încă Marx, ceea ce circulă nu este forma materială ci valoarea. Urmărirea mișcării acesteia permite desprinderea unor caracteristici asupra cărora nu este cazul să insistăm, pentru că sînt bine individualizate de literatura economică.

Aflîndu-se într-o continuă mișcare și schimbîndu-și mereu forma, fondurile circulante efectuează, într-o anumită perioadă, mai multe circuite exprimate cu ajutorul vitezei de rotație. Drept urmare, parcurgerea atentă a întregului **circuit al valorii fondurilor circulante** ar permite evidențierea unor factori care contribuie, fie direct, fie indirect, la **mărirea coeficientului de rotație.**

Constituindu-se mai întîi, ca **stocuri pentru producție**, orice imobilizare intervenită în folosirea resurselor materiale procurate de întreprindere pe calea aprovizionării tehnico-materiale se repercutează, pe multiple planuri, direct sau indirect, asupra eficienței întregii activități economice. În primul rînd, partea imobilizată, neefectuînd trecerea din sfera circulației în cea a producției propriu-zise, nu poate fi considerată decît ca element **potențial și nu activ** al acesteia. În al doilea rînd, ea dijmuieste fondul pentru dezvoltare, iar în cazul constituirii lor ca fonduri împrumutate diminuează, prin dobinzile penalizatoare plătite băncii, însuși venitul net al întreprinderii, afectînd grav nivelul rentabilității.

Ca urmare a particularităților procesului de producție sau datorită modului defectuos în care s-a făcut aprovizionarea cu materii prime și materiale, la unele întreprinderi industriale s-au format în prezent stocuri relativ mari de fonduri circulante care, fie că nu mai au utilizare în unitățile ce le dețin, fie că asigură necesarul de consum pe mai mulți ani peste normele stabilite. În ambele cazuri creșterea peste normal a acestor stocuri nu poate fi interpretată decît ca imobilizare de fonduri.

Formarea stocurilor fără mișcare sau cu mișcare lentă (nu ni se pare greșit nici termenul „de prisos“) se datorește unui șir întreg de factori care se regăsesc pe o arie destul de largă a vieții economice. Între aceștia, aprovizionarea tehnico-materială are o influență hotărîtoare asupra perioadei cît fondurile circulante formate din materii prime, materiale, materii auxiliare, combustibil, piese de schimb etc. sta-

ționează sub formă de stocuri pentru producție. **Procurarea unor materii prime și materiale la dimensiunile și calitatea corespunzătoare nivelului tehnic al producției, asigurarea unor intervale optime de timp între intrări și ieșiri, întreținerea unor legături strînse cu furnizorii cei mai apropiați etc. sînt tot atîția factori care pot contribui la reducerea perioadei cît ele rămîn în sfera circulației.**

În ultimii ani, pornindu-se de la sarcinile trasate prin Directivele Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român, s-au întreprins importante acțiuni pe linia îmbunătățirii activității de aprovizionare tehnico-materială îndeosebi pe linia creșterii operativității ei. Astfel, s-au extins preocupările pentru tipizarea sortimentelor de metal, pentru diversificarea și, în același timp, ieftinirea materialelor de construcție, au fost stabilite nomenclatoare unice de produse în baza cărora să se efectueze aprovizionarea, au sporit atribuțiile unităților economice și a centralelor industriale, au fost puse în aplicare noi forme de legătură directă, prin intermediul contractelor, între furnizori și beneficiari, a fost mai bine folosit cadrul juridic creat de legea cu privire la gospodărirea fondurilor fixe, a resurselor naturale și aprovizionarea tehnico-materială.

CU TOATE ACESTEA, trebuie subliniat faptul că mai există încă însemnate rezerve de îmbunătățire a acestei activități și, ca atare, de accelerare a vitezei de rotație a fondurilor circulante. Una din sarcinile formulate în Directivele Congresului al XI-lea al partidului se referă tocmai la acest compartiment al vieții noastre economice.

Mărirea stocurilor de producție poate să fie generată, după părerea noastră, de cel puțin următoarele cauze: a) deficiențe în întocmirea planurilor de aprovizionare, b) reprofilarea unor întreprinderi de prelucrare a unor materii prime noi, c) prelucrarea unor materii prime cu un ciclu lung de aprovizionare, b) depășiri ale stocurilor inițiale ca urmare a realizării unor economii prin reducerea cheltuielilor materiale, e) suplimentarea stocurilor în vederea asigurării condițiilor materiale depășirii planurilor de producție.

Prima cauză ascunde, credem, cele mai mari rezerve de sporire a eficienței

*) Facem precizarea că, în studiul de față, nu ne referim la fondurile de circulație.

economice ca efect al accelerării vitezei de rotație a fondurilor circulante. Se știe că, de obicei, întreprinderile industriale au obligația de a-și stabili necesarul de aprovizionat pentru anul imediat următor pînă în luna iulie a anului în curs. Întocmirea acestei situații este mult îngreuiată de faptul că întreprinderile nu dispun, întotdeauna, în timp util, de toți parametrii fizici ai planului pe anul viitor. În acest caz, ele se orientează după sarcinile rezultate din planul cincinal defalcate pe anii calendaristici. Dacă contractele economice sînt încheiate înainte de a se primi varianta definitivă a planului de producție în expresie fizică pentru anul următor, iar structura pe sortimente a acestuia nu coincide cu modelul pe baza căruia a fost întocmită situația aprovizionărilor, atunci procesul de formare a stocurilor fără utilizare este deja declanșat. Aceasta deoarece contractele economice asupra cărora s-a convenit au un caracter ferm, de directivă, pentru orice furnizor.

La efecte asemănătoare pot conduce și alte cauze. De pildă, datorită neritmității producției și desfacerii, a nerespectării tuturor clauzelor contractuale de către furnizori cu privire la calitate și termen de livrare, mărfuri declarate a fi la început extrem de necesare se transformă, cînd ajung la beneficiar, în stocuri de prisos.

În vederea raționalizării și coordonării unitare a activității de aprovizionare tehnico-materială s-au creat unități specializate (baze) în fiecare județ și la nivelul unor ministere. Prin atribuțiile lor de preluare și redistribuire a stocurilor temporar disponibile în unitățile economice, prin poziția lor de verigă intermediară între producătorii de materii prime și materiale de uz general și consumatorii acestora, bazele de aprovizionare au adus o contribuție importantă nu numai la reducerea stocurilor fără mișcare și de prisos din întreprinderi, dar și la scăderea cheltuielilor legate de aprovizionare prin posibilitățile ce le au de a livra beneficiarilor materiale în cote de mărime optime și la termene convenabile.

Considerăm, însă, că rezultatele obținute în cei 4 ani de existență a acestor baze ar fi fost mai bune dacă ele ar fi beneficiat de o autonomie economică mai mare. Avînd în vedere rolul lor de reglare a fluxurilor de materii prime și materiale, de stimulare ale mișcării de rotație a fondurilor circulante, **aprecierea activității fiecărei baze trebuie să se facă nu numai prin prisma comparării cheltuielilor cu veniturile proprii, ci și sub aspectul efectelor produse în întreprinderile directe productive pe care le servesc.** Faptul că bazelor li se stabilesc sarcini limitate de desfacere, de preluare de stocuri, de beneficii și cheltuieli, diminuează posibilitățile lor de intervenție promptă, operativă și mai ales corectoare în anumite procese economice.

Planul de desfacere al bazei reprezintă, de fapt, necesarul de aprovizionat al întreprinderilor din raza ei de activitate, necesar aprobat de ministere și transformat în sarcină de producție pentru alte întreprinderi. În cazul în care, pe parcursul realizării planuri-

lor, unitățile economice descoperă noi rezerve de reducere a consumurilor specifice, în ultimă instanță, de reducere a cheltuielilor materiale, noile necesități de aprovizionare, mai restrînse cantitativ, deși sînt aduse la cunoștința bazei, aceasta nu le poate lua în considerare pentru că sarcina ei de desfacere este definită ca fiind obligatorie.

Aci, ne găsim, de fapt, în fața unei **contradicții și anume**: pe de o parte, Legea nr. 57/1974 privind retribuirea după cantitatea și calitatea muncii stimulează colectivele de oameni ai muncii să reducă costurile de producție, să realizeze economii de materii prime, materiale, combustibil, piese de schimb ș.a., să folosească înlocuitori cu parametri tehnici superiori sau mai ieftini, iar pe de altă parte, baza de aprovizionare nu poate renunța la livrarea către unități a părții economisite și deci dată ca disponibilă deoarece mărimea retribuiției angajaților ei este condiționată de îndeplinirea integrală a sarcinilor incluse în planul de aprovizionare-livrare. Transmitînd întreprinderilor și această parte care, repetăm, nu reprezintă în realitate altceva decît economii (rod al unei activități eficiente), bazele însele sînt puse în situația de a alimenta stocurile devenite de prisos. Mai mult decît atît. Trimiterea ei la întreprinderi este însoțită, întotdeauna, și de o notă de cheltuieli legate de efectuarea unor operațiuni de încărcare, descărcare, depozitare în bază, transport de la bază la beneficiar, plus dobinzile aferente creditelor care le acoperă. Toate acestea nu pot să nu greveze costurile de producție.

IN FOND, ne confruntăm cu două situații. **Prima** vizează renunțarea de către întreprinderi la o parte din materiile prime, materiale, ș.a., deja contractate de către bază, sosite în bază, dar **încă nelivrate** întreprinderilor care le solicitaseră inițial. Renunțarea poate să fie determinată fie de unele greșeli strecurate în planificarea inițială a stocurilor, fie ca urmare a acțiunii de reducere a costurilor specifice sau folosirii de înlocuitori. În acest caz, după părerea noastră, se **impune o tratare diferențiată a întreprinderilor.** Cele care au renunțat, ca urmare a lipsurilor proprii în planificare, să **plătească anumite despăgubiri bazei. Dimpotrivă, cele ce au renunțat în urma accelerării vitezei de rotație a fondurilor circulante proprii — eliberînd o parte din ele — să nu fie sancționate prin perceperea de penalizări pentru nerespectarea legii contractelor economice.** În ambele cazuri, însă, materiile prime și materialele să rămînă în bază, de unde pot fi mai ușor redistribuite în folosul unităților productive care depășesc sarcinile de plan angajîndu-se să dea societății cantități suplimentare de mijloace de producție și bunuri de consum. Evident, și aici mișcarea acestor fonduri necesită o evidență precisă, pentru că, așa cum arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la Consfătuirea de lucru de la C.C. ai P.C.R. din 27—28 decembrie 1976, **„trebuie să interzicem cu desăvîrșire folosirea stocurilor de producție pentru depășirea planului, fără aprobare corespunzătoare“.**

A doua situație se referă la crearea unor stocuri de materii prime, materiale, combustibil, piese de schimb, la nivelul unor întreprinderi, ca rezultat al gospodăririi lor judicioase, al reducerii cheltuielilor materiale, care nu mai pot fi utilizate de acestea pentru că nivelul sarcinilor de producție nu mai suferă majorări sau, cazul cel mai frecvent, unitățile în cauză au trecut la reînnoirea masivă a nomenclatorului de produse fabricate, operațiune care solicită obiecte ale muncii noi cu însușiri noi. În mod firesc vechile materii prime și materiale devenite astfel stocuri fără mișcare, fiind neadekvate sortimentelor aflate în fabricație sau tehnologiilor folosite, **ar trebui să fie preluate de bazele de aprovizionare în vederea unei redistribuiri a lor.** Acest lucru nu este posibil actualmente decît în parte, deoarece posibilitățile de preluare a bazelor sînt plafonate valoric prin creditele acordate de bancă. Pe de altă parte, banca nu acordă credite pentru preluările peste plan decît în măsura în care există contracte suplimentare de desfacere a acestor cantități către alte întreprinderi. În felul acesta, numai o parte din stocurile declarate disponibile de întreprinderi sînt preluate de baze, restul rămînînd, în continuare, în evidența unităților care le dețin, avînd șanse serios diminuate de a fi reîntegrate în circuitul productiv al economiei naționale. În plus, aceste unități cu o activitate, în general bună sau chiar foarte bună, se văd nevoite să apeleze la creditele bancare suplimentare pentru a se aproviziona cu materii prime și materiale adecvate realizării planului. Avînd, însă, stocuri de materiale vechi, ele beneficiază de împrumuturi în condiții restrictive și cu o dobîndă majorată.

Ținînd seama de toate acestea, credem că **preluarea tuturor stocurilor care nu mai sînt necesare întreprinderii într-o anumită perioadă, cu excepția celor necorespunzătoare calitativ, uzate moral sau prost conservate și creditarea lor la baze ca rezervă de stat, ar veni în întîmpinarea unor cerințe tot mai mult resimțite pe linia accelerării vitezei de rotație a fondurilor circulante.** Pentru a veni în sprijinul acestei soluții, bazelor de aprovizionare ar trebui să li se acorde unele stimulente materiale pentru preluări și vînzări de materii prime peste plan, iar băncile n-ar trebui să le mai limiteze creditele acordate la numai 2 ani. În fine, s-ar putea introduce și sistemul de **custodiere a stocurilor la întreprinderi** în cazul în care acestea dispun de spații de depozitare corespunzătoare și există garanția utilizării lor, în perioadele imediat următoare, fie pe loc, fie de către alte unități. În nici un caz, depozitarea lor nu trebuie să ducă la reducerea spațiului construit în scopuri directe productive. Verificarea conservării și integrității lor devine, astfel, o obligație curentă a organelor de control bancar.

Gheorghe POSTELNICU
Petru PRUNEA
Cluj - Napoca

O IMENSĂ SURSĂ DE ECONOMII

OPTIMIZAREA SOLUȚIILOR TEHNOLOGICE

Importante economii în producție și investiții, obținute prin soluții de cercetare și proiectare bazate pe prelucrarea automată a datelor

Autorul — matematician, șeful Oficiului de informatică din Institutul de cercetări și proiectări de fabricație pentru produse plate și acoperiri metalice-Galați — demonstrează, pe exemplul industriei metalurgice, importante efecte economice care pot fi obținute în producție prin exploatarea judicioasă, complexă, organizată a posibilităților oferite cercetării științifice, proiectării și ingineriei tehnologice de către informatică. Micșorarea cheltuielilor de fabricație cu zeci de milioane de lei, reducerea substanțială a consumurilor de materii prime și energie, folosirea mai bună a capacităților de producție și a potențialului de creație sînt argumente care pledează pentru generalizarea acestei experiențe pozitive și în alte ramuri.

Includerea calculatoarelor electronice printre principalele instrumente de lucru în activitatea de concepție tehnico-științifică a căpătat extindere și a devenit obișnuință pe măsură ce se formula ca necesitate. Valoarea posibilităților pe care prelucrarea automată a datelor le oferă creației tehnico-științifice este autenticată prin rezolvarea unor probleme actuale și stringente ale economiei naționale.

Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. consacrată activității de cercetare științifică și proiectare tehnologică, din septembrie 1976 — ipostază remarcabilă a implicațiilor politico-economice ale conducerii amplului proces de afirmare a revoluției tehnico-științifice în țara noastră — a readus în prim-plan datorile exprese, prezente sau permanente, ale lucrărilor din acest domeniu. Dintre aceste îndatoriri politice și social-profesionale, cele două de bază — din care decurg sarcinile concrete specifice fiecărei ramuri — corespund și sferelor principale de influență a informaticii în domeniul cercetării și proiectării tehnologice:

— ridicarea nivelului tehnic al eficienței economice în toate domeniile de activitate proprii institutului elaborator și unităților beneficiare;

— creșterea productivității muncii, diminuarea cheltuielilor materiale, a costurilor cu care se obține producția, prin reducerea consumurilor specifice de materii prime, materiale, combustibili și energie.

Referindu-ne la Institutul de cercetări și proiectări de fabricație pentru produse plate și acoperiri metalice (I.C.P.R.A.M.) din Galați, cu exemplul — circumscrise ideii de utilitate și eficiență — care ilustrează utilizarea calculatoarelor în elaborarea soluțiilor și variantelor tehnico-științifice, avem convingerea că exprimăm un punct de vedere cu valabilitate extinsă.

În planul execuțiilor informatice curente, sursă a unei eficiențe economice

reale, practica afirmă două proceduri:

a. **exploatarea pachetelor sau bibliotecilor de programe din Biblioteca națională de programe**, furnizate de firme producătoare de echipament sau achiziționate de la centre specializate din țară, pe baza unor contracte economice sau prin schimb;

b. **folosirea capacităților interne**, rod al efortului propriu de proiectare și

ECONOMII ANUALE:

- **130 000 TONE DE COCS**
prin soluții tehnologice de îmbunătățire a gazelor de furnal
- **15 MILIOANE DE LEI**
prin prelungirea durabilității lingotierelor
- **100 000 TONE DE FONTĂ**
prin îmbunătățirea fluxului de pregătire a materiilor prime
- **1,5 MILIOANE DE LEI**
la energia electrică prin optimizarea instalațiilor de compensare a factorului de putere
- **1 000 TONE DE COMBUSTIBIL CONVENȚIONAL**
prin reducerea pierderilor de căldură în rețelele termice

implementare de aplicații sau subsisteme informatice.

Disponind de un echipament propriu de prelucrare automată a datelor (un calculator electronic de 16 Ko de tip Hewlett-Packard cu imprimantă rapidă, lector de cartele, trasator grafic cu periferice) sau apelînd la sistemele Felix C-256 din localitate, Oficiul de informatică din I.C.P.P.A.M. a insistat în mod deosebit pe linia formării unei biblioteci proprii de programe, care să răspundă necesităților specifice institutului. Am realizat, astfel, proiectarea și implementarea a peste 50 de pro-

grame de p.a.d., vizînd o gamă largă de probleme, proprii diverselor compartimente ale cercetării și ingineriei tehnologice. Acestea, împreună cu pachetele sau bibliotecile de programe achiziționate, constituie premisa realizării obiectivelor unității noastre de informatică pe linia hotărîrilor de partid și de stat privind cercetarea și proiectarea tehnologică.

Considerațiile — fundamentate pe experiența proprie a institutului — privind corespondențele realizate sau potențiale, între nevoile cercetării-proiectării metalurgice și posibilitățile de satisfacere specifice informaticii, le-am grupat, în cele ce urmează, după natura problemelor tehnico-științifice sau economice.

Prelucrarea matematică și analiza datelor experimentale obținute în urma studierii unor procese sau fenomene tehnologice este o componentă indispensabilă și de mare pondere a cercetării metalurgice.

Pachetul de programe privind analiza statistico-matematică, aplicat selecțiilor de date investigate în secțiile tehnologice ale Combinatului siderurgic din Galați, a favorizat specialiștilor noștri fundamentarea soluțiilor tehnico-economice și științifice în probleme de interes prioritar pentru economia națională:

● **reducerea consumului specific de cocs prin îmbunătățirea gazelor de furnal**. Corelarea statistică a numeroși parametri de influență care concură la elaborarea fontei — pentru care, în mod normal, ar fi fost necesare peste 8 000 de ore de calcul de rutină — a stat la baza formulării unor soluții tehnologice, în prezent aplicate curent, care conduc la o economie de 130 000 tone de cocs pe an, cu o reducere corespunzătoare a importului de această natură;

● **prelungirea durabilității lingotierelor format de tablă de la C.S.G.**, cu implicații în reducerea Consumului metal și a costurilor producției. Aceeași analiză statistico-materială efectuată (într-un timp scurt, datorită prelucrării automate) asupra datelor experimentale privind lingotierele de tablă a permis concluzia că viața unei lingotiere poate fi prelungită pentru minimum două încercături față de situația existentă la începutul cercetării. La nivelul unui an de producție, pe întreaga secție se obține o economie de peste 15 milioane de lei;

● **îmbunătățirea fluxului de pregătire a materiilor prime în zona aglomerare a C.S.G.**, premisă a reducerii consumului de cocs și a sporirii producției de fontă. Acest studiu — elaborat pentru prima dată în țara noastră — a utilizat calculul și diagramele (executate automat) relative la probabilitățile siguranței în funcționare a utilajelor, care au furnizat informații concludente cu privire la măsuri de îmbunătățire a unor elemente ale fluxului tehnologic, în vederea exploatarii fără întrerupere a fiecărei instalații a fabricii de aglomerare. Aceste calcule și diagrame au stat la baza întocmirii de către secția a graficelor de revizii planificate, realizîndu-se prin respectarea lor, la nivelul anului 1976, un spor de producție de 100 000 tone de fontă și o economie de cocs de cea. 1 000 de tone.

Reducerea termenelor de elaborare a documentațiilor tehnologice și de execuție a unor investiții, de punere în funcțiune a obiectivelor industriale sînt sarcini prioritare la a căror rezolvare aportul informaticii este, de asemenea, de mare utilitate.

● **Demonstrativă în acest sens, în același plan al cercetării metalurgice, ni se pare contribuția la realizarea studiului privind curba de echilibru carbon-oxygen**, care, prin analizarea gradului de oxidare a oțelului, de reducere a acestuia, conduce la importante economii în consumul

de feroaliaje. Concluziile acestui studiu (elaborat de cercetătorii I.C.P.P.A.M.) ar fi cerut, pentru a fi formulate cu mijloace de calcul obișnuite, cel puțin trei ani, având în vedere cele peste 50 de corelații statistice multiple, realizate asupra a 29 de parametri; aplicându-se prelucrarea automată, ele au putut fi transmise beneficiarului cu doi ani mai devreme.

Raționalizarea consumului energetic, siguranța în funcționare a instalațiilor, economia de metal și materiale deficitare și, implicit, optimizarea corespunzătoare a investițiilor în domeniul alimentărilor și acționărilor electrice au generat concepții și formulări adecvate pe plan informatic, cu aplicații frecvente în elaborarea proiectelor de execuție a lucrărilor de investiții de către I.C.P.P.A.M. Astfel:

- în direcția reducerii consumului de energie în rețele de distribuție a energiei electrice, prin instalarea de surse reactive la consumatori — industriali și similari — am valorificat posibilitatea de algoritimizare și de programare automată a calculului necesare dimensionării instalațiilor de compensare a factorului de putere. Impunând un anumit factor de putere neutral (puterea activă/puterea aparentă), se stabilesc automat diferite variante de amplasare a instalațiilor de compensare, optimizarea făcându-se în funcție de minimul timpului de recuperare a investiției și al prețului de cost al energiei consumate. Calculul automat al dimensionării acestor instalații prezintă următoarele avantaje: timpul de recuperare a investiției este de aproximativ 3,5 ori mai mic decât cel normal; economia de energie electrică — având în vedere volumul anual de lucrări — însumează o valoare de peste 1,5 milioane de lei;

- alegerea automată a motoarelor de acționare a foarfecilor volante (de ex.) din gama motoarelor probabile, prin optimizarea puterii acestora, are implicații în consumul energetic, dar și în cel de metal, pierderile de energie recuperate prin alegerea corectă a motorului fiind, în medie, de 4000 lei/an. De asemenea, micșorarea cheltuielilor de investiții cu circa 10% din costul motorului e un alt

avantaj al prelucrării automate a datelor în acest domeniu. Programul respectiv are la bază calculul timpilor de lucru și al momentelor de incerție corespunzătoare diferitelor faze ale funcționării ansamblului motor-foarfecă (cuplare, accelerare, tăiere, mers în gol, frinare), parcurgându-se peste 50 de relații matematice distincte — condiția finală, în funcție de care se alege motorul, fiind realizarea productivității impuse (număr de tăieturi pe minut) cu o funcționare normală a motorului. Incluzând și reducerea timpului de proiectare, economia anuală, în cazul a 5 motoare, este de 90 000—100 000 de lei. Evitarea supradimensionării motoarelor (care ar atrage costuri nejustificate în realizarea planului de investiții și, ulterior, a celui de producție), precum și evitarea supradimensionării lor (care ar reduce productivitatea sau ar crea imposibilitatea tăierii anumitor sortimente) sînt consecința optimizării, prin reluarea automată a secvențelor de calcul în funcție de condițiile tehnologice impuse;

- economii de energie, realizarea cu fonduri minime a investițiilor în sectorul energetic se pot obține și prin programul privind proiectarea iluminatului halelor industriale prin metoda punct cu punct, optimizându-se numărul și natura corpurilor de iluminat, în funcție de amplasarea și de nivelul de iluminare impus.

Evitarea supradimensionării construcțiilor și instalațiilor tehnologice, în deplină concordanță cu imperativul valorificării superioare a resurselor materiale, al minimizării consumului de metal devine certitudine pe baza aplicării unor metode riguroase, accesibile proiectanților în timp optim exclusiv datorită sistemelor de prelucrare automată a datelor.

- Dimensionarea optimă a structurilor de rezistență prin automatizarea calculului static al acestora, având în vedere diferite variante de încărcare, a devenit în ultimii ani o caracteristică comună institutelor de proiectare, datorită dezvoltării informației în țara noastră (I.C.P.P.A.M. este unul din beneficiarii bibliotecii de programe privind proiectarea automată a construcțiilor, elaborate de institutele Ministerelor Construcțiilor Industriale).

- În sfera concepției instalațiilor tehnologice pot fi citate, dintre numeroase exemple, următoarele probleme și programe de p.a.d. implementate și exploatare de către institut: calculul și optimizarea grosimii izolației termice la conducte de agent termic; calculul aportului de căldură prin insolație; calculul pierderilor de căldură în diferite tipuri de rețele termice; dimensionarea și echilibrarea rețelilor de desprăuire. Iată o singură ilustrare a efectelor: la o rețea termică, pierderea de căldură calculată în cazul stabilirii grosimii izolației prin varianta clasică este de 1070 Gcal/an, iar prin p.a.d. — de 670 Gcal/an. Având în vedere numărul mare al proiectelor de rețele termice (peste 20 anual), economia realizată prin contribuția informaticii este de peste 1000 tone de combustibil convențional pe an.

Evitarea unor erori în soluțiile tehnico-științifice care fundamentează documentația privind execuția echipamentelor industriale are importantă influență pozitivă în zonele de confluență ale tehnicului cu economicul.

- De pildă, precizia extremă a geometriei și rezistenței danturilor, cerută de siguranța în funcționare a angrenajelor unor instalații siderurgice, reclamă imperios prezența „mașinii informaționale”, deoarece erorile în proiectarea angrenajelor, detectate adesea doar în momentul fabricării sau exploatarei acestora, pot genera rebuturi irecuperabile; eficiența p.a.d. devine evidentă. Dacă înem seama că se obține o economie de circa 20 de ore la fiecare angrenaj proiectat — pe seama celor 20—30 de reluări ale secvențelor de calcul, impuse de verificarea limitelor angrenării și generării danturii, de optimizarea repartiției corecturilor — reducerea duratei de proiectare a 750 perechi de roți dințate de către I.C.P.P.A.M. echivalează cu timpul necesar proiectării a 4 noi utilaje complexe.

Evaluarea resurselor de timp și a capacităților de execuție a reparațiilor capitale, sau de realizare a studiilor tehnico-economice care contribuie la respectarea termenelor de redare/punere în funcțiune a obiectivelor și instalațiilor industriale poate fi efectul cercetării operaționale — în speță, stabilirea graficelor rețea și calculul drumului critic — în concurență cu informatica.

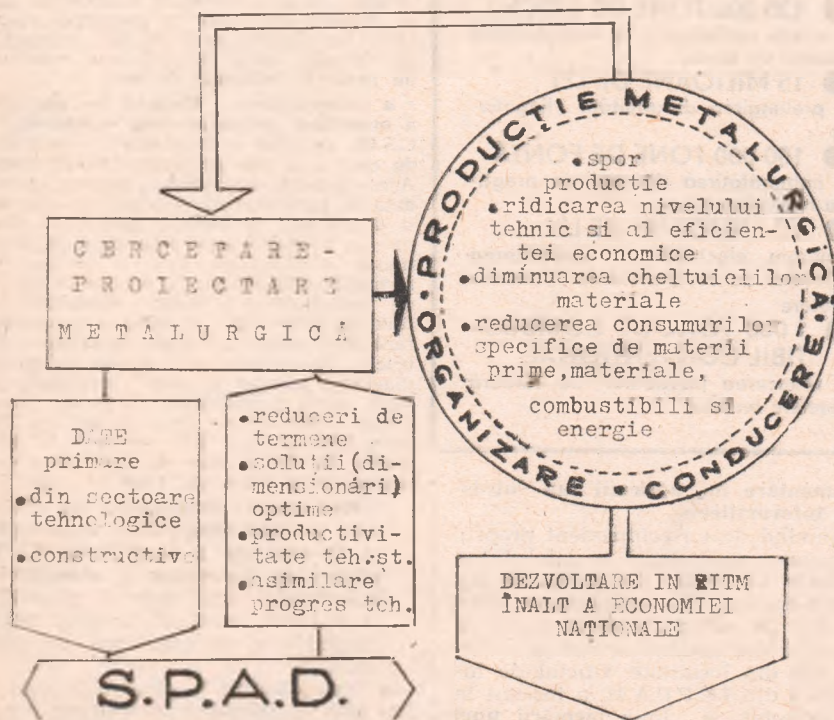
- În anul 1977 sînt prevăzute a se desfășura în această concepție peste 30 de lucrări de reparații capitale, proiectate de institut.

Un câmp de aplicabilitate a s.p.a.d. cu particularități distincte față de cele descrise anterior, aflat în preocupările prezente de analiză-proiectare-implementare informatică, îl constituie **organizarea și conducerea științifică a producției și muncii**.

- Evident distinctă în raport cu unitățile economiei naționale în care gestiunea economică și producția de serie sînt predominante, urmărirea automată, cu maximă operativitate, a realizării angajamentului colectiv de muncă științifico-tehnică, a optimizării încărcării capacităților de creație tehnică în vederea obținerii unei rentabilități sporite este o componentă a informaticii (subsistemul programarea-lansarea și urmărirea producției), cu efecte deosebită valoare.

Activitatea de informatică se dovedește astfel un veritabil instrument al conducerii economice, avînd ca obiectiv fundamental creșterea eficienței în toate domeniile de activitate, promovarea progresului tehnic și științific.

Radu SCARLET

Corelarea activității de cercetare-proiectare cu cerințele producției și influența sistemelor de prelucrare automată a datelor.

În sprijinul celor care studiază în învățămîntul politico-ideologic de partid

CICLUL :

Socialismul
științific
și problemele
dezvoltării
economico-sociale
a României

TEMEIURI ALE DEZVOLTĂRII PREZENTE ȘI DE PERSPECTIVĂ A ROMÂNIEI

Documentele Congresului al XI-lea al P.C.R. privind asigurarea unei corelații optime între fondul de dezvoltare și fondul de consum. Politica partidului de perfecționare a repartiției în țara noastră

CORELAȚIA dintre fondul de dezvoltare și fondul de consum reprezintă în societatea socialistă una dintre legăturile principale ale reproducției lărgite și creșterii neîntrerupte a nivelului de trai.

Politica P.C.R. privind asigurarea unui raport corespunzător între fondul de dezvoltare și fondul de consum, în vederea creșterii în ritm înalt a întregii economii și, în același timp, a nivelului de trai

FONDUL național de dezvoltare economico-socială asigură resursele necesare pentru reluarea producției în proporții crescînde, pentru modernizarea acesteia precum și pentru dezvoltarea bazei materiale a activităților social-culturale și creșterea rezervelor materiale ale societății. El este constituit prin alocarea unei părți din venitul național sub formă de acumulare, din amortizările asupra fondurilor fixe și din diferite venituri disponibile ale societății.

Fondul de consum reprezintă partea din venitul național folosită pentru satisfacerea necesităților materiale, spirituale și sociale ale tuturor membrilor societății.

După cum se observă fiecare dintre aceste fonduri îndeplinește funcții bine determinate. Dar ceea ce se impune subliniat în mod deosebit este faptul că între aceste fonduri există o strînsă interdependență, în ce privește sursele de constituire, dimensiunile, structura și funcțiile lor. Atît fondul de dezvoltare cît și fondul de consum au ca sursă principală de formare venitul național, adică valoarea nou creată de către societate într-o anumită perioadă de timp. Partea din venitul național alocată pentru fondul de dezvoltare determină dinamica și structura fondului de consum atît din punct de vedere valoric cît și material. La rîndul său, fondul de consum, prin destinația lui principală, asigură funcționarea, pregătirea și dezvoltarea multilaterală a forței de muncă, condiții esențiale ale folosirii eficiente a fondului de dezvoltare economico-socială. Totodată, ceea ce sintetizează semnificațiile interdependențelor dintre fondul de dezvoltare și fondul de consum este faptul că ambele sînt create și folosite pentru îndeplinirea scopului suprem al socialismului — bunăstarea întregii societăți și dezvoltarea multilaterală a omului.

Funcțiile specifice și comune ale celor două fonduri, interdependențele dintre ele se realizează prin acțiunea conștientă a societății, pentru realizarea unei corelații optime între aceste fonduri, în fiecare etapă de dezvoltare economico-socială. În societatea noastră criteriile principale care stau la baza unei astfel de corelații sînt următoarele :

a) Gradul de satisfacere a necesităților de trai ale populației este determinat, în principal, de nivelul, structura și dimensiunile producției materiale și, totodată, de întreaga evoluție a reproducției. Asigurarea, dezvoltării multilaterale și în ritm rapid a forțelor de producție factor determinant al reproducției lărgite și al creșterii nivelului de trai constituie, pentru țara noastră, un criteriu fundamental al corelației dintre cele două fonduri. Referindu-se la aceste aspecte Programul Partidului Comunist Român menționează : „În determinarea direcțiilor și volumului producției materiale pornim nu de la criteriile proprii orînduirii capitaliste — ale asigurării unor criterii maxime — ci de la principiul socialist al dezvoltării forțelor de

producție în vederea satisfacerii nevoilor de viață, determinate științific, ale societății, atît pentru asigurarea reproducției lărgite, cît și pentru acoperirea necesităților consumului“.

b) Atît reproducția lărgită cît și creșterea nivelului de trai al populației se realizează în societatea noastră nu în salturi, în cicluri sau conjunctural ci ca procese continue, corespunzător posibilităților concrete existente și în funcție de gradul de eficiență a muncii individuale și sociale. De aceea cotele alocate din venitul național pentru cele două fonduri, în fiecare perioadă, trebuie să asigure dimensiunile obiectiv necesare ale reproducției lărgite neîntrerupte precum și creșterea continuă a fondului de consum.

c) Mărimea și structura materială a fondului de consum dintr-o anumită perioadă sînt determinate de evoluția fondului de dezvoltare economică, și deci și a reproducției din perioadele precedente. Sau, într-o optică prospectivă, această relație exprimă procesul corespunzător cărui cota parte din venitul național alocată pentru fondul de dezvoltare în perioada prezentă determină și scara reproducției dar și nivelul și structura fondului de consum din etapele următoare. Deci, la stabilirea proporțiilor în care se împarte venitul național pentru cele două fonduri trebuie să se țină seama nu numai de necesitățile prezente dar și de cele viitoare.

d) Realizarea corelației optime dintre cele două fonduri presupune, totodată, armonizarea continuă a creșterii economice cu satisfacerea cerințelor de consum științific determinate pentru fiecare etapă a dezvoltării societății. Subliniind esența acestui criteriu în raportul la Congresul al XI-lea al partidului tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta : „Întreaga dezvoltare trebuie să pornească de la necesitatea asigurării unei producții materiale în stare să satisfacă cerințele de consum științific determinate, dar care să excludă risipa sub orice formă, consumul de dragul consumului. La stabilirea nivelului de consum trebuie să ținem permanent seama de posibilitățile reale, combătînd fantezia și grandomania mic-burgheză“.

Pe fondul acestor criterii și ținînd seama de nivelul dezvoltării economiei țării noastre precum și de obiectivele și direcțiile fundamentale ale făuririi societății socialiste Partidul Comunist Român stabilește prin politica sa economică dimensiunile, proporțiile împărțirii veniturii naționale pentru cele două fonduri, corespunzător necesităților obiective ale fiecărei etape de dezvoltare a societății. Practica și teoria economică din țara noastră demonstrează că, în etapa actuală, asigurarea unei rate înalte a acumulării reprezintă premisa fundamentală a reproducției lărgite și creșterii neîntrerupte a nivelului de trai.

O asemenea rată a acumulării este determinată, în primul rînd, de necesitatea transformării României socialiste dintr-o țară în curs de dezvoltare într-o țară cu un nivel economic ridicat. Dezvoltarea și modernizarea bazei tehnico-materiale a întregii economii naționale, continuarea neîntreruptă și în ritm rapid a industrializării, accelerarea procesului de reducere a decalajelor economice față de țările avansate economic — obiective majore ale etapei actuale — impun o rată a acumulării mai mare decît cele existente în unele dintre aceste țări.

O rată ridicată a acumulării este determinată, în al doilea rînd, de dimensiunile și ritmul extrem de rapid al revoluției tehnico-științifice contemporane, care se concretizează printr-o intensificare modernizării mijloacelor de muncă, apariția de noi sectoare și subramuri ale producției materiale, accelerarea procesului de înnoire a produselor. Toate acestea solicită mijloace materiale și valorice într-un volum tot mai mare.

Este deosebit de expresiv faptul că implicațiile revoluției tehnico-științifice contemporane în ce privește folosirea unei părți însemnate din venitul național pentru acumularea se ma-

nifestă pregnant chiar și în țările cu un nivel economic mai ridicat decât al țării noastre. Astfel la începutul și la sfârșitul perioadei 1970—1975, ponderea fondului de acumulare în venitul național a fost în U.R.S.S. de 29,5 și respectiv 26,5 la sută, în R.P. Polonă de 25,1 și 37,2 la sută, în R.S. Cehoslovacă de 27 și 29,9 la sută, iar ponderea acumulării în totalul cheltuielilor pentru consum și acumulare a fost: în Japonia de 40,0 și 37,5 la sută, în Franța de 29,1 și 26,5 la sută, în Austria, 29,0 și 30 la sută, în Canada 22 și 23,3 la sută.

În al treilea rând, o rată ridicată a acumulării este impusă de însuși volumul și dinamica accelerată a creșterii necesităților de trai ale populației din țara noastră, a căror satisfacere presupune sporirea continuă a investițiilor în ramurile și subramurile producției bunurilor de consum. Este semnificativ în această privință ceea ce sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în Cuvîntarea la Congresul Uniunii Generale a Sindicatelor din România și anume că, pe seama alocării... „unei treimi din venitul național pentru dezvoltare, am putut asigura progresul accelerat al economiei și, ca urmare, creșterea în ultimii 10 ani de circa 2,5 ori a venitului național. Pe această bază am putut spori venitul național pe locuitor de la circa 7 670 de lei, cît era în 1965, la peste 17 000 de lei în 1975. Dacă am fi acordat, de exemplu, numai 25 la sută pentru dezvoltare, am fi realizat un ritm mai redus de creștere economică, iar venitul național ar fi fost mult mai mic, cît mult ar fi putut ajunge la circa 14 000 de lei pe locuitor”.

Rezultatele obținute de țara noastră pînă în prezent ca și studiile prospective pe o perioadă îndelungată demonstrează consistența științifică a politicii economice a partidului nostru, rolul deosebit al acțiunii conștiente a societății în stabilirea proporțiilor dintre cele două fonduri, corespunzătoare progresului multilateral al socialismului. În acest sens cîteva cifre sintetice privind raporturile dintre fondul de consum și fondul de dezvoltare sînt edificatoare (tabel) :

— în % —

indicatori	Perioadele			
	1961—1965	1966—1970	1971—1975	1976—1980
1. Cota din venitul național destinată fondului național de dezvoltare	24,3	28,8	34,1	33—34
2. Creșterea fondului de consum în ultimul an al perioadei față de anul de bază	28,3	35,3	46	47
3. Ritmul mediu anual de creștere a fondului de consum	5,3	7,0	7,5	8

După cum se observă sporirea de la 24 la sută la 33—34 la sută, a cotei din venitul național destinată pentru fondul național de dezvoltare, a fost însoțită de o creștere însemnată a fondului de consum. Este important de relevat că, potrivit analizelor, dacă în perioada 1971—1975 s-ar fi alocat pentru fondul de dezvoltare o cotă cu numai 3 procente mai mică, în cincinalul acutal, fondul de consum s-ar fi redus cu circa 40 miliarde de lei.

Sintetizînd principalele direcții și obiective ale evoluției României pe o perspectivă îndelungată (15—20 ani), Programul partidului nostru înscrie ca una din coordonatele fundamentale ale politicii economice „repartiția judicioasă a venitului național pentru fondul de consum și fondul de dezvoltare, asigurîndu-se atît mijloacele corespunzătoare creșterii continue a bunăstării materiale și spirituale a poporului, cît și continuarea dezvoltării puternice a economiei naționale, a întregii societăți”.

Pornindu-se de la aceste considerente, în Programul aprobat de Congresul al XI-lea al partidului se prevede ca optim necesar repartizarea venitului național în proporții de 68-70 la sută pentru fondul de consum și 30-32 la sută pentru fondul de dezvoltare. Previzionarea unor dimensiuni stabile ale cotelor repartizării venitului național pentru cele două fonduri are semnificații teoretice și practice deosebite. În concepția partidului nostru creșterea ratei acumulării nu este singura cale de sporire a fondului de consum. Ea se justifică în condițiile cînd în unele etape ale construcției socialismului s-a repartizat o cotă parte din venitul național pentru fondul de dezvoltare sub nivelul optim necesar. Odată cu atingerea proporțiilor optime ale repartizării venitului național pentru cele două fonduri, calea principală de creștere a fondului de consum devine ridicarea eficienței economice, prin sporirea valorilor obținute la fiecare pro-

cent alocat pentru fondul național de dezvoltare economico-socială.

Subliniînd necesitatea concentrării tuturor preocupărilor pentru creșterea eficienței economice, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea rostită la Plenara comună a C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României din 22 iulie 1975, menționa : „O problemă de bază a dezvoltării noastre economice în ritm intens, în anii ce vin, este sporirea eficienței întregii activități de producție, realizarea unor rezultate maxime cu eforturi materiale cît mai mici.”

Creșterea eficienței economice nu poate și nu trebuie să fie considerată ca o simplă sporire a efectului global față de perioadele precedente, indiferent de cheltuielile de producție efectuate. Dimpotrivă, ridicarea eficienței economice este dată de maximizarea efectelor fiecărui factor al producției sociale (material și uman) în condițiile efectuării cheltuielilor de producție socialmente necesare. Aceasta înseamnă că sporirea eficienței economice trebuie să fie o componentă organică a oricărui proces social-economic, a tuturor momentelor producției materiale, a oricărei faze a reproducției și presupune atît creșterea eficienței folosirii muncii materializate cît și a muncii vii — creatoare de valoare nouă.

Politica P.C.R. de perfecționare a repartiției socialiste

ÎN SOCIETATEA NOASTRĂ, repartizarea fondului de consum se realizează prin două forme : sub forma veniturilor obținute de membrii societății în funcție de cantitatea și calitatea muncii și sub forma veniturilor din fondul social de consum.

Veniturile populației repartizate după cantitatea și calitatea muncii dețin ponderea cea mai mare în fondul de consum. Perfecționarea continuă a repartiției după cantitatea și calitatea muncii reprezintă un obiectiv permanent al politicii economice elaborată de partidul nostru.

După cum se cunoaște, repartiția după cantitatea și calitatea muncii este una dintre legile economice specifice socialismului. Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție, dublă calitate a oamenilor muncii — de proprietari și producători — raporturile de colaborare dintre membrii societății, nivelul de dezvoltare al producției materiale fac ca munca să fie nu numai izvorul avuției sociale dar și singurul mijloc de existență și criteriul fundamental al repartizării veniturilor membrilor societății.

Repartiția după cantitatea și calitatea muncii exprimă prin conținutul său, raporturile de echitate între membrii societății, în ce privește producerea și obținerea veniturilor acestora.

Determinarea, pentru fiecare etapă a societății, a etalonului social de muncă necesară, față de care să se raporteze cantitatea și calitatea muncii prestate de fiecare producător și în funcție de care să se realizeze repartiția veniturilor, reprezintă principala necesitate a acestei legi economice. Aceasta presupune stabilirea unor corelații științifice între eficiența muncii individuale și eficiența muncii sociale, raportarea permanentă a volumului muncii prestate la rezultatele obținute și, în funcție de acestea, stabilirea mărimii veniturilor repartizate. Totodată, prin conținutul său, repartiția după cantitatea și calitatea muncii este principala formă de cointeresare materială a producătorilor și de stimulare continuă a acestora pentru ridicarea gradului de pregătire profesională.

Programul Partidului Comunist Român aprobat de Congresul al XI-lea înscrie ca una din direcțiile principale ale perfecționării relațiilor de producție din țara noastră „promovarea și mai puternică a principiilor socialiste de muncă și repartiție”. Aceste principii sînt, într-o prezentare succintă, următoarele :

a) Toți membrii orînduirii noastre, în calitate de proprietari ai mijloacelor de producție și de producători ai valorilor materiale și spirituale, au dreptul și îndatorirea de a desfășura o muncă necesară societății ;

b) Retribuirea muncii se face după cantitatea, calitatea și importanța socială a muncii prestate, precum și în funcție de rezultatele concrete obținute ;

c) Repartiția după muncă trebuie să asigure creșterea răsputerii personale precum și cointeresarea materială a lucrătorilor în realizarea și depășirea sarcinilor de producție și buna gospodărire și dezvoltare a averii obștești ;

d) Pentru asigurarea creșterii continue a nivelului de trai, veniturile repartizate după muncă se majorează periodic, pe baza prevederilor Planului național unic de dezvoltare economico-socială a țării, corespunzător creșterii productivității muncii sociale și a venitului național .

Repartiția veniturilor după muncă se diferențiază în funcție de formele proprietății socialiste, pe ramuri și subramuri. Pentru **unitățile de stat** se folosește sistemul de retribuție, aprobat prin Legea nr. 57/1974, ale cărui elemente principale sînt următoarele :

— retribuția tarifară, care constituie partea principală a retribuției totale și elementul determinant pentru stimularea ridicării continue a calificării personalului;

— indemnizația de conducere sau cele care se acordă pentru unele activități suplimentare ;

— premii anuale acordate sub formă de gratificații, pentru ansamblul rezultatelor obținute în realizarea principalilor indicatori de plan și creșterea continuă a eficienței economice a unităților ;

— premii acordate în cursul anului pentru realizări deosebite în îndeplinirea sarcinilor în perioada respectivă, pentru economii de materiale și forță de muncă, etc ;

— sporuri la retribuție acordate pentru vechime neîntreruptă în aceeași unitate ;

— retribuții majorate sau sporuri acordate personalului care lucrează în condiții deosebite față de cele obișnuite.

Retribuirea muncii în unitățile agricole cooperatiste, reglementată prin Legea nr. 27/1976, se caracterizează, în principal, prin următoarele :

— existența unui sistem de retribuție specific, compus din : retribuția de bază, ca parte principală a retribuției totale care se acordă cooperatorilor pentru îndeplinirea sarcinilor din planul de producție și financiar ; retribuția suplimentară, care se acordă pentru depășirea producției planificate ; sporul de vechime neîntreruptă în aceeași unitate și în același sector de activitate.

— forma principală de retribuție a muncii este acordul global, care are rolul de a întări răspunderea colectivă pentru realizarea producției, sporirea productivității muncii, reducerea cheltuielilor materiale și de muncă pe unitate de produs, creșterea veniturilor cooperatiste și ale cooperatorilor.

— retribuția muncii se poate face în bani sau în bani și în natură.

— retribuția cooperatorilor se realizează prin avansuri lunare și prin plata la sfîrșitul anului, a diferenței dintre drepturile totale de retribuție și avansurile acordate în timpul anului.

— retribuția poate să se realizeze și sub forma venitului garantat, diferențiat pe ramuri, sectoare și lucrări agricole. Venitul garantat se determină proporțional cu numărul de zile efectiv lucrate în cursul unei luni, cu condiția realizării volumului de muncă și a producției stabilite în angajament. Venitul garantat în cooperativa agricolă de producție se acordă în bani sau în bani și natură, iar în asociația economică intercooperatistă, numai în bani.

Unul dintre obiectivele majore ale perfecționării repartiției după cantitatea și calitatea muncii îl constituie **creșterea continuă a veniturilor oamenilor muncii de la orașe și sate în condițiile unui raport cît mai just între veniturile mari și cele mici, și diferențierii acestor venituri în funcție de cantitatea, calitatea și rezultatele muncii**. Subliniind direcțiile perfecționării sistemului de retribuție, Programul partidului nostru menționează : „Sistemul de retribuție va oferi posibilitatea diferențierii veniturilor, în scopul cointeresării oamenilor muncii în îndeplinirea rolului ce le revine în procesul de producție, evitîndu-se atît apariția unui decalaj prea mare între venituri, cît și orice nivelare mic burgheză care ar putea avea efecte negative asupra dezvoltării forțelor de producție — urmîrindu-se aplicarea consecventă a principiilor echității socialiste.”

În politica de perfecționare a repartiției veniturilor după cantitatea și calitatea muncii partidul nostru urmărește ca micșorarea decalajelor dintre veniturile mari și cele mici să se realizeze **pe fondul sporirii continue a veniturilor tuturor oamenilor muncii și în condițiile realizării unui ritm mai rapid de creștere a veniturilor minime față de creșterea veniturilor mari**. Aceste procese se bazează pe rezultatele obținute în deceniul 1965—1975, confirmate de evoluția retribuției minime și a retribuției medii pe o persoană ocupată în unitățile de stat. Astfel, odată cu creșterea retribuției nominale medii lunare de la 1 115 lei la 1 813 lei (cu cca. 63%) retribuția minimă lunară a sporit de la 570 lei la 1 406 lei pentru personalul calificat și la 1 200 lei pentru cel necalificat (cu cca. 147—110%). În același timp, a avut loc o micșorare continuă a decalajelor dintre veniturile mari și cele mici, ajungîndu-se la un raport de 6 la 1, care permite aplicarea în continuare a principiilor repartiției după cantitatea și calitatea muncii, după contribuția fiecăruia la dezvoltarea economico-socială.

O serie de modificări s-au produs și în ce privește veniturile obținute, pe baza repartiției după muncă, de către țărănimea cooperatistă. În perioada dintre 1962 (anul încheierii cooperativizării agriculturii) și 1970 veniturile globale ale membrilor cooperatori au sporit cu cca. 30 la sută. O creștere mai rapidă

au cunoscut veniturile bănești ale țărănimii. Numai în perioada 1965—1970 acestea au sporit cu aproximativ 38 la sută. De asemenea, în decursul anilor 1971—1975 veniturile țărănimii provenite din munca în C.A.P. și din gospodării personale, pe o persoană activă au sporit cu 35%. În această evoluție a veniturilor țărănimii, un rol însemnat revine retribuției obținute pentru activitatea desfășurată în întreprinderi de stat ; în prezent, la două din trei familii din mediul rural există cel puțin o persoană care obține asemenea venituri.

Veniturile din fondul social reprezintă cea de-a doua formă de repartizare a fondului de consum. Formarea **fondului social de consum** decurge din necesitatea organizării unor rețele de activități social-culturale destinate ridicării gradului de instruire și cunoaștere a tuturor membrilor societății, dezvoltării multilaterale a acestora și ridicării întregului nivel de civilizație. Pentru orînduirea socialistă, calificarea forței de muncă, dezvoltarea și perfecționarea ei corespunzător progresului tehnico-stiințific, asigurarea sănătății și pregătirea culturală a populației sînt procese care au însemnătate socială, generală. De aceea, statul socialist creează un sistem organizat de funcționare a unităților specializate pentru satisfacerea nevoilor populației în domeniul învățămîntului, artei, culturii, asistenței medicale, educației etc. **Serviciile și mijloacele materiale sau bănești puse la dispoziția populației prin acest sistem constituie venituri a căror sursă o reprezintă fondul social de consum.**

Veniturile populației din fondul social de consum se realizează pe seama alocațiilor bugetare de la stat pentru acțiuni social-culturale, gospodărie comunală și locuințe, și din fondurile unităților cooperatiste și ale organizațiilor obștești. Din fondul social de consum se asigură, totodată și veniturile membrilor societății care au devenit inactivi. **Utilizarea fondului social de consum se face sub formă bănească :** pensii, gurse, ajutoare, alocații de stat pentru copii, și **sub forma bunurilor materiale și a serviciilor puse la dispoziția populației în mod gratuit.**

În țara noastră veniturile populației obținute pe seama fondului social de consum au cunoscut o continuă creștere. Numai în perioada 1965—1975 aceste venituri au sporit de peste două ori, ritmul mediu anual de creștere fiind de peste 10 la sută. Cheltuielile social-culturale, anuale, finanțate de la bugetul de stat au crescut de la 13,2 miliarde lei cît însumau în 1960 la cca. 51 miliarde lei în 1975. În decursul perioadei 1971—1975 aceste cheltuieli au însumat cca. 220 miliarde lei, ceea ce reprezintă mai mult decît întregul venit național al țării creat în anul 1970. Calculate în medie pe o familie, cheltuielile social-culturale au evoluat de la 2 600 lei în 1960 la 7 500 lei în 1975.

În politică sa, partidul nostru acordă o atenție deosebită rolului fondurilor sociale de consum pentru ridicarea neîntreruptă

prof. dr. Ioan V. TOTU

(Continuare în pag. 32)

INTREBĂRI

1. Ce criterii se află la baza corelației dintre fondul de dezvoltare și fondul de consum ?
2. Care sînt factorii care determină o rată înaltă a acumulării și efectele concrete ale acesteia ?
3. Care sînt principiile de bază ale repartiției după cantitatea și calitatea muncii și modificările esențiale în evoluția veniturilor obținute prin această formă ?
4. Ce funcții are fondul social de consum în etapa actuală ?

BIBLIOGRAFIE

- * * * : Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Editura Politică, 1975, partea a III-a, paginile 65—69, 87—92.
- * * * : Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R. cu privire la Planul cincinal 1976—1980 și liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale a României pentru perioada 1981—1990, Editura Politică, 1974, pag. 72—75, 89—91.
- Nicolae Ceaușescu : Raport la cel de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român, Editura Politică, 1974, capitolul III, paginile 59—60, 63—69.
- Nicolae Ceaușescu : Cuvîntare la Congresul Uniunii Generale a Sindicatelor din România, în volumul „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate”, Editura Politică, 1976, vol. 12, paginile 592—596.
- Legea retribuției după cantitatea și calitatea muncii (Legea nr. 57/1974).
- Legea retribuției muncii în unitățile agricole cooperatiste (Legea nr. 27/1976).
- Mai pot fi consultate : dr. A. Rosen : Creșterea rapidă și repartizarea rațională a venitului național, „Revista economică” nr. 31/1976 ; dr. Ioan Răvar, S. Munteanu : Ridicarea nivelului de trai și civilizație al oamenilor muncii — țelul suprem al politicii partidului, „Revista economică”, nr. 33/1976.

În ajutorul candidaților la examenul de admitere în învățământul economic superior

FONDURILE ÎNTREPRINDERII SOCIALISTE, GESTIUNEA ECONOMICĂ ȘI TRĂSĂTURILE EI CARACTERISTICE

PENTRU a veni în ajutorul candidaților la examenul de admitere de la facultățile economice, „Revista economică”, în colaborare cu Catedra de economie politică de la Academia de Studii Economice, publică, în mod regulat, consultații pe anumite teme selecționate din „Programa de economie politică pentru admiterea în învățământul superior în anul 1977”.

Fondurile întreprinderii socialiste

Desfășurarea activității întreprinderilor socialiste de stat poate avea loc numai în condițiile în care acestea dispun de mijloace de muncă — mașini, utilaje, instalații, clădiri etc., de obiecte ale muncii — materie primă, materiale, combustibil, energie, etc., precum și de o cantitate de resurse bănești, necesare aprovizionării tehnico-materiale, retribuirii personalului și acoperirii altor nevoi gospodărești.

Totalitatea mijloacelor materiale și bănești de care dispune întreprinderea socialistă în vederea desfășurării activității de aprovizionare, producție și desfacere constituie fondurile acesteia.

Datorită faptului că procesul de producție are loc întotdeauna în condițiile unei anumite forme sociale a producției, imprimate de relațiile de proprietate existente, natura social-economică a mijloacelor de producție, inclusiv a celor bănești, diferă de la o orinduire la alta. În societatea capitalistă, de pildă, aceste mijloace fiind obiect al proprietății private și exprimând relații de exploatare, apar sub formă de capital.

În societatea socialistă mijloacele de producție și bănești, fiind obiect al proprietății obștești și exprimând relații de colaborare și ajutor reciproc, au o natură social-economică proprie, aparținând sub denumirea de fonduri.

În orice moment, întreprinderile socialiste dispun de fondurile necesare desfășurării activității lor în trei forme: bănească, productivă și marfă. Sub toate aceste forme, fondurile se află într-o continuă mișcare, trecând din sfera producției, în sfera circulației și invers, întrucât procesul de producție a bunurilor materiale presupune o legătură strinsă între aceste două sfere ale reproducției sociale.

În mișcarea lor, fondurile întreprinderilor parcurg trei stadii distincte. Primul stadiu constă în trecerea acestora din forma bănească în forma productivă adică, cu fondurile bănești pe care le au la dispoziție, întreprinderile socialiste cumpără mijloacele de producție, necesare, (mașini, utilaje, materii prime, combustibil) și retribue lucrătorii.

Al doilea stadiu constă în trecerea fondurilor din forma productivă în forma marfă; în acest stadiu se obține produsul muncii, ca urmare a unirii mijloacelor de producție cu forța de muncă.

Al treilea stadiu al mișcării fondurilor întreprinderii socialiste constă în trecerea acestora din forma marfă în forma bănească cu un anumit spor de valoare față de început.

Trecerea succesivă a fondurilor dintr-un stadiu într-altul constituie circuitul acestora.

Privit nu ca un act izolat, ci ca un proces neîntrerupt, care se reia continuu, acest circuit poartă denumirea de rotația fondurilor întreprinderii socialiste. Cu cât această rotație este mai rapidă cu atât rezultatele obținute sînt mai mari; de aici necesitatea micșorării timpului de rotație a fondurilor în toate stadiile circuitului lor.

Fondurile întreprinderii socialiste se compun din: a) fonduri de producție, b) fonduri de circulație și c) fonduri cu destinație social-culturală.

După modul specific în care se consumă și își transformă valoarea asupra produsului finit fondurile de producție se împart, la rîndul lor, în: fixe și circulante.

Fondurile fixe sînt acea parte a fondurilor de producție care se consumă și își transmit valoarea asupra produsului creat nu dintr-o dată, ci treptat, de-a lungul mai multor cicluri de producție. Ele reprezintă partea cea mai importantă a avuției naționale, aparatul de producție al întreprinderilor socialiste. În structura acestor fonduri intră: clădiri; construcții speciale; instalații de transmisie; mașini de forță; mașini, utilaje și instalații de lucru; unelte, dispozitive și instrumente; mijloace de transport, animale de muncă etc.

Fondurile circulante sînt acea parte a fondurilor de producție care se consumă în întregime în fiecare ciclu de producție și își transferă dintr-o dată și în întregime valoarea asupra produselor create.

În structura fondurilor circulante intră: materii prime, materiale de bază și auxiliare, semifabricate, combustibil, retribue și ș.a.

Produsele finite, rezultate din consumarea productivă a fondurilor fixe și circulante, împreună cu mijloacele bănești obținute din vânzarea lor constituie fondurile de circulație ale întreprinderilor. Indiferent cum vor fi folosite — ca obiecte de consum sau ca mijloace de producție — atîta timp cît se găsesc în sfera circulației sînt mărfuri ce apar ca fonduri de circulație.

Fondurile circulante împreună cu fondurile de circulație alcătuiesc mijloacele circulante ale întreprinderii. După proveniența lor, mijloacele circulante se împart în: proprii și împrumutate. Mijloacele circulante proprii sînt cele cu care statul dotează întreprinderile la începutul activității lor și care ulterior sporesc continuu pe măsura creșterii producției pe seama resurselor proprii, adică a beneficiilor obținute de acestea. Mijloacele circulante împrumutate sînt procurate de unitățile economice, sub formă de credite, de la bancă în vederea extinderii activității lor.

În afara fondurilor de producție — fixe și circulante — întreprinderile socialiste de stat dispun și de fonduri fixe neproductive, adică de fonduri cu destinație socială: locuințe, cantine, creșe și alte construcții împreună cu echipamentul lor tehnic. Aceste fonduri satisfac nevoi social-culturale ale oamenilor muncii.

Capacitatea întreprinderilor socialiste este determinată însă de mărimea fondurilor fixe, care în procesul consumării lor productive sînt supuse uzurii fizice și uzurii morale. Prin uzura fizică a fondurilor fixe se înțelege pierderea treptată a proprietăților lor tehnice de exploatare ca urmare a folosirii în procesul de producție și a acțiunii forțelor naturii (nefolosirii) și odată cu aceasta, și pierderea valorii. Prin uzura morală a fondurilor fixe se înțelege deprecierea valorică a acestora ca urmare a ieftinirii mijloacelor de muncă de aceeași construcție sau apariției unor mijloace de muncă noi, moderne, cu randament superior. Baza materială a uzurii morale o constituie progresul tehnic. În socialism, uzura morală acționează sub cele două forme ale sale.

Asigurarea continuității procesului de producție impune înlocuirea fondurilor fixe uzate cu exemplare noi. În acest scop, este necesară recuperarea valorii lor cu ajutorul amortizării. Aceasta înseamnă că după scurgerea unei perioade mai mult

sau mai puțin îndelungată, valoarea fondurilor fixe revine, în întregime, la forma bănească inițială; are loc, cu alte cuvinte, rotația lor. Acest proces poartă denumirea de **reproducția fondurilor fixe după valoare**.

Pe măsura trecerii din forma productivă în forma bănească, valoarea fondurilor fixe se concentrează în așa numitul **fond de amortizare**. Acest fond este destinat să asigure înlocuirea în formă naturală a fondurilor fixe consumate, după ce ele au fost scoase din funcțiune. El constituie, prin urmare, sursa principală de finanțare a cheltuielilor materiale legate de înlocuirea fizică a fondurilor fixe cu altele noi.

Intrucât recuperarea uzurii are loc în mod treptat, în decursul unei anumite perioade de timp, iar reînnoirea — după uzura lor totală, fondul de amortizare poate să servească și în calitate de sursă suplimentară de lărgire a capacităților de producție, adică ca fond de acumulare. Astfel, cu ajutorul său se pot cumpăra la un moment dat, datorită progresului tehnic și, deci, creșterii productivității muncii, o cantitate mai mare de mijloace de muncă în comparație cu volumul celor scoase din funcțiune sau o cantitate identică, ori chiar mai mică, dar cu performanțe tehnice și economice superioare.

Menținerea în stare de funcționare a mașinilor și utilajelor etc. necesită lucrări curente și periodice de reparație. După rolul lor în procesul reproducerii fondurilor fixe, reparațiile sînt de două feluri: **capitale și curente**.

Reparațiile capitale sînt cele care se efectuează în scopul menținerii caracteristicilor inițiale de exploatare a fondurilor fixe pînă în momentul uzurii totale, prin înlocuirea sau refacerea completă a unora din elementele lor componente. Cheltuielile pentru efectuarea reparațiilor capitale se includ în costurile de producție în anul în care au fost făcute, sau eșalonat pe mai mulți ani.

Reparațiile curente sînt cele care se execută în scopul funcționării normale a fondurilor fixe și care constau în înlocuirea sau refacerea unui număr restrîns de piese de schimb sau a unor părți neesențiale ale mașinilor, utilajelor, instalațiilor etc. Cheltuielile pentru finanțarea lucrărilor de reparații curente se recuperează prin includerea lor în costurile de producție.

Forma principală de îndeplinire a reproducerii lărgite a fondurilor fixe o reprezintă construcțiile capitale; prin intermediul acestora se realizează noi fonduri productive și neproductive, reînnoirea și lărgirea celor existente.

În anii construcției socialiste partidul și statul nostru au cheltuit însemnate fonduri de investiții pentru dezvoltarea industriei constructoare de mașini și a altor ramuri producătoare de fonduri fixe în vederea ridicării continue a nivelului tehnic al producției, satisfacerii nevoilor social-culturale ale oamenilor muncii. Drept urmare, la sfîrșitul anului 1975, valoarea fondurilor fixe ale economiei noastre naționale era de 5,3 ori mai mare în comparație cu anul 1950, iar a fondurilor fixe din ramurile producției materiale de 7 ori.

În cincinalul 1976—1980, potențialul economic al țării noastre va spori sensibil prin intrarea în funcțiune a circa 2.700 capacități de producție, astfel încît valoarea fondurilor fixe totale va reprezenta în 1980 aproape 2.000 miliarde de lei.

Una din sarcinile de bază a tuturor întreprinderilor socialiste o constituie **utilizarea deplină, rațională și cu maximum de eficiență a fondurilor**. Cu cît mașinile, utilajele și materiile prime etc. vor fi utilizate și valorificate mai bine, iar activitatea economică se desfășoară ritmic, cu atît mai mare va fi producția globală, venitul național sau venitul net ce se vor obține în perioada de plan cu fondurile de care dispune o întreprindere.

O mare importanță pentru creșterea eficienței activității întreprinderilor socialiste are **îmbunătățirea utilizării** fondurilor fixe, care se poate realiza pe **cale extensivă** (prelungirea timpului de funcționare a mașinilor și utilajelor prin reducerea și înlăturarea pierderilor de timp în cadrul unui schimb și prin mărirea numărului de schimburi etc.) și pe **cale intensivă** (obținerea cu aceleași mașini, utilaje etc., a unei producții sporite, în aceeași unitate de timp, prin perfecționarea tehnică a acestora și a tehnologiilor de fabricație etc.).

Eficiența folosirii fondurilor fixe se exprimă prin indicatorii: **valoarea producției globale la 1.000 lei fonduri fixe și venit net (plus produs) la 1.000 lei fonduri fixe**. Potrivit acestor indicatori cu cît spațiile și capacitățile de producție vor fi mai bine folosite, cu atît vor fi mai mari producția globală și venitul net ce se vor obține cu fondurile fixe cu care este înzestrată o întreprindere socialistă.

În același timp, **folosirea rațională a materiilor prime și a materialelor, micșorarea continuă a consumului lor specific, reducerea deșeurilor și lichidarea rebuturilor, valorificarea stocurilor supranormative etc.**, toate acestea constituie căi și rezerve de utilizare cît mai eficiente a mijloacelor circulante ale întreprinderilor. În prezent, cînd economia noastră națională dispune de un mare volum de fonduri de producție, îmbunătățirea indicilor de utilizare a fiecărei mașini și utilaj, reducerea con-

sumului de materii prime și de alte materiale, fără a dăuna calității produselor, constituie factori importanți de ridicare a eficienței economice a întregii activități, o uriașă rezervă de creștere a nivelului de trai material și cultural al celor ce muncesc.

Gestiunea economică și trăsăturile ei caracteristice.

Forma generală de organizare și funcționare a întreprinderilor socialiste de stat este **gestiunea economică**, a cărei esență constă în **compararea și comensurarea în expresie bănească a rezultatelor activității depuse cu cheltuielile de producție efectuate, acoperirea acestora din urmă pe seama veniturilor proprii și obținerea unui beneficiu**.

Gestiunea economică se caracterizează prin următoarele trăsături:

a) **Autonomia economică a întreprinderilor**, care constă în totalitatea atribuțiilor și competențelor acordate acestora, în dreptul lor de a elabora planul propriu de producție, de a organiza științific procesul de producție, de a mobiliza și stimula întregul personal la îndeplinirea sarcinilor de plan, de a încheia contracte cu alte întreprinderi pentru desfacerea produselor și aprovizionarea cu mijloace de producție, de a recruta cadre, a le pregăti și promova, de a avea cont la bancă și de a obține credite, de a avea personalitate juridică și de a încheia bilanț etc. În ultimii ani, paralel cu perfecționarea conducerii centralizate a economiei noastre naționale, s-a impus și lărgirea autonomiei întreprinderilor, asigurarea unei mobilități mai mari în activitatea lor, măsura care a contribuit efectiv la fundamentarea științifică a deciziilor economice, la sporirea operativității adoptării și aplicării acestora, la degrevarea ministerelor și a altor organe centrale de o serie de atribuții etc.

Conducerea întreprinderilor socialiste de stat se realizează pe baza **principiului conducerii colective**, care presupune elaborarea în comun a hotărîrilor și măsurilor necesare, confruntarea permanentă a acestora cu practica nemijlocită și corectarea lor operativă pe parcurs, controlul sistematic al îndeplinirii sarcinilor.

Formele de exercitare a conducerii colective sînt consiliile oamenilor muncii și adunarea generală a personalului.

b) **Relațiile economice directe dintre întreprinderi**, adică relații care nu sînt mijlocite de o verigă organizatorică intermediară. Aprovizionarea cu mijloace de producție și desfacerea produselor au loc prin intermediul contractelor încheiate direct între întreprinderile furnizoare și cele consumatoare; ele sînt cele care precizează volumul și sortimentul mărfurilor care fac obiectul vânzării-cumpărării, detaliază tipodimensiunile și calitatea produselor, stabilesc operațiile privind specializarea și cooperarea lor, termenele și condițiile de livrare, prețurile etc. Toate aceste operațiuni fac de altfel obiectul **contractelor economice**, care servesc la fundamentarea planurilor anuale pe baza prevederilor înscrise în planul cincinal.

Legea contractelor economice, votată de Marea Adunare Națională în decembrie 1969, prevede obligativitatea încheierii acestora înainte de începerea perioadei de plan și stabilirea expresă a răspunderilor pentru neîndeplinirea clauzelor contractuale, atît de către furnizor, cît și de beneficiar.

c) **Cointeresarea materială a întreprinderilor pentru activitatea depusă**. Întreprinderea este stimulată în desfășurarea unei activități susținute întrucît veniturile obținute de ea depind de calitatea muncii depuse. Cu cît această activitate va fi mai eficientă, cu atît mai mari vor fi veniturile proprii și, prin urmare, posibilitățile ei de dezvoltare în viitor. Cointeresarea materială pentru rezultatele bune obținute presupune, în același timp, și **răspunderea materială** pentru neîndeplinirea sarcinilor. Astfel, pentru nerealizarea volumului de livrări prevăzute în contract, întîrzierea acestora, livrarea unor produse de calitate inferioară etc. întreprinderile sînt chemate în fața organelor de arbitraj și obligate să plătească despăgubiri.

d) **Controlul financiar-bancar asupra activității întreprinderii**. Desfășurarea normală a activității întreprinderilor socialiste de stat face necesară exercitarea unui control sistematic de către **unitățile economice însăși, precum și de organele financiare și bancare** și de către **organele ierarhice superioare** (minister, centrală). Controlul dă posibilitatea prevenirii și înlăturării la timp a eventualelor lipsuri, dezvăluirii rezervelor interne de sporire a producției și a productivității muncii, reducerii cheltuielilor de producție. În exercitarea acestui control un rol important revine organelor financiare și bancare, care trebuie să cunoască amănunțit și în fiecare moment activitatea întreprinderilor, situația lor materială și financiară, să găsească de fiecare dată cele mai adecvate mijloace pentru prevenirea și înlăturarea neajunsurilor.

prof. dr. Marin MEHEDIŢU

Centenarul independenței

**MOBILIZAREA ÎNTREGII ȚĂRI
ÎNTR-UN RĂZBOI DREPT,
POPULAR ȘI NAȚIONAL [I]**

UNIREA Munteniei și a Moldovei și crearea, în anul 1859, a statului național român au constituit un moment crucial în destinele poporului nostru, au creat condiții economice, sociale și politice, care au permis luptei pentru libertate și independență națională să se ridice pe o treaptă superioară, astfel încât în anul 1877 s-a pus în mod decisiv problema cuceririi independenței de stat și a suveranității de stat a României. Împrejurările istorice, politice, economice, diplomatice și militare, la mai puțin de două decenii după unire, au fost de o asemenea natură încât, aceasta, nu putea avea loc decât pe calea luptei armate, ceea ce reclama, ca o premisă fundamentală mobilizarea unor importante resurse umane economice, și financiare, mari sacrificii și jertfe materiale și de sânge din partea poporului nostru.

Premise ale dezvoltării economico-sociale

UNIREA DIN 1859 și înfăptuirea reformei agrare din 1864 au dus la creșterea potențialului economic al României. Astfel, în perioada 1866—1878 producția agricolă s-a dublat. S-au extins, în același timp, culturile de plante industriale. Se constată, totodată, o anumită accelerare și în dezvoltarea industrială a țării. Pe primul loc se plasa industria alimentară, urmată de cea textilă și de industria lemnului. Concomitent cu extracția petrolului, sporită între anii 1866—1878, de aproape 3 ori, s-a dezvoltat și industria de rafinare a țițeiului. În 1878 existau 20 de rafinării. Numărul întreprinderilor metalurgice a ajuns la 24 în 1878, comparativ cu 8 în 1864. Dintre acestea, cele mai multe erau ateliere de reparat și întreținere, unele din ele aparținând depourilor căilor ferate de la București, Buzău, Galați, Pașcani. Ca mărime, mai importante erau Pirotehnia armatei, fabrica „Lemaître“, care producea cîntare, măsuri și greutate, precum și turnătoria „Freund“. Se poate, așadar, afirma că pînă la cucerirea independenței de stat, România obținuse o serie de progrese pe linia dezvoltării industriei. Producția industrială era dată însă, în cea mai mare parte, de întreprinderile capitaliste mici și de cele meșteșugărești. Marea producție mecanizată se afla încă la începuturile ei. Potrivit aprecierilor lui I. Ghica, producția industrială din România reprezenta în 1873 a zecea parte din valoarea producției agricole, ceea ce arăta că, deși au fost realizate unele succese, România se afla cu mult în urma țărilor capitaliste din Europa Occidentală.

Această stare de fapt sub raport industrial s-a simțit din plin în înzestrarea armatei române de atunci, precum și în cursul desfășurării războiului de independență. În mod practic, la asigurarea tehnico-materială a armatei din anii 1877—1878 au contribuit îndeosebi Arsenalul armatei din București, Pirotehnia armatei și câteva fabrici particulare din diferite localități ale țării.

Nivelul scăzut de industrializare a României din a doua jumătate a secolului al XIX-lea era generat de mai multe cauze, printre acestea situîndu-se pe un prim plan dominația străină

care a întârziat procesul dezvoltării societății românești, precum și „pătrunderea rapidă a capitalului străin, care acaparează ramurile principale ale industriei naționale“.¹⁾ Urmările penetrației capitalului străin și exploatarei bogățiilor țării de către trusturile occidentale au fost amplificate de faptul că, și după unirea Principatelor Române în 1859, România plătea încă bir în bani și produse naturale imperiului otoman.

Atît pentru dezvoltarea economiei românești cît și pentru necesități strategice s-au construit în România între anii 1869—1878 aproape 1 300 km căi ferate, prima linie ferată fiind Giurgiu-București care a fost dată în exploatare în anul 1869. O rapidă extindere a înregistrat în aceeași perioadă și rețeaua de șosele.

În domeniul finanțelor, după 1864, s-au pus bazele înființării unui sistem monetar național care a pus capăt circulației haotice a unei mulțimi de monede și a transformării leului dintr-o unitate de calcul într-o monedă reală. Pe baza legii din primăvara anului 1867 s-a hotărît emiterea de monede românești din aur, argint și aramă. Paralel cu emiterea monedei s-au înființat o serie de bănci, societăți de credit, de asigurări și s-a proiectat înființarea Băncii Naționale.²⁾ O anumită dezvoltare a înregistrat, de asemenea, comerțul interior și exterior al statului nostru. În cadrul comerțului exterior al României locul principal îl ocupau produsele agricole — ponderea acestora reprezentînd în perioada 1871—1875 peste 72%.³⁾ Dezvoltarea industrială și eficientizarea comerțului nostru exterior au fost însă mult frînate de Convenția încheiată în 1875 cu Austro-Ungaria și de politica comercială a Turciei, ca și a altor state dusă față de România în perioada istorică respectivă.

În 1873 economia românească este cuprinsă de criza economică, care s-a îmbinat cu criza financiară din 1874, aceasta din urmă devenind deosebit de acută spre sfîrșitul anului 1876.⁴⁾ Fenomenele de criză economică și financiară au avut repercusiuni asupra nivelului potențialului economic național, mult agravate îndeosebi de natura raporturilor comerciale dintre România și Austro-Ungaria, precum și de menținerea dominației și a relațiilor de exploatare din partea imperiului otoman.

**Imense sacrificii patriotice, nesecată
comoară de vitejie ostășească**

REFLECTÎND condițiile în care s-a desfășurat războiul pentru independență, ziarul „Românul“ relatea între altele următoarele: „Părea că nimic nu se poate găsi nicăieri. Un rezel făcut în asemenea condițiuni părea unora că este o adevărată sinucidere. Dar în sinul națiunii române sta tănuită de secole o comoară nesecată de vitejie ostășească și de sacrificii patriotice; cu aju-

torul ei total se putea spera, în zilele mari, ea putea ține loc a tot ce lipsea...

Facultățile fericite ale gîntei române se dezvăluiră sub neînduplecatele cereri ale evenimentelor; ele făcură minuni și izbăvirile cele mai strălucite, pe toate tărîmurile încununară și de astăzi credința nobilă și patriotică¹⁾.

Necesitatea cuceririi independenței pe calea luptei armate a impus trecerea la mobilizarea potențialului uman, economic și financiar al României. De aceasta depindea, în înalt grad, victoria în războiul pentru independență decretat în mai 1877.

Diferite documente și publicații ale vremii menționează că pregătirea efectivă economică și financiară a războiului de independență a început relativ târziu. Ca atare, fondurile destinate inițial pentru înzestrarea și echiparea armatei au fost mici. O dovadă în acest sens o constituie și aceea că în anul 1877 în buget s-a prevăzut la început pentru Ministerul de război doar 13.571.344 lei, adică o sumă mult mai mică decît în anul 1876, ceea ce nu permitea echiparea și înzestrarea unei armate operative puternice. Este însă adevărat că, după decretarea mobilizării armatei în aprilie 1877 s-au amplificat preocupările, acțiunile și eforturile pentru pregătirea oștirii în vederea războiului. Astfel, după votarea bugetului, în cursul anului 1877, pentru armată s-au acordat, potrivit unor date, credite în valoare de circa 25 milioane lei.

În cadrul forțelor militare care au fost mobilizate, armata operativă a reprezentat 58.700 oameni. La aceasta se adăugau 33.000 milițieni și gardieni publici, precum și 14.000 recrui. Deci, în total peste 100.000 oameni.²⁾ Efectivele mobilizate erau mari, — dacă avem în vedere că în perioada respectivă, populația României era de circa 5,4 milioane locuitori — atît față de propria populație, cît și comparativ cu alte țări. În plus, este de relevat că după unele date statistice ale vremii, cheltuielile făcute de România cu armata de uscat erau cu mult superioare celor din statele mari ale Europei; țara noastră ocupa din acest punct de vedere primul loc după Rusia, dar se compara cu Anglia,³⁾ care atunci era cel mai bogat stat din lume.

Poporul nostru a privit războiul pentru independență ca pe un război drept, de eliberare națională și l-a sprijinit din toate puterile și cu toate mijloacele. Cînd s-a hotărît mobilizarea, mulți tineri din sate și orașe, atît din Muntenia și Moldova, cît și din localitățile de dincolo de Carpați și din Bucovina au cerut să fie înrolați ca voluntari în armată. Aportul maselor a avut și un caracter economic și financiar care s-a materializat îndeosebi sub forma ofrandelor și bineînțeleas a rechizițiilor.

Rechizițiile au jucat un rol de prim ordin în aprovizionarea armatei. Timp de 16 luni, din 9 aprilie 1877 pînă la 5 august 1878, necesitățile armatei române s-au asigurat în foarte mare măsură în articole de hrană și mijloace de transport, prin rechizițiile efectuate în comuncle rurale și urbane din țară. În total au fost rechiziționate: 66 387 vite; 116 199 hl grîu; 18 162 hl porumb; 195 388 hl de orz; 192 445 hl mălai; 1 383 641 kg de alimente diverse (brînză, carne etc.); 6 311 hl fasole și alte legume; 19 181 274 kg fin; 1 783 005 kg paie etc. Valoarea globală a rechizițiilor înregistrate oficial s-a ridicat la suma de 11 227 098 lei.⁴⁾ Lista bunurilor rechiziționate nu se oprește aici, ci, ea poate fi mult completată și cu altele, cum sînt: lemne de cherestea și lemne de foc, saci, hamuri și hături, lînă, vin, rachiu și țuică etc. În plus, au fost rechiziționate 264 394 care de transport, prestîndu-se cu ele 1 045 747 zile de muncă pentru transporturi și parcurgîndu-se 26 143 677 km. Datele la care ne-am referit exprimă efortul material deosebit de mare făcut de România în raport cu potențialului economic de atunci și

Pentru patrioții ofrandă încaută de încredințat din tipografia Laboratorilor români pentru cumpărare de arme, și care aușo se specifică mai jos, ministrul se grăbește a scria rîsă sa mîltămiră.

D. P. Joraa, tipograf, lei 40.
— N. Maior, leghător de cărți, lei 15.
— V. Nefaeș, torător de literă, lei 10.
— P. Spîrceanu, călegător de literă, lei 40.
— A. I. Stănaș, călegător de lit, lei 5.
— Radu Andreescu, idem, lei 5.
— M. Popanu, idem, lei 15.
— M. Grigoriu, idem, lei 5.
— Niță Ionescu, idem, lei 10.
— Visarion Dada, idem, lei 5.

D. George Popescu, călegător de lit, lei 10.
— Iordach Stănescu, idem, lei 10.
— Iordach Măteșu, idem, lei 10.
— Nicolae G. Cămpu, idem, lei 10.
— Patre Petrușin, idem, lei 5.
— Pantelă Vasilescu, idem, lei 5.
— George Comanțiu, idem, lei 5.
— George Ispirescu, idem, lei 5.
— Opresă Dumitrescu, idem, lei 5.

Bani întrași, lei 11 500.
Se acută cheltuielile din tipografia Laboratorilor de subscripție, lei 11 500.
Lei 11 500 bani 25, depuși la casieria cu recepția No. 2.028 din 12 Septembrie 1877.

Listă de subscripție pentru cumpărare de arme (facsimil după Monitorul Oficial)

caracterul foarte variat al bunurilor rechiziționate în scopul satisfacerii trebuințelor armatei.

Ofrandele au avut, alături de rechiziții, un rol de seamă în ce privește satisfacerea diverselor trebuințe ale armatei, valoarea lor ridicîndu-se la 9 247 000 lei, ceea ce reprezintă mai mult de 2/3 din bugetul ministerului de război în anul 1877, sau peste 80% din valoarea rechizițiilor. Cu ceea ce au adunat masele, armata putea fi alimentată timp de 300 de zile, adică pe toată durata războiului. Aici se mai impune o mențiune specială și anume: valoarea ofrandelor a fost de fapt mai mare, întrucît suma de 9 247 000 lei nu include și ofrandele adunate de cele circa 40 de asociații de binefacere ce au existat în timpul războiului, care au organizat spitale și ambulanțe, precum și cele primite direct de soldați de la populație (suma respectivă se referă la ofrandele făcute direct statului, pentru care există date statistice). Ofrandele făcute de diferite pături ale populației au constatat în bani — suma ridicîndu-se la 1 639 798 lei,⁵⁾ cu care se puteau cumpăra circa 50 000 puști — precum și în diverse alimente, îmbrăcăminte și încălțăminte, tacîmuri de masă, vase de metal, rufe, piei de miel etc.

Desfășurarea războiului și îndeosebi asigurarea armatei cu armament, muniție etc. reclamau mijloace financiare considerabile. Desigur, donațiile în bani și obiectele care s-au vîndut la licitație au constituit o sursă financiară, dar, bineînțeleas, nu unica. Prin bugetul Ministerului de război și îndeosebi prin **creditele extraordinare** acordate în mai mare măsură după mobilizarea armatei și declanșarea stării de război s-au realizat mijloace financiare apreciabile. Astfel, în anii 1877—1879 au fost deschise pentru Ministerul de război credite extraordinare de ordinul a aproape 54 milioane lei, din care se consideră că s-ar fi cheltuit efectiv peste 48 milioane lei.⁶⁾

O altă sursă financiară folosită pentru acoperirea cheltuielilor de război necesare a constituit-o suma de 914 000 lei ce reprezenta **tributul** ce urma să fie achitat către „Înalta Poartă”; acesta a fost anulat cu prilejul declarării independenței de stat, iar suma respectivă s-a afectat pentru satisfacerea trebuințelor armatei.

În sfîrșit, o altă sursă financiară au reprezentat-o **biletele ipotecare** în valoare de 26 260 000 lei. Acestea erau garantate prin proprietățile statului; biletele ipotecare au fost impuse ca monedă legală de credit și au început să circule în anul 1878⁷⁾. Este de menționat, că biletele ipotecare, deși au fost emise pentru război, ele au fost folosite și în alte scopuri. Din cercetarea literaturii de specialitate rezultă că datele care se referă la valoarea biletelor ipotecare folosite în vederea satisfacerii necesităților războiului sînt diferite. Astfel, după Gh. M. Dobrovici, din totalul biletelor ipotecare, pentru trebuințele armatei s-au utilizat aproape 15,5 milioane lei⁸⁾.

Resursele economice mobilizate au permis creșterea gradului de înzestrare cu armament a oștirii române și asigurarea ei cu muniții, cu toate greutățile întîmpinate în achiziționarea și transportarea mijloacelor de luptă, precum și a proviziilor necesare întreținerii armatei. Toate acestea au dus la sporierea potențialului militar al României, care și-a dovedit înalta sa valoare îndeosebi în campania din Bulgaria, unde armata noastră a participat în calitate de aliată a armatei ruse. România a participat la război cu două corpuri de armată — armata de operații și corpul de observație — cuprinzînd 51 de batalioane, 40 escadroane, 29 baterii și 5 companii de geniu și pontonieri, cu un efectiv de aproape 50 000 de oameni. Armata română a înscris în cronică războiului nenumărate pagini de strălucit eroism, raportînd sau contribuînd, alături de armata rusă și voluntarii bulgari, la obținerea unor victorii remarcabile ca cele de la Grivița, Teiș, Gorni-Dubnic, Rahova, Plevna, Smîrdan și altele.

dr. Gh. ANGHEL

¹⁾ Nicolae Ceaușescu, *România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate*, vol. 8. Editura politică, București, 1973, p. 255.
²⁾ Dan Berindei, *Cucerirea independenței 1877—1878*, Editura științifică, București, 1976, p. 16.
³⁾ Documente privind Istoria României, *Războiul pentru independență*, vol. I (partea I), Editura Academiei R.S.R., 1964, p. 269—270.
⁴⁾ *Istoria poporului român*, Biblioteca de istorie, București, 1972, p. 417—418.
⁵⁾ Ziarul „Românul” din 1 ianuarie 1878, citat din Pagini din lupta poporului român pentru independență națională, Editura politică, București 1967, p. 288.
⁶⁾ *Întreținerea armatei române de-a lungul timpurilor*, 1941, București, p. 171.
⁷⁾ D.A. Sturdza, *Starea financiară a României*, București 1877, p. 78.
⁸⁾ Al. Pencovici, *Rechizițiunile și ofrandele pentru trebuințele armatei române în războiul din 1877—1878*, București, 1879, p. V-VI.
⁹⁾ Al. Pencovici, op. cit. p. VII.
¹⁰⁾ Constanța Bogdan, Adrian Platon, *Independența de stat a României — operă eroică a poporului român însuși*, Revista economică nr. 17/1975.
¹¹⁾ Gh. M. Dobrovici, *Istoricul datoriei publice a României*, București, 1913, p. 158—159.

MARIATEGUI a dat un sens creator preocupărilor sale teoretico-politice, imprimind această linie întregii cercetări marxiste asupra problematicei peruane. „Nu dorim... ca socialismul să fie în America Latină o copie șablon. Trebuie să fie o creație eroică. Trebuie să dăm viață în propriul nostru limbaj socialismului indo-american⁽¹⁾”. Dând exemplu de atitudine antidogmatică și aprofundind în mod deosebit laturile specifice ale experienței peruane, el ajunge la concluzia că economia țării sale devine încetul cu încetul o economie burgheză, „fără a înceta să fie în tabloul mondial o economie colonială⁽²⁾”. Mariategui a semnalat — și subliniat totodată — rolul nefast al statului latifundiarilor și marilor capitaliști ca suport al dominației imperialiste și agresiunii semifeudale.

Un rol esențial l-a îndeplinit Mariategui în combaterea ideologiei apriste — de altfel mare parte din opera sa este rezultatul polemicii purtate cu APRA. A denunțat deformațiile pe care APRA le introducea în fundamentarea teoretică a antiimperialismului, fundamentare ce ascundea în fapt relațiile acestei organizații cu imperialismul și grupurile de putere legate de capitalul financiar. Definindu-se ca „front unic al muncitorilor manuali și intelectuali” APRA ignora practica proletariatului și accepta conducerea unor intelectuali mic burghezi și, mai ales, a oligarhiei.

Mariategui a evidențiat incapacitatea burgheziei naționale de a asigura progresul țării. „Burghezia nu a știut și nici nu a dorit să ducă la capăt sarcinile lichidării feudalismului. Descendentă apropiată din colonizatorii spanioli, i-a fost imposibil să-și însușească revendicările țărănești⁽³⁾”. După părerea lui, burghezia națională a abdicat de la misiunea sa istorică, mulțumindu-se să

Introspecție în gândirea economică marxistă din America Latină (II)

indeplinească un rol secundar, de mijlocitor, sub aripa ocrotitoare a imperialismului. Debilitatea sa organică și temerea sa de avântul revoluționar a împiedicat-o să adopte o atitudine consecvent radicală. Ca atare, nu se poate conta pe ea. Iar sarcinile democrat-burgheze nerealizate, vor trebui rezolvate din mers de revoluția socialistă, în cadrul unui proces amplu și îndelungat.

Ideile lui Mariategui au ciștigat, direct sau indirect, gândirea reprezentativă a unor vaste sectoare sociale, într-o perioadă de adâncire a contradicției dintre condiția dependentă și înapoiată a economiei țării și necesitatea peremptorie de a o depăși, de a înscrie economia peruană într-o evoluție în pas cu progresul științifico-tehnic mondial al forțelor de producție. Este recunoscut că întregul proces al clarificării

ideologice și al luptelor sociale ulterioare care au consolidat tendințele înnoitoare, tot mai puternice, în favoarea lichidării subdezvoltării și dominației străine a fost luminat de perspective deschise de Mariategui, de marxism-leninism. Sint numeroși cercetătorii latino-americani ce și-au desfășurat activitatea în deceniile 4-8 ale secolului nostru beneficiind de calea deschisă și metodele folosite de Mariategui în analiza situației interne și a deficiențelor sale față de continentul și a diferitelor sale țări.

O atenție specială în această privință merită Augusto Salazar Bondy, filozof și sociolog apropiat marxismului. În analiza realității peruane a anilor '70⁽⁴⁾, pornind de la faptul că țara nu dispune de propriile sale resurse spre a le folosi în interesul său, fiind lipsită astfel de „capacitatea de a se autoimpulsiona, de a atinge prin mijlocirea unor procese efective de schimb cele mai înalte statute umane, potrivit criteriilor sociale ale momentului”, Bondy stabilește diagnosticul suferințelor națiunii peruane ca fiind subdezvoltarea. Iar principalele cauze a înapoierii țării o constituie, după părerea lui, impunerea din afară, de către puterile dominante, a unei orinduirii străine necesităților naționale.

Sistemul capitalist în Peru, relevă gânditorul peruian, nu a fost la fel de fecund ca în vestul Europei ori America de Nord în ce privește progresul economico-social al națiunii, deoarece nu a fost rezultatul unei evoluții interne normale, coerente și graduale a societății și în primul rând a dezvoltării forțelor de producție, ci consecința unui factor extern, și anume expansiunea imperialistă a marilor puteri industriale și procesul de colonizare. Impactul colonizării și introducerii din afară a capitalismului ca sistem, la începutul

FIȘE

● În lucrarea sa *Conducerea, Contribuții la elaborarea științei conducerii*, apărută zilele acestea în Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1977, 308 p., dr. Emil Mihuleac prezintă, în spiritul concepției teoretice și acțiunii practice a P.C.R., problemele științei

conducerii într-o viziune sistemică. În carte ni se întârșează un larg evantai de confruntări de idei de natură să contribuie la formarea unei imagini cit mai complete asupra principalelor concepte cu privire la conducere. Studiul este, în intenția autorului, o contribuție la dezvoltarea școlii românești a științei conducerii, un aport la accelerarea elaborării acestei științe în țara noastră, reflectând propriile noastre realități socialiste.

Lucrarea cuprinde pe lângă introducerea, următoarele capitole: I. Conceptul de conducere. Esența și conținutul conducerii; II. Conducerea societății în general și a societății socialiste în special; III. Perfecționarea și eficiența conducerii în Republica Socialistă România.

L. V. Kantorovici propune înființarea unor firme pentru finalizarea invențiilor

● În interviul publicat de revista sovietică *Izobretatel i raționalizator* (nr. 10/1976), sub titlul *I vseo je razrasciotnaia firma*

izobretenii (Și totuși — o firmă pentru invenții, bazată pe gestiune proprie), academicianul L. V. Kantorovici, laureat al premiului Nobel, se oprește asupra unor factori economico-organizatorici, care ar putea stimula realizarea de invenții și inovații.

Evidențind că, alături de activitatea planificată de inovare, un rol important — ca sursă de idei creatoare valoroase — îl are și munca individuală a diferiților inventatori, L. V. K. pledează pentru crearea unui cadru organizatoric, care să sprijine finalizarea ideilor. El propune înființarea unor firme specializate, cu gestiune proprie, care să se ocupe de elaborarea și transpunerea invenției până la faza de prototip, inclusiv transferarea ei în industrie. Activitatea unor asemenea firme ar putea fi finanțată prin participarea la recompensele legate de volumul efectului economic obținut de pe urma aplicării invențiilor.

Totodată, L. V. Kantorovici sugerează că evaluarea efectului economic generat de aplicarea invențiilor propuse să fie centralizată la Comitetul de stat pentru invenții și inovații, pe baza

unei metodologii îmbunătățite care să țină într-o mai mare măsură cont de specificitatea fiecărui aport inovator.

Nicholas Kaldor despre raportul marfă (aur) — monedă

● Cunoscutul profesor de la Cambridge (Anglia) Nicholas Kaldor face în articolul publicat în revista *THE ECONOMIC JOURNAL*, din decembrie 1976, intitulat *Inflation and recession in the world economy (Inflație și recesiune în economia mondială)*, unele aprecieri și considerații în sensul că rămâne încă de demonstrat dacă un sistem monetar, constând din monede de hirtie, convertibile doar între ele, ar putea vreodată să asigure păstrarea valorilor acestora în termeni de mărfuri. Deși, după 1920, rolul auruului a fost cu totul efemer, totuși, legătura formală, slabă, conținută în sistemul de la Bretton Woods a fost suficientă pentru a conserva iluzia că dolarul ar fi tot atât de bun ca aurul, și că mărfurile ar avea un preț normal (pe termen lung

COLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

orma sa mercantila, a compromis unitatea autonomiei țării în formele realizate în perioada civilizației încașe.

Mijlocind jefuirea Perului de însuși prezența capacităților sale productive, capitalismul a fost instrumentul unuia din cele mai crude exploatare coloniale neocoloniale. „Valențele și realitățile capitalismului în Peru sînt, în consecință, alori și realități mistificate”⁵⁾, arată Bondy, acestea circumscriind atît sistemul mecanismelor puterii cit și cultura, știința, educația. Este vorba, deci, de un **stern implantat în existența națională, scultind de interese străine și care a provocat mari alterări în cadrul istorico-social al existenței naționale; a distrus unele instituții, pe altele le-a dezarticulat, iar pe cele ce le-a considerat utile, le-a păstrat deformate.** Drept consecință, această orinduire nu a reușit să stabilească un sistem organic de producție capabil să satisfacă cerințele naționale; dimpotrivă a facilitat sărăcirea țării, jefuirea resurselor locale, fiind incapabil să ridice calitatea condițiilor de viață; a agravat contradicțiile sociale și subordonarea națiunii intereselor străine și a generat totodată cadrul intensificării aspirării națiunii în ansamblul său de către interesele străine, cadrul deformării personalității sale culturale.

Așa cum se relevă în studiile lui Bondy capitalismul a dat o nouă forță restructurii agresive și exploatare pentru țară, importată de colonia spaniolă și a gravat distanța dintre posesori și deposedați, a dislocat economia națională, a forma, făcînd-o să graviteze spre interese străine, contrare națiunii. În atari împrejurări, capitalismul internațional a devenit un factor fundamental al crizei și înstrăinării Perului. Evidențiind responsabilitatea

istorică a claselor exploatare pentru supraviețuirea și consolidarea unei structuri sociale și economice contrară progresului și intereselor naționale, doctrinarul peruan subliniază totodată **incapacitatea acestora și a imperialismului de a depăși criza ce împovărează societatea peruana.**

Bondy are convingerea că această sarcină nu poate fi îndeplinită decît de cei exploatați, de „cei care, trăind dureroasă absența... expansiunii vieții sociale și prosperității omului sînt capabili să înțeleagă semnificația exactă a acestor valori; cei care suferă spolierea, se revoltă împotriva nedreptății unei ordini ce împiedică o existență creatoare și aspiră să lichideze în ea însuși pierderea umanității... ; cei ce nutresc năzuința unei adevărate afirmări naționale, deoarece națiunea, patria autentică, le-a fost negată. Și aceștia sînt **oamenii muncii din toate clasele, care trăiesc printr-un efort ce nu anulează efortul celorlalți, ci-l solicită și care speră totul de la o comunitate adevărată integrată și viguroasă. Și ei nu numai că doresc să realizeze această sarcină, ci o pot realiza, deoarece condiția depășirii propriei lor mizerii și opresiuni este lichidarea întregii structuri economice și sociale care o face posibilă**”⁶⁾. Aceasta înseamnă, însă, **orinduirea socialistă : „socialismul este o necesitate urgentă, o exigență de neamînat a edificării unei comunități umane autentice și a unei naționalități independente și prospere**”⁷⁾.

Viziunea lui A. S. Bondy privind impactul capitalismului asupra dezvoltării economiei țării sale și asupra cursului firesc al procesului de formare și consolidare a națiunii respective se înscrie în ansamblul gândirii

continentale asupra perspectivei independenței țărilor latino-americane față de interesele S.U.A. În aceeași idee, **Celso Furtado** subliniază că „realitatea latino-americană trebuie analizată ținînd seama de faptul că instituțiile politice și sociale ale regiunii au fost, în esența lor, transplantate din Europa și că economiile naționale ale Americii Latine au existat de la început ca o frontieră a economiei europene sau european-nord-americană în perioada sa cea mai recentă. Ca atare, dezvoltarea provocată de revoluția industrială în Europa și în Statele Unite nu a fost suficientă pentru a crea în America Latină sisteme autonome, capabile să conducă pentru ele înșile dezvoltarea”⁸⁾.

Sînt idei care relevă că America Latină a constituit și ar putea constitui, în continuare, în lipsa unor măsuri și acțiuni menite să schimbe din temelie soarta a numeroase țări din acest continent, o simplă periferie a economiilor industriale dezvoltate. Este o părere îmbrățișată de un mare număr dintre gînditorii latino-americani apropiați de marxism, dintre care cităm pe Virgilio Roel Pineda, André Gunder Frank, Oswaldo Sunkel, Ismail Frias, Theotonio dos Santos...

Mircea NICOLAESCU

- 1) „Revista „Amauta“ — Lima, nr. 17/1928 — Editorial
- 2) J. C. Mariategui : Siete Ensayos, p. 14
- 3) J. C. Mariategui, Siete Ensayos, p. 7
- 4) A. S. Bondy : Entre Eseylla y Caribdis. Lima 1973
- 5) Ibidem, p. 34.
- 6) Ibidem, p. 206.
- 7) Ibidem, p. 158
- 8) Celso Furtado : La dominacion de America Latina, Buenos Aires 1968, p. 44-48.

în dolari, în jurul cărora fluctuază prețurile lor de piață. Dezonetizarea formală a aurului, așa cum au arătat-o evenimentele ce i-au urmat, a slăbit norm această forță stabilizatoare pe piațe. Economistul englez nu crede că reglarea ofertei de monedă, cînd „oferta de monedă” înseamnă depozite în conturi curente și alte forme de active financiare lichide, ar putea vreodată constitui un înlocuitor adecvat al convertibilității directe a monedei în mărfuri, sau, fără o asemenea convertibilitate, s-ar putea crea, într-o economie de piață nereglementată, o ambianță monetară prielnică menținerii stabilității.

Portretul unei „multinaționale”

● Dintr-un comentariu făcut în revista *ECONOMIA* (nr. 30/ an. 1977), la cartea Lonrho Portrait of a Multinational, de S. Cronje, M. Ling și G. Cronje, apărută la Pelican Books (300 p.), reținem cîteva cifre relative la proporțiile activității societății „multinaționale” London Rhodesian Mining and Land Company

Lonrho și, mai ales, unele metode utilizate de conducerea ei pentru a se implanta în diferite țări, în special în țările subdezvoltate. Numărul angajaților societății se ridică la 100 000 de persoane, care activează în circa 600 de societăți cu sediul în 40 de țări. În 1976 cifra de afaceri a societății era de aproximativ 1 miliard de lire sterline. Iată cîteva din rețelele folosite : a) cînd intervine o schimbare de regim într-una din țările africane, societățile străine care activează acolo manifestă ezitări și temeri ; ca urmare, acțiunile lor scad la bursa din Londra, iar Lonrho le cumpără ; b) se cultivă relațiile cu personalitățile de vază ale țării și, pe cit posibil, chiar cu șeful statului ; c) o a treia regulă ar fi nerespectarea legilor : deși din 1968 orice tranzacție cu Rhodesia este interzisă de legile britanice ; unele societăți din Africa de Sud au reușit să se planteze în țările africane prin intermediul filialelor Lonrho, care joacă astfel rolul de „societăți-ecran”.

● În cartea lor *Drepturile și obligațiile fundamentale ale statelor*, apărută recent în Editura politică (156 p.), dr. Nicolae Ecobescu și dr. Victor Duculescu militează pentru definirea și codificarea acestor drepturi și obligații, în cadrul dezvoltării progresiste a dreptului internațional, ca o contribuție la efor-

FIȘE

turile în vederea stabilirii unui nou ordin internațional. Componentă esențială a unui vast proces de fundamentare și generalizare a regulilor noi de comportare interstatală, definierea și încetățenirea unor precepte democratice privind conduita internațională a statelor prezintă — apreciază autorii — o importanță majoră pentru asigurarea desfășurării normale a relațiilor internaționale, pentru instaurarea unui climat de pace și colaborare care să favorizeze afirmarea multilaterală a tuturor popoarelor. Codificarea drepturilor și îndatoririlor internaționale este menită, în special, să garanteze, în condiții sporite, respectul ființei naționale a tuturor popoarelor.

După un excurs istoric în această tematică, autorii fac o încercare minuțioasă de definire a drepturilor și obligațiilor statelor.

DINAMICA PREȚURILOR INTERNAȚIONALE ÎN 1976 — 1977^{*}

ANUL 1977 a început în economia capitalistă sub semnul menținerii în continuare a ritmurilor scăzute ale evoluției producției, al dificultăților în resorbirea șomajului ridicat, al inflației persistente și al încetinelii activității de investiții. În partea a doua a anului 1976, mai ales în trimestrul III, creșterea economică — reluată după criza anilor 1974—1975 în principalele țări — a manifestat o încetinire considerabilă. Prioritatea acordată în toate țările capitaliste reducerii inflației a condus autoritățile din aceste țări spre o politică de așa-numită „creștere moderată”.

Pe acest fond, prețurile internaționale au înregistrat în 1976 a ușoară tendință de creștere, spre deosebire de anul precedent când ele s-au încadrat într-o evoluție descendentă.

O rezultantă și factorii ei determinanți

VALOAREA medie unitară de export a produselor industriale finite, potrivit indicelui ONU, a fost în trimestrul III 1976 cu 2,8% mai mare decât în ultimul trimestru al anului 1975.

Prețurile produselor de bază au înregistrat, de asemenea, o tendință de creștere. Astfel, potrivit indicelui Institutului de Economie Mondială, prețurile produselor de bază cuprinse în nomenclatorul de export-import al R. S. România au fost în luna decembrie 1976 cu 9,3% mai mari decât nivelul de la începutul anului. Această creștere a compensat practic scăderea prețurilor din cursul anului 1975 (−8,9%). Pe parcursul anului 1976 evoluția a fost diferențiată, caracterizându-se printr-o creștere în perioada ianuarie-septembrie (+9,4%) și o ușoară scădere în octombrie-noiembrie (−0,7%).

Tendința prețurilor pe ansamblul comerțului internațional a fost rezultanta acțiunii atât a unor factori stimulatori cât și a unor factori depresivi. Printre primii pot fi amintiți: procesul de înviorare economică în majoritatea țărilor capitaliste dezvoltate; procesul de refacere a stocurilor la consumatorii occidentali în prima parte a anului 1976; creșterea volumului fizic al comerțului internațional; restrângerea ofertei mondiale la unele produse agroalimentare și materii prime industri-

ale; multiplicarea tranzacțiilor comerciale cu caracter speculativ. Pe de altă parte, o acțiune în sens depresiv au exercitat: creșterea lentă a cererii datorită lipsei de sincronizare a înviorării din principalele țări capitaliste și din diferitele ramuri ale industriei prelucrătoare, precum și politica de preîntâmpinare a „suprîncălzirii” economiei promovată de autorități; deficitul balanțelor de plăți externe și al balanțelor comerciale; existența unor mari disponibilități la diferite materii prime și alte produse etc.

Diferențieri pe grupe de mărfuri

ÎN CADRUL produselor de bază cele mai pronunțate creșteri ale prețurilor au fost înregistrate la materii prime și semifabricate industriale, datorită activizării importurilor țărilor capitaliste dezvoltate în prima jumătate a anului 1976, în special pentru refacerea stocurilor epuizate în perioada de recesiune. În decembrie 1976 prețurile acestor produse s-au situat la un nivel mai mare cu 13,5% față de sfârșitul anului precedent. Majorări mai pronunțate ale prețurilor au fost înregistrate la produsele utilizate de industria bunurilor de consum. Astfel, prețurile au crescut la fibre animale și vegetale (+42,0%), cauciuc (+27,0%), piei brute de bovine (+26,0%), metale (+12,0%), minereuri (+2,0%), lemn și produse din lemn (+6,8%).

La majoritatea produselor alimentare prețurile au prezentat o tendință de scădere aproape în tot cursul anului 1976, ca urmare a balanțelor excedentare existente pe plan mondial. În decembrie 1976, prețurile erau mai scăzute cu 3,8% față de nivelul existent la sfârșitul anului precedent. Prețurile au scăzut în special la zahăr (−30,0%) și cereale (−14,0%), mai puțin însă la uleiuri și semințe oleaginoase (−0,7%) și la carne și produse animaliere (−2,7%). La cafea și cacao, sub influența deficitelor însemnate existente pe plan mondial, prețurile au crescut de peste două ori.

La combustibili prețurile internaționale au înregistrat o creștere treptată în tot cursul anului 1976, ajungând în luna decembrie la un nivel mai mare cu 10,4% comparativ cu sfârșitul anului 1975. Prețurile au crescut la cărbuni și cocs (+15,2%), produse petroliere

(+11,3%) și țiței (+1,8%). Majorarea prețurilor la țiței a rezultat din ajustările prețurilor de vânzare „la terți” efectuate de unele țări producătoare în vara anului 1976, în funcție de calitatea și nivelul cererii, cu toate că decizia OPEC de „înghețare” a prețurilor a fost în principiu menținută în tot cursul anului trecut.

Pentru anul 1977 se prevede că prețurile produselor de bază vor cunoaște în continuare o creștere, datorită sporirii cererii la unele materii prime și semifabricate industriale și majorării prețurilor la țiței cu începere de la 1 ianuarie 1977. Potrivit unor aprecieri ale institutelor HWWA (R. F. Germania) și NIESR (Anglia), pe ansamblu prețurile produselor de bază ar urma să crească în medie cu 9%.

Impactul prețului țițeiului

DUPĂ CUM SE ȘTIE, în cadrul reuniunii de la Doha (Qatar) din 15—17 decembrie 1976, țările membre ale OPEC au hotărât aplicarea, cu începere de la 1 ianuarie 1977, a unei majorări diferențiate a prețului de vânzare al țițeiului. Astfel, Arabia Saudită și Emiratele Arabe Unite au majorat prețul cu 5%, noul nivel urmînd să fie menținut neschimbat în tot cursul anului 1977; celelalte țări membre ale OPEC au hotărât o majorare cu 10,34% a prețului, la care se va adăuga o nouă creștere de 4,72% începînd cu 1 iulie 1977. Arabia Saudită și Emiratele Arabe Unite au anunțat, totodată, desființarea plafoanelor convenite asupra producției lor de țiței și stabilirea nivelului producției proprii în funcție de evoluția cererii mondiale.

Avînd în vedere că Arabia Saudită și Emiratele Arabe Unite dau la ora actuală circa 35% din producția de țiței a OPEC, majorarea medie (ponderată) a prețului țițeiului este estimată la 8,0—8,3% pentru prima jumătate a anului 1977 și la 11,0—11,7% pentru a doua jumătate a anului în curs.

Efectul majorării diferențiate a prețului țițeiului asupra pieței „libere” va consta în apariția, în trimestrul I 1977, a unui excedent de țiței de circa 3,75—6 milioane tone, rezultat din destocările pe care le vor efectua societățile petroliere internaționale care, în ultimul trimestru al anului 1976, achiziționaseră cantități masive (la prețuri nemajorate) în scopul speculării lor după majorarea așteptată.

^{*} Material elaborat în cadrul Institutului de Economie Mondială.

Majorarea prețului va antrena în anul 1977 cheltuieli suplimentare la importul de țitei, pentru țările occidentale, evaluate la circa 8,5 miliarde dolari, considerându-se însă că aceasta nu este de natură să frîneze efortul de redresare a economiilor țărilor respective. Din estimările referitoare la cheltuielile suplimentare ale principalelor țări consumatoare rezultă următoarele situații particulare: S.U.A.: aproximativ 2 miliarde dolari (în condițiile în care importul provine în proporție de 80% din Arabia Saudită și Emiratele Arabe Unite); Japonia: 1,8 miliarde dolari (dat fiind că 35% din import este asigurat de Arabia Saudită și Emiratele Arabe Unite); majorarea medie a prețului țiteiului pentru Japonia va fi de 6—7%); CEE: 4,5 miliarde dolari (țările Pieței Comune ar fi cel mai serios afectate, întrucât importul lor de țitei provine în principal din cele 11 țări ale OPEC care au hotărât majorarea imediată a prețului cu 10,34%).

Între țările Pieței Comune, costurile suplimentare ar fi repartizate astfel: Anglia: 43—56 milioane dolari (25% din import provine din Arabia Saudită și Emiratele Arabe Unite); Franța: 1 miliard dolari (35—40% din import provine din Arabia Saudită și Emiratele Arabe Unite); R. F. Germania 2,4 miliarde dolari (19% din import provine din Arabia Saudită; dată fiind creșterea cu 10% a cursului mărcii vest-germane în raport cu dolarul, în intervalul de la 1 octombrie 1975 pînă în prezent, pentru R.F. Germania prețul țiteiului exprimat în mărci rămîne practic neschimbat); Italia: 650 milioane dolari (35% din import din Arabia Saudită și Emiratele Arabe Unite).

În scopul atenuării deficitului balanței de plăți a țărilor în curs de dezvoltare (+1 miliard dolari), cauzat de actuala creștere a prețului țiteiului, țările OPEC au hotărât suplimentarea cu 800 milioane dolari a fondului de ajutor acordat „lumii a treia“.

Incertitudini diverse

EVOLUȚIA prețurilor la o serie de grupe de mărfuri stă în mod deosebit sub semnul incertitudinilor în ceea ce privește producția, folosirea capacităților, stocurile, consumul.

Pe piața laminatelor din oțel creșterea consumului în anul 1977 este evaluată la circa 7—8%. Avînd în vedere gradul scăzut de utilizare a capacităților de producție existente la începutul anului (de exemplu, numai 70% în oțelăriile din Piața Comună), este de așteptat ca prețurile să înregistreze majorări, mai accentuate în a doua parte a anului și în special la unele sortimente (tablă grosă și profile). Se apreciază că prețurile de export ale laminatelor din oțel vor crește în anul 1977 cu cel puțin 10%.

Pe piața metalelor neferoase se estimează o creștere a consumului în 1977, mai evidentă în a doua jumătate a anului, la cupru (+7%), plumb (+6%), cositor (+8%) și aluminiu (peste 10%). Înviorarea cererii va determina o tendință de majorare a prețurilor pe piața internațională, care va fi însă atenuată, în special în prima parte a anului, la cupru, plumb, zinc, aluminiu, nichel, de nivelul ridicat al stocurilor.

Se prognozează că prețurile vor atinge către finele anului 1977 niveluri ridicate: cupru — peste 1700 dolari/tonă (față de 1287 dolari/tonă, media lunii decembrie 1976), plumb — peste 600 dolari/tonă (477,5 dolari/tonă în decembrie 1976), zinc — peste 750 dolari/tonă (641 dolari/tonă în decembrie 1976), aluminiu — 1200 dolari/tonă (890 dolari/tonă în decembrie 1976).

În cazul cositorului, situația de incertitudine existentă pe piața la începutul anului 1977, datorată în principal epuizării stocului tampon și refuzului Boliviei de a semna cel de al V-lea Acord Internațional al Cositorului, va determina creșteri sensibile ale prețurilor, în special în trimestrul I din 1977. Bolivia condiționează semnarea Acordului, în principal, de efectuarea unei noi majorări a prețului limită superior de intervenție al stocului tampon (care este de 8641 dolari/tonă în prezent).

Pe piața fibrelor textile naturale, deși în sezonul actual producția mondială de bumbac înregistrează o creștere (12,9 milioane tone, față de 11,9 milioane tone în sezonul 1975/76) balanța mondială a bumbacului va fi probabil ușor deficitară. În același timp trebuie avut în vedere că decalajul destul de mare existent în ultima parte a anului trecut între prețurile bumbacului (circa 1900 dolari/tonă) și prețurile fibrelor poliesterice tip bumbac (circa 1200 dolari/tonă) va limita creșterea consumului de bumbac. În această situație, este de așteptat ca prețurile bumbacului să manifeste o ușoară tendință de scădere.

În condițiile în care disponibilitățile mondiale de lînă sînt mai reduse decît în sezonul trecut, iar consumul mondial cunoaște o evoluție ascendentă, prețurile internaționale la acest produs vor înregistra, în continuare, o tendință de creștere.

Prețurile la piei brute de bovine vor continua să crească, în special în prima jumătate a anului 1977, datorită reducerii vînzărilor în majoritatea țărilor producătoare și exportatoare.

Date fiind contingentele evidente dintre evoluția prețurilor internaționale și situația balanțelor comerciale și de plăți, prezintă interes și tendințele înregistrate și prognozate în acest domeniu de „bilanț“ al schimburilor internaționale.

Înrăutățirea balanțelor comerciale și de plăți

COMPARATIV cu anul 1975, cînd restrîngerea activității economice a condus la reducerea importurilor și, ca urmare, la formarea unui excedent de 5,5 miliarde dolari al balanței comerciale pe ansamblul țărilor OCDE, în anul 1976 reluarea creșterii economice a avut ca urmare sporirea importurilor, rezultînd un deficit cumulat al țărilor OCDE de 13 miliarde dolari.

Pe ansamblul țărilor capitaliste, importurile au crescut față de anul 1975 cu 13,5%, iar exporturile cu 9,25%. Pentru majoritatea țărilor capitaliste dezvoltate a fost caracteristică creșterea mai pronunțată a importurilor decît a exporturilor. Astfel, în S.U.A. importurile au crescut față de anul pre-

cedent cu 21,25%, iar exporturile cu 4,5%, trecîndu-se de la un excedent comercial de 9 miliarde dolari în 1975 la un deficit de 8,5 miliarde dolari în 1976. În cazul Franței, s-a înregistrat în 1976 un deficit estimat la 4,25 miliarde dolari, față de un excedent de 1,4 miliarde dolari în 1975. În R. F. Germania importurile au crescut cu 15%, iar exporturile cu 13,5%; balanța comercială a R. F. Germania a suferit o ușoară reducere a excedentului, de la 17,2 miliarde dolari în 1975 la circa 16,5 miliarde dolari în 1976.

O excepție notabilă la această tendință generală a constituit-o Japonia, unde importurile au crescut cu 11,25%, iar exporturile — cu 22,5%, obținîndu-se un excedent al balanței comerciale de circa 10 miliarde dolari, față de 5 miliarde dolari în 1975.

Balanțele de plăți curente ale țărilor capitaliste au cunoscut în 1976 mutații în sensul indicat de balanțele comerciale. Pe ansamblul țărilor OCDE, deficitul plăților curente s-a ridicat la 22,5 miliarde dolari, față de un deficit cumulat de 6,5 miliarde dolari în 1975. De menționat că, în timp ce excedentul balanței de plăți curente a R. F. Germania a rămas în 1976 la aproximativ același nivel, de circa 4 miliarde dolari, ca în 1975, soldul balanței de plăți curente a S.U.A. a trecut de la un excedent de 11,7 miliarde dolari în 1975 la un deficit estimat de 1,2 miliarde dolari. În 1976, balanța de plăți curente a Franței a înregistrat un deficit de circa 6 miliarde dolari, față de un deficit de numai 100 milioane dolari în 1975. S-a majorat, de asemenea, deficitul balanței de plăți curente în cazul Italiei.

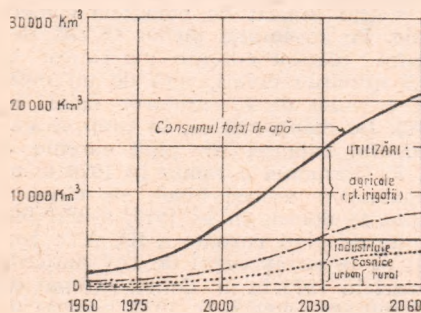
Japonia, în schimb, a trecut de la un deficit de 700 milioane dolari în 1975 la un sold excedentar al balanței de plăți curente estimat la 3,7 miliarde dolari în 1976.

În contextul unei conjuncturi economice caracterizate prin ritmuri de creștere mai reduse decît în 1976 și al micșorării ritmului de creștere al volumului comerțului internațional de la 10% în 1976 la circa 8%, se estimează că în 1977 balanța comercială va înregistra un deficit de circa 5 miliarde dolari pe ansamblul OCDE. Această reducere scontată a deficitului comercial față de anul trecut este așteptată să se producă în primul rînd pe seama creșterii probabile a excedentului comercial al R. F. Germania, ca și pe seama reducerii scontate a deficitului comercial în Italia, Anglia și Franța, în ciuda sporirii probabile a deficitului comercial în S.U.A. și a reducerii excedentului în Japonia.

În ceea ce privește situația balanțelor de plăți curente, pentru 1977 se prognozează reducerea pe ansamblul OCDE a deficitului, însă într-o măsură mai mică decît în cazul balanțelor comerciale. Astfel, se estimează pentru 1977 o majorare a deficitului plăților curente în S.U.A. ca și o reducere pînă aproape de zero a excedentului plăților curente în Japonia; se va reduce însă deficitul plăților curente în Franța și Anglia; se anticipează o creștere a nivelului excedentului balanței plăților curente în R. F. Germania și în Olanda.

Cererea mondială de apă

CANTITATEA de apă existentă pe planeta noastră este fixă. Ea nu poate fi sporită, așa cum se întâmplă în cazul lemnului, și nici nu se micșorează ca în cazul cărbunelui, pentru a vorbi de alte două mari bogății naturale. Resursele de apă utilizabile au rămas constante, dar cererea în acest domeniu s-a mărit în proporții uriașe odată cu creșterea populației, cu nevoile sporite din agricultură, industrie și pentru utilizări casnice. Graficul pe care îl reproducem după buletinul *Aqua* (publicat în întimpinarea Conferinței Națiunilor Unite pentru apă, Mar del Plata — Argentina, 14-25 martie a.c.) ilustrează o încercare de a întrevădea evoluția cererii mondiale de apă până dincolo de mijlocul secolului viitor.

Tendențele care se desprind din grafic în privința structurii cererii exprimă, fără îndoială, afară de aspectul cantitativ global, nevoia de a vedea îndreptate o serie de situații din lumea contemporană, în care utilizarea apei pe glob reflectă inegalitățile existente în cadrul economiei mondiale. Pentru a da un singur exemplu: trei pătrimi din locuitorii zonelor rurale de pe glob (este vorba deci precumpănitor de țările în curs de dezvoltare) nu au asigurate în prezent resurse corespunzătoare de apă potabilă.

Bogăția combustibililor săraci

FRINTRE DEȘEURILE proceselor de producție industriale se numără și așa-numiții combustibili săraci, respectiv cu o valoare calorică (inițială) scăzută. Trecând în revistă experiențele recente în domeniul valorificării unor asemenea combustibili, revista *L'Usine Nouvelle* citează cazul utilizării gazelor de furnal, prin îmbogățirea sau supraoxigenarea lor. În Franța, scrie revista, pot fi recuperate astfel circa 9 miliarde mc de gaze pe an, reprezentând echivalentul a 750 mii tone de petrol.

În industria prelucrării lemnului, prin utilizarea deșeurilor (îndeosebi a scoarței arborilor) se poate obține, de pildă, abur industrial. Randamentul este de două-trei tone de abur de la o tonă de scoarță, operația fiind rentabilă până la o distanță maximă de colectare a deșeurilor de 50 km.

O altă sursă este reprezentată de haldele de șteril din vecinătatea minelor de cărbuni. În Franța, la un conținut mediu de 15% cărbune, prin tratarea șterilului se economisesc anual 400 mii tone de petrol.

Toate aceste acțiuni de recuperare și altele, chiar dacă nu sînt absolut rentabile, permit însă economisirea de mijloace importante necesare pentru prevenirea — pe alte căi — a poluării mediului înconjurător cu deșeurile respective.

Erdenet — cel mai mare centru industrial al Mongoliei

PE BAZA zăcămintelor de cupru și molibden de la Erdenet, în R.P. Mongolă se construiește în prezent cel mai mare obiectiv industrial al țării — un complex de extracție și concentrare a minereurilor care, potrivit revistei *Mongolia*, se va număra printre primele zece din lume ca importanță. Producția lui anuală va depăși cu 40% întreaga producție industrială a Mongoliei din anul 1975, permițînd în același timp dublarea exportului. Intrarea în funcțiune a complexului este planificată pentru 1979. Fiind vorba de zăcăminte de mare amploare (cele de cupru sînt estimate la circa 1 miliard tone, respectiv jumătate din totalul celor cunoscute în Asia în prezent), valorificarea lor se va face de-a lungul unei perioade mai lungi de timp. De aceea, în preajma marelui complex se construiește nu o simplă așezare minieră, ci un oraș modern care în 1980 va număra 30.000 locuitori. În afară de blocuri de locuințe, aici se vor construi școli, un palat al culturii, o arenă sportivă, un ștrand și obiective industriale cum sînt o întreprindere de prelucrare a lemnului, o fabrică de covoaare etc.

De veghe împotriva poluării

PENTRU a se putea interveni în cazul cînd poluarea atinge niveluri excesiv de ridicate, în anumite intersecții aglomerate din Tokio au fost

instalate dispozitive electronice (vezi fotografia) care măsoară și alăiează luminos, în permanentă, nivelurile de poluare atmosferică (în partea superioară) și fonică (în partea inferioară). Tokio este considerat una din cele mai poluate metropole ale lumii.

Condiții permanent grele pentru muncitorii străini

PUTERNIC DIMINUAT de criza economică și de șomajul ridicat care a însoțit-o, persistînd și în faza de redresare, fluxul muncitorilor străini spre Europa occidentală nu a încetat total. Principalele șapte țări europene de emigrație au „exportat” în 1975 aproape 140.000 muncitori, în vreme ce în 1973 fluxul respectiv depășea 500.000 muncitori. Ținînd seama că 40% din emigranții recentii sînt italieni (beneficiind de principiul liberei circulații a mîinii de lucru în C.E.E.), față de numai 17% în 1973, fără italieni fluxul respectiv s-a diminuat de la 424.000 la 31.000 oameni în perioada analizată. Totuși, pe ansamblu, numărul muncitorilor străini în Europa occidentală nu s-a redus considerabil (de la 7,5 milioane cit era estimat în 1973 el a ajuns la 6,5 milioane la începutul anului 1975 și 6,3 milioane la sfîrșitul lui). Reducerea a fost mai sensibilă numai în două țări, în Elveția și în R.F.G., deși în general, în momentele cele mai acute ale crizei, rata șomajului a fost mai importantă în rîndul muncitorilor străini decît al celor autohtoni, iar condițiile mai grele de muncă și viață ale primilor rămîn o permanentă. Fără îndoială, relevă un raport al O.C.D.E., nivelul ridicat al șomajului în unele din țările lor de origine, în special în Italia și în Portugalia, a determinat pe mulți dintre muncitorii străini să ezite să se reîntoarcă.

Dar chiar cînd se reîntorc, notează la rîndul său publicația *Migration News*, puțini dintre foștii emigranți calificați și cu experiență ocupă un post în industrie, îndreptîndu-se către agricultură sau spre sectorul terțiar.

Cercetarea viitorului în India

SOCIETĂȚILE pentru cercetarea viitorului, mai numeroase în țările dezvoltate ale lumii, devin o prezență tot mai frecventă și în țările în curs de dezvoltare (Clubul de la Dakar în Senegal, Fundația Bariloche în Argentina sînt numai cîteva din exemplele care se pot cita). Recent, după cum anunță *W.F.S.F. Newsletter*, a fost creată o nouă asemenea societate în India, denumită „Indian Society of Management and Future”, care își propune să dezvolte conștiința „problemelor viitorului Indiei”. Cercetările sale se vor concentra asupra perspectivelor de dezvoltare ale industriei, asupra problemelor conducerii și organizării, ale dezvoltării rurale și ale tineretului. Ea își propune să lucreze în strînsă colaborare cu Departamentul indian al științei și tehnologiei, de asemenea interesat de problemele viitorologiei. Noua societate va organiza, între altele, cursuri de perfecționare pentru personalul de conducere din sectorul public și particular, interesat în domeniul previziunii pe termen lung.

GLOSAR

Inflația importată

INCERCÎND să motiveze prelungirea exasperantă a fenomenelor inflaționiste, factorii de răspundere din țările capitaliste susțin adeseori că inflația nu s-ar datora unor cauze interne, asupra cărora guvernul ar putea să acționeze cu mai multe șanse de reușită, ci unor cauze externe. Cu alte cuvinte, se face distincția între inflația endogenă, provocată de anumite dezechilibre economice și financiare proprii țării respective, și inflația exogenă care, avându-și originea în exterior, se află în afara posibilităților de intervenție ale guvernului.

Prin ce mecanisme inflația se poate transmite peste granițe, ca și când ar fi o marfă exportată de o țară și importată de alta?

În această privință, oamenii de știință și practicienii occidentali nu s-au pus încă de acord — ca de altfel în întreaga problematică a inflației —, astfel încât gena inflației importate este controversată. Există un consens numai asupra celor două căi de introducere din afară a inflației, dar și acestea cu anumite semne de întrebare. Una din căi aparține domeniului prețurilor. Dacă prețurile externe cresc din cauza inflației din țările exportatoare, ele vor influența nivelul prețurilor din țările importatoare. Influența va fi cu atât mai puternică, cu cât importul are o pondere mai mare în economia unei țări și cu cât inflația va influența mai mult prețurile externe. Odată cu importul de mărfuri va fi importată și inflația.

La aceasta s-a obiectat că prețurile externe influențează pe cele interne pe cale indirectă, adică prin intermediul cursurilor valutare. Dacă aceste cursuri se modifică în mod corespunzător, ele ar putea anihila întreaga influență inflaționistă a prețurilor externe. Dacă însă cursurile rămân fixe importul de inflație devine o realitate.

Un alt mecanism de import al inflației ar fi acela al balanței tranzacțiilor curente (balanța comerțului plus balanța serviciilor, balanța veniturilor etc.). Dacă această balanță este activă, înseamnă că țara a exportat mai multe mărfuri și a prestat mai multe servicii. Populația țării va rămâne cu mai puține posibilități de aprovizionare, deși veniturile ei nu au scăzut, adică cererea de consum nu s-a micșorat. Dacă prețurile nu sînt controlate, consecința va fi o creștere a prețurilor interne, de origine inflaționistă. Cu un corectiv: dacă volumul economisirii interne crește în aceeași măsură în care a scăzut aprovizionarea, cererea de consum se va reduce corespunzător, anihilând efectul inflaționist al exportului.

În sfîrșit, ar mai fi o cale de introducere din afară a inflației: importul de capital. Atunci cînd intră capital străin într-o țară, primele care profită sînt băncile. Capacitatea lor de a acorda credite crește, astfel încît importul de capital este susceptibil să provoace o inflație de credit. Urișele mișcări de capital din anii '60 dintre S.U.A., pe de o parte, și Europa occidentală și Japonia, pe de altă parte par să fi fost vinovate de intensificarea procesului inflaționist din țările partenere ale Statelor Unite. Dar și aici există un corectiv: nu este suficient să crească oferta bancară de credite, ci trebuie să crească și cererea de credite a economiei.

C. K.

1) Vezi glosarul din 24 septembrie 1976.

Negocieri GATT

Agapie Bălan. Rîșnov — Primul rezultat concret al actualei runde de negocieri comerciale multilaterale din cadrul GATT pentru liberalizarea comerțului internațional, cunoscută și sub denumirea de Runda de la Tokio, îl reprezintă concesunile tarifare și netarifare la produsele tropicale acordate țărilor în curs de dezvoltare interesate, cu

începere de la 1 ianuarie a.c. de Australia, țările Pietei Comune, Finlanda, Norvegia, Suedia, Noua Zeelandă și Elveția. Concesiile similare vor fi acordate în curînd și de Austria, Canada și Japonia. Ele se referă la asemenea produse cum sînt cafeaua, cacaoa, ceaiul, condimentele și numeroase alte articole (în total circa 290) exportate mai ales sub formă de produse primare, dar în unele cazuri și sub formă de produse prelucrate sau semifinite. Pentru multe din cele 44 țări în curs de dez-

voltare care au solicitat un tratament special pentru produsele lor tropicale, aceste produse formează cel mai important capitol al exportului.

Populație

Florica Ichim, Alba Iulia — 1) Cu 21 245 103 locuitori în 1975, România se situează pe locul 9 în Europa și pe locul 31 în lume, înscriindu-se în rîndul țărilor mijlocii ca număr al populației.

2) Prin speranța de viață la naștere se înțelege numărul mediu de ani pe care i-ar trăi o persoană născută în prezent, cu condiția ca în decursul vieții sale mortalitatea la fiecare vîrstă să fie aceeași constatată cu prilejul întocmirii tablei de mortalitate. Speranța de viață la naștere era în perioada 1970-1975 de 71,2 ani în regiunile dezvoltate ale globului și de 53,9 ani în cele puțin dezvoltate, cu tendința de reducere a acestui decalaj. În limbajul curent se utilizează termenul de durată medie de viață, care nu trebuie însă confundat cu vîrsta medie. Vîrsta medie se determină, de obicei, pe baza datelor unui recensămînt al populației, după formula mediei aritmetice.

Speranța de viață se poate calcula nu numai pentru nou născuți, ci pentru orice individ, începînd din orice moment al vieții sale.

Scurt istoric al brevetării

Vasile Popescu, București — Eliberarea de brevete pentru invenții tehnice sau tehnologice datează de multe secole. În Evul Mediu se acordau așa-numite privilegii, primul privilegiu cunoscut în istorie fiind primit în sec. al XII-lea de un meșteșugar arab, pentru descoperirea unei noi metode de colorare a țesăturilor. În Franța se cunoaște privilegiul acordat în 1330 pentru fabricarea sticlei; în Italia — cel dat în 1421 pentru folosirea unei nave cu macara; în Elveția (în 1464) — pentru producerea de hîrtie; în Olanda (1537) — pentru fabricarea de oglinzi; în Polonia (1573) — privilegiul pentru utilizarea pșei de bătut monezi ș.a.m.d. În Rusia primele privilegii se acordă la începutul sec. XVIII, pe timpul lui Petru cel Mare.

Interesant este faptul că și cu secole în urmă la acordarea unor privilegii se urmărea și criteriul eficienței acestora. De pildă, în Franța, pentru accelerarea aplicării în practică a invențiilor privilegiile se acordau pe o perioadă de 15 ani, dar cu condiția ca invenția să fie aplicată încă în cursul primului an; în caz contrar inventatorul își pierdea drepturile.

Flotă

Marian Dumitru, Constanța — 1) Potrivit datelor publicate de Lloyd's Register of Shipping, 65% din tonajul flotei mondiale a fost construit în ultimii zece ani. Cele mai „tinere“ flote naționale se apreciază că sînt cele ale Suediei și Norvegiei, în care ponderea navelor cu sub 10 ani vechime ajunge la 83% din tonaj.

2) Valoarea împrumutului obținut de guvernul Republicii Socialiste Vietnam de la Fondul Monetar Internațional în ia-

nuarie a.c., în cadrul formulei așa-numitelor „facilități financiare compensatorii“, reprezintă echivalentul a 31 milioane drepturi speciale de trageră (DST). În prezent dintre țările socialiste, alături de Vietnam sînt membre ale F.M.I. Iugoslavia și România.

Canalul Suez

Vasile Vișinoiu, Tulcea — De la redeschiderea sa, la 5 iunie 1975, și pînă la sfîrșitul anului trecut Canalul Suez a fost străbătut de peste 21 000 nave. Pentru a avea o idee asupra intensității traficului, menționăm că un record de circulație prin canal s-a înregistrat la 16 noiembrie 1976, cînd el a fost traversat de 74 nave transportînd în total 2,14 milioane tone de mărfuri. Dintre aceste nave, 14 erau petoliere (între care unul olandez de 210 000 tone) care își descărcaseră încărcătura.

Pentru a stimula utilizarea acestei căi de navigație, recent autoritățile egiptene au redus taxele care trebuie achitate la traversarea sa,

reprodus după The Times, ilustrează această afirmație pe exemplul unor ramuri ale economiei britanice. Datele tabloului cuprind spre comparație și profiturile obținute din export din Anglia. Pe ansamblu rezultă că în 1974 și 1975 firmele industriale britanice au obținut jumătate din profiturile lor pe seama filialelor lor din străinătate, 10% din ex-

Profituri din străinătate

Ilie Musteștea. Predeal — Cazul firmelor americane, la care vă referiți, nu este singular. Și în alte țări capitaliste dezvoltate marile firme ob-

Profituri obținute de firmele britanice^{x)}

	- în % din total -	
	Din activități în țară	Din export în străinătate
Construcții navale	3	90
Mașini de birou	72	14
Petrol	84	-
Băuturi alcoolice	7	73
Tutun	64	4
Motoare	58	9
Produse chimice	49	17
Textile	46	19
Industria alimentară	58	5
Construcția de mașini grele	42	18
Industria electrotehnică	34	18
Materiale de construcție	50	2
Construcții de mașini	30	19
Industria hîrtiei	38	4
Articole de uz casnic	18	16
Construcții și antrepriză	31	-
Industria electronică	11	16
Magazine alimentare	19	-
Industria berii	13	2
Total industrie	50	9

x) Ponderi calculate pe baza rezultatelor din 1974 și 1975

țin adeseori o parte importantă a profiturilor din activități desfășurate în afara hotarelor țării lor. Tabelul de mai sus,

portul societăților-mamă și restul de 40% din desfășurarea pe piața internă a producției realizate în țară.

TEMEIURI ALE DEZVOLTĂRII ROMÂNIEI

(Urmare din pag. 21)

a nivelului de trai al întregului popor. În acest sens, Programul aprobat de Congresul al XI-lea al partidului înscrie ca una din direcțiile principale ale evoluției societății românești. „Satisfacerea într-o măsură tot mai mare de către societate, a unor necesități comune tuturor cetățenilor, asigurându-se împletirea pe această cale în viitor a principiului repartiției socialiste după muncă cu principiul repartiției comuniste privind satisfacerea deplină a cerințelor raționale de viață ale oamenilor”.

Pornind de la aceste considerente Programul prevede ca în viitor fondurile sociale de consum să crească în așa fel încât la sfârșitul deceniului următor ele să reprezinte 30—32% din totalul veniturilor populației. Numai în perioada 1976—1980 veniturile din fondul social, calculate pe o familie, vor crește de la 7 500 lei la 10 900 lei.

DEZVOLTAREA neîntreruptă și în ritm rapid a economiei României pe baza, corelației optime dintre fondul de acumulare și fondul de consum se va concretiza în noi dimensiuni ale producției materiale și ale veniturilor populației. Astfel, corespunzător liniilor directoare ale dezvoltării economice și sociale a României, aprobate de Congresul al XI-lea al partidului, producția industrială va fi în 1990 de 6,5 — 7,5 ori mai mare decât în 1970, iar producția globală agricolă — media anuală — va fi în 1986—1990 de 1,5 — 1,8 ori mai mare decât media anuală a perioadei 1971—1975. În 1990 venitul național va depăși de 3,5—3,8 ori nivelul din 1975, ceea ce va însemna un nivel de 2 500 — 3 000 dolari pe locuitor. În aceste condiții, fondul de consum al populației va crește la asemenea dimensiuni care să asigure venituri reale pe un locuitor de 3—3,5 ori mai mari decât în 1970.

Actualul plan cincinal, reflectând coordonatele programului dezvoltării economice în perspectiva anului 1990, prevede ca veniturile totale reale ale populației să crească cu 35—40 la sută, asigurându-se, în continuare, micșorarea decalajelor dintre veniturile mari și mici, dintre veniturile populației urbane și rurale. Astfel, paralel cu creșterea retribuiției reale a personalului ocupat în unitățile de stat cu 18—22 la sută, va avea loc o sporire mai rapidă a veniturilor reale ale țărănimii, pe o persoană activă, acestea prezentând creșteri de 20—29 la sută.

Înfăptuirea acestor obiective va marca o treaptă superioară în evoluția societății noastre al cărui scop suprem este bunăstarea socială și dezvoltarea multilaterală a omului.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

VASILE SILAGHI, comuna Arduș, Satu Mare — În situația relatată, calculul retribuiției medii lunare se face în fiecare an și nu la terminarea perioadei de angajare. Din cele prezentate în scrisoarea dv. rezultă că nu este posibil să se recunoască vechimea în muncă a lucrătorilor din cadrul prestațiilor de servicii, care n-au realizat, în medie lunară pe un an, retribuiția minimă pe economic.

ING. MARIA LUPU, Ploiești — Revenirea asupra remunerării stabilite cu prilejul transferării corespunde prevederilor legale. Persoana în cauză trebuia să fie încadrată, cu prilejul transferării în rețeaua comercială, la retribuiția corespunzătoare funcționarului administrativ I. Aceasta fără să se țină seama de majorarea de retribuiție de care a beneficiat anterior în unitățile de industrie ușoară, deoarece în unitatea unde a fost transferată nu se aplicase, la data transferării, majorarea retribuiției.

CONSTANTIN ANDRONIC, Iași — De la data când o persoană a beneficiat de o majorare individuală a retribuiției, ca urmare a transferului la o întreprindere dintr-o grupă superioară de ramuri, are dreptul la alocație de stat pentru copii în raport cu noua retribuiție majorată.

MIHAI DODA, Deva — Funcția de șef echipă întreținere este specifică exploatarea căilor ferate și face parte din structura de personal „muncitori”. Prin nivelul de pregătire profesională, sarcinile și răspunderea pe care le au, șefii de echipă întreținere care sînt muncitori de înaltă calificare în ramura întreținerii căii. Dacă aceștia sînt absolvenți ai școlilor profesionale, cu o vechime de cel puțin 8 ani ca muncitori calificați în ramura întreținerii căii, potrivit prevederilor pct. 67, lit. e din anexa 2 la Legea nr. 12/1974, pot fi considerați că îndeplinesc condițiile

pentru ca, pe bază de examen sau concurs, să ocupe un post de tehnician în ramura întreținerii căii. După o vechime de cel puțin 5 ani ca tehnician, potrivit prevederilor pct. 66, alin. 1, din anexa 2 la aceeași lege, pot fi considerați că îndeplinesc condițiile pentru ca, pe bază de examen sau concurs, să fie promovați în funcția de tehnician principal.

PANTELIMON PIENARU, Tirgu Jiu — Cînd penalizările calculate potrivit H.C.M. nr. 306/1970 sînt sub 500 lei și unitatea în cauză nu le achită, aceasta urmează să fie acționată de către creditor. În baza hotărîrii Arbitrajului de Stat sau a organului ierarhic superior al debitorului, după caz, se pot introduce în bancă dispoziții de încasare pentru orice sumă, potrivit prevederilor pct. 11 din Normele Metodologice nr. 2/1977 ale Băncii Naționale care se decontează fără a mai fi nevoie de acceptul plătitorului conform pct. 100, lit. a din aceleași norme.

NICOLAE SOLOMON, Ciulnița — Pentru copiii de rangul III—V este stabilit același cuantum al alocației, care se diferențiază numai în raport de retribuiția tarifară a beneficiarului, precum și de mediul — urban sau rural — în care locuiește. Pentru al patrulea copil, întrucît aveți o retribuiție tarifară lunară de încadrare de 1975 lei și locuiți în mediul urban, aveți dreptul la o alocație de 160 lei.

NICOLAE HELGIU, Vaslui — Aveți dreptate. Suprafața amenajată pentru irigații până în anul 1980 va fi de 3 000 mii ha.

AURELIAN RĂDULESCU, Constanța — Urmărind revista noastră veți citi și articolul care vă interesează.

VIRGIL MILEA BUGARU, Sînnicolau Mare — Abonamentul la revista noastră vă dă dreptul să optați la toate lucrările editate în acest an.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Centra de Cercetări Economice.

Sumarul nr. 6 din 11 februarie 1977

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Bilanț 1976. Împliniri remarcabile în dezvoltarea economică-socială a României (dr. Gh. Șerban) 1
- Plan • angajamente. Ritmicitatea realizării planului fizic (Bogdan Pădure) 3
- Piloni ai creșterii eficienței. Valorificarea potențialului creativității tehnice (B. Codru) 5
- „R. E.” pe fluxul inovație-mate-realizare. Mari posibilități de atragere a resurselor energetice secundare în circuitul economic 7
- Experiențe în actualitate. Consiliul intercooperatist, cadru organizatoric propice dezvoltării agriculturii (Ioan Curtu) 9
- Dezbateri „R. E.”. Căi de creștere a eficienței exporturilor. Accelerarea exportului de inteligență.
 - Echilibrul balanței tehnologice (Ioan Gionea)
 - Consultingul, avanpost în exportul de produse (Cr. Vilciu) 12—13
- Controlul obștesc, expresie a largului democratism al orînduirii noastre (Florea Chițu) 14
- Creșterea vitezei de rotație a fondurilor circulante (Gheorghe Postelnicu, Petru Prunea) 15

CONDUCERE • ORGANIZARE

- O imensă sursă de economii. Optimizarea soluțiilor tehnologice. (Radu Scarlet) 17

CONSULTAȚII

- În sprijinul celor care studiază în învățămîntul politico-ideologic de partid. Temeiuri ale dezvoltării prezente și de perspectivă a României (prof. dr. Ioan V. Totu) 19

LECȚII

- În ajutorul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior. Fondurile întreprinderii socialiste. Gestiunea economică și trăsăturile ei caracteristice (prof. dr. Marin Mehedintu) 22

TEORII • IDEI

- Centenarul independenței. Mobilizarea întregii țări într-un război drept, popular și național (I) (dr. Gh. Anghel) 24
- Școli • curente • economiști. Introspecția în gîndirea economică marxistă din America Latină (II) (Mircea Nicolaescu) 26

ECONOMIE MONDIALĂ

- Dinamica prețurilor internaționale în 1976—1977 28
- Mondorama 30
- Curier 31
- Întrebări-răspunsuri 32

Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11—25, 71 131 București, telefon 12 13 69
Cont I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București

Tiparul Combinatul Poligrafic „Casa Științei”

ASIGURAREA MIXTĂ DE VIAȚĂ ȘI VARIANTELE ACESTEIA

Printre numeroasele forme de asigurări facultative puse la dispoziția cetățenilor de către ADAS este și „asigurarea mixtă de viață”.

Această asigurare constituie un sprijin bănesc pentru cel care contractează asigurarea, în cazul pierderii sau reducerii capacității sale de muncă în urma unui accident, sau pentru familia sa, în cazul decesului din orice cauză al asiguratului. Totodată, o astfel de asigurare dă posibilitatea asiguratului să economisească în mod planificat o anumită sumă de bani pe care o va primi la expirarea duratei asigurării.

În scopul de a răspunde unor cerințe ale populației, asigurarea mixtă de viață se practică și în alte trei variante, realizate prin extinderea protecției asupra unui număr mai mare de persoane, prin majorarea cuantumului sumei asigurate în cazul survenirii unor anumite categorii de evenimente asigurate, ori prin prelungirea în timp a prestațiilor ADAS.

Astfel, dacă o persoană dorește ca întreaga sa familie să fie asigurată, poate să realizeze acest lucru, contractând „asigurarea familială mixtă de viață”, în care pot fi cuprinși toți membrii familiei în vîrstă de la 5 la 60 de ani, oricare dintre aceștia putînd încasa suma asigurată, în funcție de evenimentul asigurat întimplat.

Dacă o persoană este interesată ca în cazul în care ar suferi un accident să fie asigurată pentru o sumă mai mare, aceasta are posibilitatea să contracteze „asigurarea mixtă de viață și suplimentară de accidente”, în condițiile căreia, pentru urmările accidentelor (invaliditate permanentă sau deces) ADAS plătește de 6 ori suma înscrisă în poliță.

De asemenea, dacă o persoană dorește să garanteze urmașilor săi primirea eșalonată a unor sume de bani, în cazul în care ar deceda din orice cauză, aceasta poate contracta „asigurarea mixtă de viață cu pensie pentru urmași”, în baza căreia beneficiarii stabiliți în poliță primesc: jumătate din suma prevăzută în poliță, la decesul asiguratului; o pensie anuală de 10% din suma asigurată, pînă la expirarea asigurării; a doua jumătate a sumei asigurate, la termenul de expirare a asigurării.

Asigurarea mixtă de viață și variantele acesteia prezintă o serie de avantaje, dintre care enumerăm:

● Sînt accesibile tuturor persoanelor în vîrstă de la 16 pînă la 60 de ani.

● Se pot contracta pe termene de la 5 la 20 de ani.

● Primele de asigurare sînt convenabile, diferențiate în funcție de vîrsta persoanei ce se asigură, de durata poliței de asigurare și de suma asigurată și pot fi achitate și în rate.

● La expirarea asigurărilor la care primele au fost plătite pentru întreaga durată prevăzută în poliță, ADAS plătește majorată cu 10% suma pentru care s-a contractat asigurarea.

● Asigurările participă la tragerile de amorti-

zare lunare și speciale, acordîndu-se pentru fiecare combinație de litere ieșită la tragere cîte 1 000 de lei.

● Dacă asiguratul a suferit un accident — chiar în prima zi după intrarea în vigoare a asigurării — de pe urma căruia s-a stabilit o invaliditate permanentă (fie imediat, fie în decurs de 1 an de la accident), primește de la ADAS întreaga suma asigurată înscrisă în poliță, dacă invaliditatea este totală, sau o parte corespunzătoare gradului de invaliditate stabilit, majorată cu 25%, dacă invaliditatea este parțială. Prin încasarea acestor sume, asigurarea nu încetează, ci rămîne mai departe în vigoare pentru întreaga sumă înscrisă în poliță și pentru toate drepturile ce decurg din aceasta, plățile ulterioare făcîndu-se de ADAS independent de cele efectuate pentru invaliditate permanentă.

● În cazul în care, în urma unui accident, s-a stabilit un grad de invaliditate permanentă mai mare de 50%, asiguratul este scutit să mai plătească prime de asigurare, pînă la expirarea duratei poliței, beneficiînd însă de toate drepturile.

● Asiguratul are posibilitatea de a modifica, pe parcursul duratei asigurării, datele prevăzute în poliță referitoare la beneficiarul asigurării, mărimea sumei asigurate, durata asigurării și a plății primelor, precum și de a transforma asigurarea prin trecerea de la o formă de asigurare la alta.

● Asigurarea se poate repune în vigoare prin plata dintr-o dată sau în rate a primelor de asigurare rămase neachitate, ori prin prelungirea termenului de expirare a asigurării și a duratei plății primelor, în situația în care, din diferite motive, plata primelor a fost întreruptă timp de pînă la 3 ani.

● În situația în care primele de asigurare se achită anticipat, se acordă o reducere de 4%, începînd cu cel de-al doilea an pentru care s-au plătit primele respective.

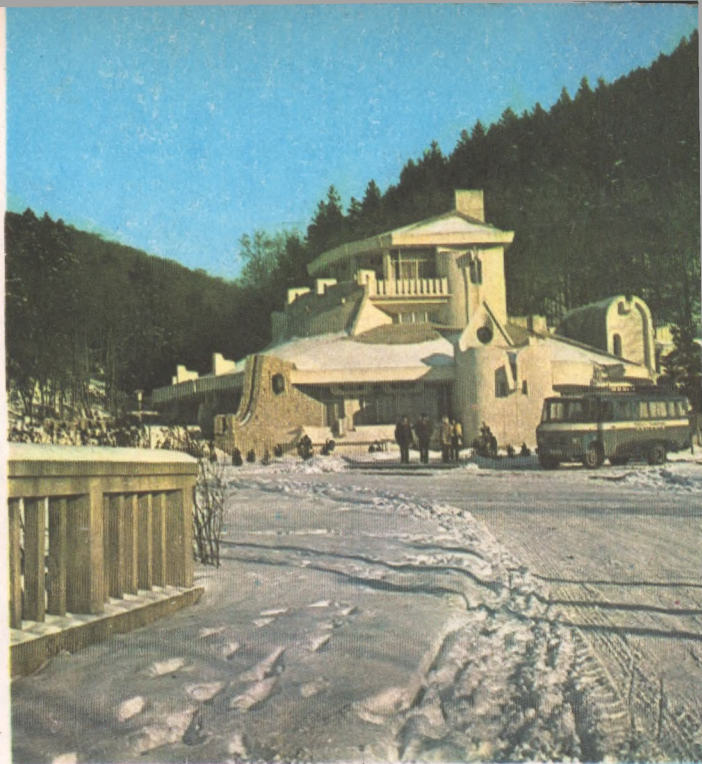
Pentru a beneficia neîntrerupt de toate foloasele ce le oferă asigurările mixte de viață, este necesar ca ratele de primă să fie achitate la termenele stabilite.

Pentru a se asigura continuitatea plății primelor, se poate folosi forma de plată pe bază de „consimțămînt scris”, prin imputernicirea ce se dă de către asigurat lucrătorilor care efectuează plățile de retribuții de a achita Administrației Asigurarilor de Stat, din drepturile sale, primele, atît pentru asigurările în curs, cît și pentru cele pe care le va încheia sau reinnoi.

Condițiile speciale ale asigurărilor de viață oferă, de asemenea, și alte avantaje pentru asigurați. Pentru a afla toate amănunțele referitoare la avantajele ce se oferă, cît și pentru contractarea de asigurări, vă recomandăm să vă adresați responsabililor cu munca ADAS din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau direct, oricărei unități ADAS.

Hanul „Ursul Negru“ — Sovata

Hanul „Casa Arcaşului“

INVITAȚIE LA HANURILE COOPERAȚIEI DE CONSUM

Și în sezonul de iarnă, unitățile turistice ale cooperăției de consum vă oferă — în decor montan, în locuri pitorești — condiții bune de găzduire (camere cu încălzire centrală, restaurante) pentru petrecerea unui concediu plăcut. Iată și câteva adrese unde sînteți așteptați :

Hanul „Casa Arcaşului“ din Tg. Neamț.

Hanul „Ursul Negru“ din localitatea Sovata-sat, județul Mureș

Hanul „Brîncovenesc“ din Simbăta de Jos, pe șoseaua națională Brașov—Sibiu, km 79

Hanul Cheia — din stațiunea cu același nume, în județul Prahova

Hanul Soveja, din stațiunea Soveja, județul Vrancea

Hanul „Lotrișor“, județul Vâlcea, la 5 km de Căciulata spre Sibiu

Hanul „Vinga“ — județul Arad, la marginea localității Vinga, la 30 km de Timișoara

